

JAAR VERSLAG 2021

Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

7 Coronavirus (COVID-19)

9 Voorwoord

11 Verslag van de Raad van toezicht

15 1 Hoofdpijnen 2021

- 15 Missie Open Universiteit
- 15 Nieuw instellingsplan
- 15 Wijziging in samenstelling College van bestuur
- 15 Huisvesting
- 15 Medewerkersonderzoek
- 15 Ombudsfunctionaris
- 15 Opening academisch jaar 2021-2022
- 16 Dies natalis
- 16 Onderzoek
- 16 Onderwijs
- 17 Digitale OU
- 17 Open Universiteit aandeelhouder Brightlands Smart Services Campus
- 17 Anja Oskamp Award
- 18 Diversiteit en inclusie
- 18 Nationaal Programma Onderwijs
- 19 Nationaal Groeifonds
- 19 Universitair platform voor Leven Lang Ontwikkelen
- 19 Duurzaamheid
- 20 Studium generale
- 20 Actieplan Flexibel Onderwijs en Topsport
- 20 Centrum voor postinitieel onderwijs
- 20 Kennisveiligheid
- 20 Medezeggenschap

25 2 Kwaliteitsafspraken

- 25 Inbedding projecten 2020 in 2021
- 25 Voortzetting projecten 2020 in 2021
- 26 Projecten in 2021
- 27 Betrokkenheid Medezeggenschap
- 27 Communicatie
- 28 Financiën
- 28 Midterm review 2019-2021
- 36 Reflectie Medezeggenschap Kwaliteitsafpraak 2021
- 37 Reflectie Medezeggenschap Kwaliteitsafpraak 2019-2021
- 38 Raad van toezicht

41 3 Onderwijs

- 41 Aanbod
- 43 Docentprofessionalisering
- 44 Kwaliteitszorg
- 46 Resultaten
- 48 Leven Lang Ontwikkelen

51 4 Onderzoek

- 51 Open University Graduate School
- 51 Faculteiten
- 54 Impact
- 55 Wetenschappelijke integriteit
- 56 Onderzoekskengetallen

59 5 Samenwerking

- 54 Internationaal
- 60 Nationaal
- 61 Provinciaal en regionaal

63 6 Sociale paragraaf

- 63 Organisatie
- 64 HRM
- 66 Vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen

69 7 Financiën

- 69 Financiële gegevens
- 72 Risicoparagraaf
- 72 Aandeel in geplaatst kapitaal
- 75 Continuïteitsparagraaf

85 8 Infrastructuur

- 85 Huisvesting
- 85 Informatieveiligheid en privacy
- 85 Duurzaamheid

89 9 Helderheid en governance

- 89 Notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs
- 90 Regeling beleggen, lenen en derivaten
- 90 Governance
- 90 Besluiten experimenten
- 91 Beleid voor beheersing uitgaven inzake uitkeringen na ontslag
- 91 Afhandeling klachten van studenten

93 10 De Open Universiteit in cijfers

95 Bijlage

Nevenfuncties Raad van toezicht en College van bestuur

97 Jaarrekening 2021

Coronavirus [COVID-19]

Evenals in 2020 had de coronacrisis ook in 2021 veel impact op de Open Universiteit. Omdat de coronacrisis zich niet het hele jaar op dezelfde wijze manifesteerde, soms heftiger, soms milder, paste de Open Universiteit haar coronabeleid meermaals aan de omstandigheden aan, waarbij de maatregelen en richtlijnen van de overheid steeds bepalend waren. Door middel van periodieke updates voor studenten en medewerkers werd telkens zo vroeg mogelijk bekend gemaakt wat er in een specifieke periode wel en niet mogelijk was.

Voor studenten was het beleid er opnieuw op gericht om het onderwijs doorgang te laten vinden. Daar waar fysieke bijeenkomsten tijdelijk niet mogelijk waren, werd waar nodig en realiseerbaar overgeschakeld op online alternatieven. De ervaring met, en expertise van de Open Universiteit op het gebied van online onderwijs kwam hierbij goed van pas. Voor studenten werden verder in 2021 een aantal maatregelen genomen, die erop gericht waren hun studievoortgang te ondersteunen. Die maatregelen betroffen onder andere planning van extra tentamenmogelijkheden, versoepeling van de harde knip tussen bachelor- en master-onderwijs en verlenging van de inschrijfduur voor studenten met aflopende rechten. Op het gebied van tentaminering werd in 2021 verdere ervaring opgedaan met inzet van 'proctoring' bij online tentamens, waarbij studenten thuis of op een andere plek een tentamen kunnen afleggen.

In juni 2021 verscheen het onderzoeksrapport 'Studeren in coronatijd. Thuis tentamens en andere aspecten van studeren in de coronaperiode'. Naast waardering van studenten voor de wijze waarop de Open Universiteit een studie in de coronatijd mogelijk maakt, bevat het rapport ook kritische opmerkingen en waardevolle aanbevelingen met het oog op verbetering van het onderwijs en tentaminering.

Door de ervaring met 'proctortentaminering' besloot de Open Universiteit dat deze vorm van tentamenafname ná de coronacrisis een vast onderdeel wordt van haar toetsbeleid.

Voor medewerkers betekende de aanhoudende coronacrisis dat een groot deel van het jaar een beroep op hen moest worden gedaan om zoveel mogelijk thuis te werken. De instelling faciliteerde de inrichting van thuiswerkplekken.

De Open Universiteit ontving in 2021 middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs. Meer informatie over besteding van die middelen staat verderop in dit bestuursverslag.

Voorwoord

Het College van bestuur van de Open Universiteit legt in het voorliggende bestuursverslag en financieel verslag verantwoording af over het gevoerde beleid in 2021.

Na voorbereiding in het voorgaande jaar startte in 2021 een omvattend en meerjarig IT-vernieuwingprogramma: de Digitale OU. Dat programma voorziet onder meer in invoering van een nieuwe digitale leer- en werkomgeving voor studenten en docenten.

In het kader van de voorziene uitbreiding van het onderwijsportfolio werd in september 2021 de nieuwe wetenschappelijke masteropleiding Gezondheidswetenschappen succesvol geïntroduceerd. In 2022 krijgt uitbreiding van het portfolio een vervolg met nieuwe wetenschappelijke masteropleidingen Artificial Intelligence en Gegevensbescherming en privacyrecht.

Op het gebied van onderzoek vond verdere uitbouw plaats van het interdisciplinaire onderzoeksprogramma Innovating for Resilience. Daarnaast werd ook het disciplinaire onderzoek versterkt.

In het najaar van 2021 werd het portfolio van de kwaliteitsafspraken voor het komend jaar vastgesteld. Bijzonder ten aanzien van de kwaliteitsafspraken is, dat in 2022 een 'midterm review' plaatsvindt door de Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), waarbij teruggekeken wordt op de bereikte resultaten in de jaren vanaf de start van de kwaliteitsafspraken tot en met 2021.

De coronacrisis had ook in 2021 een forse impact op de organisatie, haar medewerkers en studenten. Dankzij de grote inzet van medewerkers én met ondersteuning vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) heeft de Open Universiteit dit roerige jaar goed doorstaan.

In november 2021 nam bestuursvoorzitter dr. Karl Dittrich afscheid van de Open Universiteit. Hij werd opgevolgd door prof. dr. Frank van der Duijn Schouten.

In financieel opzicht was 2021 een goed jaar voor de Open Universiteit met een positief resultaat van € 3,6 miljoen.

Het College van bestuur bedankt studenten en alumni voor hun betrokkenheid bij de Open Universiteit en medewerkers voor hun inzet in 2021.

Heerlen, juni 2022

College van bestuur
prof. dr. Frank van der Duijn Schouten, interim-voorzitter
prof. dr. Theo J. Bastiaens, rector magnificus

Verslag van de Raad van toezicht

Themabijeenkomsten

Op verzoek van de Raad van toezicht werden twee themabijeenkomsten georganiseerd. De eerste themabijeenkomst betrof de meerjarige IT-transitie, die in 2021 onder het programmalabel Digitale OU van start ging. Na een uitgebreide presentatie over het IT-programma wisselde de Raad met het College van bestuur en de programmaleiding van gedachten over inhoud, planning, impact en risico's. Vanwege het strategisch belang van de IT-transitie, die in een aantal jaren leidt tot vernieuwing van het gehele 'IT-landschap', meldde de Raad dat zij nauwgezet over de voortgang geïnformeerd wil worden. Dat kreeg opvolging door periodieke updates door het College van bestuur. Centraal in de tweede themabijeenkomst stond de start van de nieuwe wetenschappelijke masteropleiding Gezondheidswetenschappen in het studiejaar 2021-2022. Over ontwikkeling van die opleiding, onderwijsexploitatie en beoogde doelgroepen werd de Raad geïnformeerd door medewerkers die nauw bij de totstandkoming van deze opleiding betrokken waren.

Regulier overleg met het College van bestuur

In maart nam de Raad kennis van de managementletter van de externe accountant die een rustig en 'in control' beeld schetste. Inzake een aantal specifieke aanbevelingen meldde het College van bestuur dat die opgepakt zullen worden. Bij de bespreking van de managementletter werd ook aandacht besteed aan risicomanagement en de inbedding daarvan in de cyclus van planning en control van de Open Universiteit. Voor nadere informatie hierover wordt verwezen naar hoofdstuk 7.

Verder besprak de Raad met het College van bestuur de totstandkoming van het nieuwe interne financiële verdeelmodel, dat met instemming van de Raad voor het eerst bij de instellingsbegroting voor 2022 werd ingezet. De Raad werd ingelicht over het voorlopige financiële resultaat in het voorgaande kalenderjaar. Tijdens de bijeenkomst in maart werd de Raad ook geïnformeerd over het Nationaal Programma Onderwijs en de implicaties daarvan voor de Open Universiteit. In het kader van de taakstelling, die de Raad heeft ten aanzien van het kwaliteitszorgsysteem

wisselde de Raad met het College van bestuur van gedachten over door de overheid voorziene wijzigingen in de systematiek voor de kwaliteitszorg van onderwijs (instellingsaccreditatie). Vooruitlopend op de start van een traject dat dient te leiden tot totstandkoming van een nieuw instellingsplan werd verkennend gesproken over de langetermijnstrategie van de Open Universiteit.

In juni keurde de Raad het jaarverslag 2020 goed, dat bestaat uit het bestuursverslag en de jaarrekening. Ook de meerjarenbegroting 2021-2025 werd akkoord bevonden. Onderwerp van bespreking was verder de financiële ontwikkeling in 2021. Een punt van zorg dat de Raad onder de aandacht bracht, was de achterblijvende besteding van middelen die voor specifieke bestedingsdoelen, waaronder strategische initiatieven, zijn begroot en gereserveerd. De Raad vroeg het College maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat de middelenbesteding meer gelijk op gaat lopen met de begroting. Verder werd gesproken over het aanbestedingstraject voor de externe accountant, dat later in het jaar tot besluitvorming van de Raad zou leiden en waarbij PWC als nieuwe accountant werd aangewezen. Ook tijdens deze bijeenkomst werd van gedachten gewisseld over de langetermijnstrategie van de Open Universiteit.

In oktober nam de Raad er kennis van dat het College van bestuur aandeelhouder wil worden in de Brightlands Smart Services Campus in Heerlen. Een ander punt van overleg was informatieveiligheid, waarbij het vigerende beleid van de Open Universiteit en voorziene aanscherpingen daarin werden doorgenomen. De Raad vond en vindt het belangrijk dat er, juist vanwege het specifieke karakter van de Open Universiteit, veel aandacht wordt besteed aan informatieveiligheid en aan realisatie van het plan om die veiligheid met inzet van extra middelen naar een hoger niveau te tillen.

De resultaten van de zelfevaluatie door de Raad van toezicht werden besproken, waarbij ook een aantal specifieke actiepunten werd bepaald. De Raad onderstreepte het belang van grotere zichtbaarheid in de instelling als toezichthouder. Dat wordt ingevuld door meer overleg in Heerlen te plannen en regelmatig themabijeenkomsten met organisatie-eenheden te organiseren.

Verder ontving de Raad een update over de financiële ontwikkeling in 2021.

In december werd de begroting 2022 door de Raad goedgekeurd. Tevens werd de besluitvorming afgerond over het aandeelhouderschap van de Open Universiteit van de Brightlands Smart Services Campus. Het aandeelhouderschap werd per 1 januari 2022 van kracht. De Raad keurde eveneens een voorstel goed over wijziging van de concernstructuur, waardoor een aantal BV's die niet langer in de bedrijfsvoering nodig zijn, werd geliquideerd.

Verder werd overlegd over de samenstelling van de Raad. Omdat van eind 2022 tot begin 2024 een aantal tweede benoemingstermijnen van toezichthouders afloopt, achtte de Raad het gewenst tijdig met hun opvolging te starten. Daarnaast vond de Raad het, uit het oogpunt van continuïteit, noodzakelijk dat er een grotere spreiding in de tijd van de aflopende benoemingstermijnen wordt bewerkstelligd. In dat licht werden afspraken gemaakt die tot aanpassing leiden in het rooster van aftreden. In het eerste kwartaal van 2022 start een wervingsprocedure die gericht is op opvolging van drs. Philippe Raets, die de Raad medio 2022 verlaat.

De Raad nam tevens een besluit over de bezoldiging in 2022 van het College van bestuur en de Raad zelf. In lijn met de WNT-indexatie wordt de bezoldiging verhoogd met 3,3%.

Samenstelling Raad van toezicht

In de samenstelling van de Raad van toezicht vonden in het verslagjaar geen wijzigingen plaats.

Prof. dr. Marijk van der Wende werd in het voorjaar van 2021 door de minister van OCW herbenoemd als lid voor een periode van vier jaar. De Raad was ultimo 2021 als volgt samengesteld: drs. René Smit (voorzitter), prof. dr. Marijk van der Wende (lid en tevens vicevoorzitter), drs. Philippe Raets, dr. Ellen de Brabander en prof. dr. Vanessa Evers.

De Raad van toezicht heeft vier commissies: de commissie Onderwijs en onderzoek (prof. dr. Marijk van der Wende, prof. dr. Vanessa Evers), de commissie Medezeggenschap (drs. René Smit, drs. Philippe Raets), de Auditcommissie (dr. Ellen de Brabander, drs. René Smit) en de Benoemings- en remuneratiecommissie (drs. René Smit, prof. dr. Marijk van der Wende).

Samenstelling College van bestuur

De samenstelling van het College van bestuur was gedurende een langere periode een punt van aandacht. Nadat een procedure die gericht was op het vinden van een opvolg(st)er van uittredend interim-voorzitter dr. Karl Dittrich in eerste instantie niet leidde tot de benoeming van een nieuwe voorzitter, was een tweede wervingsinspanning wel succesvol; prof. dr. Frank van der Duijn Schouten werd per 1 november 2021 benoemd als interim-bestuursvoorzitter. Zijn primaire opdracht is samen met rector magnificus prof. dr. Theo Bastiaens in de eerste helft van 2022 te zorgen voor oplevering van het nieuwe instellingsplan 2023-2027. Tijdens het afscheid van dr. Karl Dittrich sprak de Raad zijn erkentelijkheid uit voor het vele, goede werk dat hij als interim-voorzitter bij en voor de Open Universiteit verrichtte.

Horizontale dialoog: overleg met centrale medezeggenschap

De Raad van toezicht (i.c. de commissie Medezeggenschap van de Raad) en de centrale medezeggenschap (Ondernemingsraad en Studentenraad) overlegden in 2021 twee keer. Besproken werden onder meer: samenstelling van het College van bestuur en werving van een nieuwe bestuursvoorzitter, voortgang van de IT-transitie, kwaliteitsafspraken, huisvesting van de studiecentra, de STAP-regeling en aanpassing van het onderwijsmodel van de Open Universiteit. De Ondernemingsraad en de Studentenraad waren betrokken bij de wervingsprocedure voor een nieuwe bestuursvoorzitter en brachten in dat kader positieve adviezen uit inzake de profielschets voor een nieuwe bestuursvoorzitter en het voorgenomen besluit van de Raad van toezicht prof. dr. Frank van der Duijn Schouten te benoemen als nieuwe interim-bestuursvoorzitter per 1 november 2021.

De Commissie Onderwijs en onderzoek van de Raad van toezicht kwam in 2021 twee keer bijeen. Onderwerpen van overleg waren onder andere de kwaliteitsafspraken, de ontwikkeling van een onderwijsdashboard, de kwaliteitszorg onderwijs en de instellingsaccreditatie.

De Auditcommissie kwam in het verslagjaar niet bijeen. Wel vond er periodiek overleg en afstemming plaats tussen een lid van de commissie (i.c. dr. Ellen de Brabander) en de externe accountant respectievelijk de directeur van de dienst Finance en control over diverse onderwerpen.

De Benoemings- en remuneratiecommissie begeleidde het wervingstraject voor een nieuwe voorzitter van het College van bestuur, en kwam daartoe enkele keren bijeen. Verder voerde de commissie in het voorjaar van 2021 jaargesprekken met het College van bestuur. Daarbij werd het functioneren van de individuele leden van het College van bestuur besproken en van het College gezamenlijk.

Code goed bestuur universiteiten

Onder verwijzing naar de Code goed bestuur universiteiten was de Raad van toezicht in 2021 van oordeel dat 'onafhankelijkheid' werd gewaarborgd. Bij zijn werkzaamheden ziet de Raad van toezicht erop toe dat de inzet van publieke middelen door de Open Universiteit voldoet aan de vereisten ten aanzien van rechtmatigheid en doelmatigheid. Hieraan wordt aandacht besteed tijdens de behandeling van de begroting, de jaarrekening en andere documenten die de bedrijfsvoering van de Open Universiteit betreffen, waaronder de managementletter van de externe accountant en periodieke rapportages over vermogenspositie en risicobeheersing.

Overig

De voorzitter, respectievelijk de vicevoorzitter, van de Raad nam deel aan het periodieke landelijk overleg van voorzitters van Raden van toezicht.

In het geldende bestuurs- en beheersreglement (goedgekeurd door de Raad in 2020) werden in het verslagjaar geen aanpassingen aangebracht.

In het verslagjaar waren er geen meldingen van transacties waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen van materiële betekenis.

Dankwoord

De Raad van toezicht dankt studenten, alumni, medewerkers en College van bestuur voor hun betrokkenheid bij en inzet voor de Open Universiteit.

HOOFDSTUK 1

Hoofdlijnen 2021

Missie Open Universiteit

De Open Universiteit is dé deeltijduniversiteit van Nederland en Vlaanderen, biedt hoogwaardig, gepersonaliseerd en activerend academisch afstandsonderwijs versterkt met maatschappelijk relevant onderzoek en draagt bij aan de vernieuwing van het hoger onderwijs.

Nieuw instellingsplan

Eind 2022 eindigt de looptijd van het instellingsplan 'Vernieuwend, open en verbonden'. In dat perspectief start de Open Universiteit begin 2022 met voorbereiding van een nieuw instellingsplan voor de jaren 2023-2027. Dat verschijnt medio 2022.

Wijziging in samenstelling College van bestuur

Op 1 november 2021 nam interim-voorzitter dr. Karl Dittrich afscheid van de Open Universiteit. Hij werd opgevolgd door prof. dr. Frank van der Duijn Schouten, die benoemd werd voor een periode die in beginsel eindigt op 1 januari 2023. De nieuwe interim-voorzitter zorgt samen met rector magnificus prof. dr. Theo Bastiaens voor totstandkoming van een nieuw instellingsplan, dat in 2022 gepresenteerd wordt.

Huisvesting

Na voorbereiding in 2021 moet de Open Universiteit in 2022 een aantal belangrijke afwegingen maken. Ten aanzien van de hoofdvestiging in Heerlen zal het College van bestuur een besluit nemen over aanhouden van de huidige locatie, dan wel verhuizen naar een locatie in het centrum van Heerlen. In de besluitvorming speelt onder andere een rol wat de implicaties van beide opties zijn als het gaat om investering in duurzaamheid, energietransitie en hybride werken. Voorop staat dat de instelling haar medewerkers een goede werkplek en een aansprekende werkomgeving wil bieden, met prima ict-faciliteiten.

Verder brengt de Open Universiteit, in het lijn met het nieuwe instellingsplan, in de tweede helft van 2022 een visiedocument uit over de toekomst van de studiecentra in Nederland en Vlaanderen.

Medewerkersonderzoek

In het voorjaar van 2021 werd door het bureau Effectory in opdracht van de Open Universiteit een medewerkersonderzoek uitgevoerd. Het vorige onderzoek dateert uit 2017. Met het onderzoek wil de instelling onder meer in kaart brengen hoe medewerkers het (thuis)werken tijdens de coronacrisis ervaren, wat zij vinden van de werkdruk, hoe zij de sociale veiligheid ervaren en wat de Open Universiteit kan doen om tot verbeteringen te komen. De onderzoeksresultaten zijn medio 2021 bekendgemaakt. De respons was 66,1% en dat is hoger dan het gemiddelde in het hoger onderwijs (55,1%). De top drie van punten op instellingsniveau waar medewerkers trots op zijn: collega's, samenwerking, en ontwikkeling. Verbeterpunten betreffen communicatie, werkdruk, beoordeling en beloning. Organisatie-eenheden geven een follow-up aan het onderzoek door afspraken te maken over aanpak van verbeterpunten en punten die behouden moeten blijven.

Ombudsfunctionaris

Overeenkomstig de afspraak die de Nederlandse universiteiten met elkaar maakten, stelde ook de Open Universiteit in 2021 een ombudsfunctie in. Die wordt ingepast in de zorgstructuur, met als doelen vergroting van het lerend vermogen van de organisatie, bijdragen aan een inclusieve organisatie en verbetering van het werkklimaat.

Drs. Henri van Montfort werd op 1 oktober 2021 benoemd als ombudsfunctionaris.

Opening academisch jaar 2021-2022

Deze opening vond begin september plaats in Utrecht. Vanwege de coronacrisis kon slechts een klein aantal deelnemers de bijeenkomst bijwonen; daarom was die ook live online te zien. Naast de beide bestuursleden van de Open Universiteit waren er drie sprekers. Prof. dr. Wouter Stol, bijzonder hoogleraar Politiestudies aan de Open Universiteit, sprak een rede uit over digitale veiligheid.

MSc Helen Gallagher, OU Ambassadeur van het jaar 2021 en alumna van de faculteit Managementwetenschappen, verzorgde een rede die in het verlengde

ligt van haar masterscriptie over duurzame en circulaire businessmodellen in de cacao- en chocolade-industrie. Dr. Lodewijk Asscher, voormalig vicepremier en oud-minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, sprak een rede uit over kansenongelijkheid in de Nederlandse samenleving, waarbij hij tevens wees op de emancipatoire doelstelling van de Open Universiteit, en hij de instelling opriep de sterkste emancipatiemotor in het onderwijs te worden.

Opening van het academisch jaar in Vlaanderen vond begin oktober plaats in Antwerpen, in aanwezigheid van rector magnificus prof. dr. Theo Bastiaens. De opening werd ook aangegrepen om alumni te feliciteren, die in Vlaanderen sinds de laatste fysieke opening van het academiejaar zijn afgestudeerd aan de Open Universiteit. Vanwege de coronacrisis was daar eerder geen gelegenheid voor.

Dies natalis

Thema van de viering van de 37^e dies natalis op 24 september was ‘360 graden kijk op gezondheid’.

De keuze voor dat thema werd mede ingegeven door de start van de nieuwe masteropleiding Gezondheidswetenschappen in het academisch jaar 2021-2022.

De diesrede werd uitgesproken door prof. dr. Jet Bussemaker, voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving. Tijdens de viering werd een eredoctoraat verleend aan prof. dr. Erik Scherder, hoogleraar Neuropsychologie aan de Vrije Universiteit. Erepromotor was prof. dr. Lilian Lechner, hoogleraar Gezondheidspsychologie aan de Open Universiteit. De OU Wetenschapsprijs 2021 werd toegekend aan dr. Wim Lambrechts, universitair hoofddocent bij de faculteit Managementwetenschappen, voor zijn onderzoeksbijdragen over duurzaamheid en de rol die competenties daarbij kunnen vervullen. Voorafgaand aan de diesviering vond een tweedaags symposium plaats over hetzelfde thema. Tijdens het symposium op 23 september stond digitale transformatie van de zorg centraal, op 24 september lag de focus op cure, care en gezondheidsbevordering in de regio.

Onderzoek

In 2021 werkte de Open Universiteit aan verdere versterking en uitbouw van haar multidisciplinaire onderzoekprogramma Innovating for Resilience. Dat programma kent drie inhoudelijke lijnen, te weten Safety and Resiliency in Urban Environments, Learning and Innovation in Resilient Systems en Innovation in Education. Aan versterking en uitbouw kan de instelling mede invulling geven doordat in 2021 de

succesvolle afronding plaatsvond van twee ‘calls’ voor telkens vijf promotieplekken. In het najaar van 2021 vond de eerste landelijke visitatie van de programma-lijn Learning and Innovation in Resilient Systems plaats. Tijdens die visitatie werd het programma beoordeeld op onderzoekskwaliteit, levensvatbaarheid en maatschappelijke relevantie. De visitatiecommissie waardeerde het programma op elk van deze dimensies positief en gaf aanbevelingen voor de toekomst. In het voorjaar van 2021 verscheen de eerste uitgave van Open Magazine, waarin het onderzoek van de Open Universiteit centraal staat. Met genoemd magazine wordt beoogd een breed publiek kennis te laten maken met wetenschappers, hun onderzoeksthema’s, en de maatschappelijke relevantie van het onderzoek dat verricht wordt. Open Magazine verschijnt jaarlijks. Meer informatie over onderzoek staat in hoofdstuk 4.

Onderwijs

Kwaliteitsafspraken

In december 2021 bereikten het College van bestuur en de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad overeenstemming over het portfolio kwaliteitsafspraken in 2022. Het verkregen budget hiervoor van de overheid bedraagt circa € 1,7 miljoen. Bijzonder is dat voor 2022 en de daaropvolgende jaren gekozen werd voor een duidelijke focus in het portfolio, waarin activering, hybride onderwijs en contactonderwijs, en ‘community building’ centraal staan. Deze thema’s sluiten naadloos aan bij het onderwijsmodel van de Open Universiteit en worden aangevuld met de twee kaderprojecten Masterscriptie en Feedback. Meer informatie over de kwaliteitsafspraken staat in hoofdstuk 2.

Portfolio-uitbreiding in het bachelor- en masteronderwijs

Passend binnen haar instellingsstrategie werkt de Open Universiteit aan uitbreiding van haar onderwijsportfolio. In het academisch jaar 2021-2022 startte de masteropleiding Gezondheidswetenschappen en een daarop voorbereidend premasterprogramma. In het najaar kreeg de Open Universiteit groen licht voor de start van een nieuwe, éénjarige masteropleiding Artificial Intelligence. Deze opleiding wordt vanaf februari 2022 aan studenten aangeboden. Ook bij deze opleiding is een premasterprogramma beschikbaar. In voorbereiding is de masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht. Het besluit over de macrodoelmatigheid van de opleiding werd in het najaar van 2021 verkregen van het ministerie van OCW.

Aansluitend wordt de toets nieuwe opleiding doorlopen bij de NVAO. Naar verwachting starten de eerste studenten in het academisch jaar 2022-2023. In het najaar van 2022 starten nieuwe focusprogramma's. Dat zijn onderwijsprogramma's op wetenschappelijk bachelor-niveau met een omvang van circa 15 studiepunten en een focus op één inhoudelijk thema.

Verbetering onderwijsmodel

Het onderwijsmodel van de Open Universiteit, activerend academisch afstandsonderwijs, is inmiddels al een aantal jaren in de praktijk beproefd. Signalen uit onder meer evaluaties onder studenten en uit de onderwijsstaf, uit werkconferenties over het onderwijs en uit de kwaliteitsafspraken, laten zien dat verdere verbetering van het model op onderdelen mogelijk en ook nodig is. Daarom stelde de instelling een aantal uitgangspunten op, die richting geven aan doorvoering van verbeteringen in de komende jaren. Deze uitgangspunten betreffen de sterke punten van het onderwijsmodel, de infrastructuur van de Open Universiteit, sterkere verbinding met studenten, benutten van onderwijsexpertise, standaardisatie, nieuwe doelgroepen, en zichtbaarheid en studentvriendelijkheid. Uitwerking van deze uitgangspunten werd vastgelegd in een notitie, die medio 2021 door het College van bestuur werd vastgesteld. Deze notitie biedt het kader voor toepassing van het onderwijsmodel in de komende jaren.

Keuzegids universiteiten 2022

In de Keuzegids universiteiten 2022, die betrekking heeft op het Nederlandse bacheloronderwijs, staat de Open Universiteit op een tweede plaats. Vier van de zeven bacheloropleidingen zijn de beste in de ranglijst van hun studierichting. De bacheloropleidingen Milieu-natuurwetenschappen en Informatica krijgen het predicaat Topopleiding.

Digitale OU

In 2021 startte een instellingsbreed en meerjarig IT-transitieprogramma onder de naam Digitale OU. Het programma betreft vernieuwing van het 'IT-landschap' ten dienste van studenten, medewerkers en organisatie.

De Digitale OU kent drie onderdelen, namelijk Digitale faculteit, Digitale campus en Digitaal bedrijf. Binnen de Digitale faculteit vindt realisatie plaats van een nieuw toets- en proctoringsysteem, waarmee de Open Universiteit haar visie op digitaal toetsen zal realiseren;

daarbij vindt alle toetsing online c.q. plaatsonafhankelijk plaats. Start van het nieuwe systeem stond gepland in het najaar van 2021, maar dat bleek niet haalbaar. Implementatie volgt in de loop van 2022. Binnen de Digitale faculteit werd ook gewerkt aan een nieuwe digitale leer- en werkomgeving (DLWO) voor studenten en medewerkers, die de huidige omgeving yOU-learn vervangt. De nieuwe omgeving moet het onderwijsmodel van de Open Universiteit beter faciliteren en onderwijsinnovatie ondersteunen. In het najaar van 2021 werd besloten dat Brightspace het hart van de nieuwe DLWO gaat vormen. De feitelijke implementatie van de nieuwe omgeving vindt plaats in 2023. Binnen de Digitale campus wordt gewerkt aan totstandkoming van een nieuw platform (systemen en processen) voor onderwijsondersteuning, met onder meer een nieuw CRM-systeem, nieuwe tools voor onderwijsplanning en -roostering en een nieuwe onderwijscatalogus. Inrichting van het nieuwe platform vindt eind 2022 plaats. Een 'live-gang' wordt voorzien in 2023. Binnen het Digitaal bedrijf vindt realisatie plaats van een nieuw inkoopstelsel, een personeels- en salarisadministratiesysteem en een nieuw financieel administratiesysteem. Implementatie van de twee eerstgenoemde systemen vindt plaats in de eerste helft van 2023. Implementatie van het laatstgenoemde systeem volgt in 2024. Daarnaast wordt binnen de Digitale OU gewerkt aan effectivering van een lab voor onderwijs technologische innovatie en aan realisatie van het Hybride integratieplatform. Dat maakt informatiegestuurd en procesmatig werken mogelijk.

Open Universiteit aandeelhouder Brightlands Smart Services Campus

Al een aantal jaren is de Open Universiteit actief op de Brightlands Smart Services Campus (BSSC) in Heerlen. Gelet op de ontwikkeling van deze campus in de afgelopen periode, onder meer op het gebied van artificial intelligence en data science, en de behoefte van de instelling om haar regionale oriëntatie te versterken, besloot de Open Universiteit in het najaar van 2021 aandeelhouder van de BSSC te worden. Formele startdatum van het aandeelhouderschap was 1 januari 2022.

Anja Oskamp Award

Tijdens de jaarlijkse promovendi-dag, georganiseerd door de Open Universiteit Graduate School, werd de Anja Oskamp Award uitgereikt aan

dr. Jikke van Wijnen, verbonden aan de faculteit Bètawetenschappen, voor haar proefschrift 'River export of pollutants: A global modelling approach'. Anja Oskamp is voormalig rector van de Open Universiteit. De Award wordt uitgereikt voor het beste proefschrift van het afgelopen jaar.

Diversiteit en inclusie

Begin 2021 werd de Klankbordgroep diversiteit en inclusie ingesteld. Met studenten en medewerkers werd een beleidsscan uitgevoerd. Naar aanleiding van de bevindingen van de Klankbordgroep, de beleids-scan en Europese en nationale ontwikkelingen besloot de Open Universiteit een strategie voor diversiteit en inclusie te ontwikkelen. Daartoe onderschreven College van bestuur en managementteam in 2021 een eerste voorstel met doelstellingen. Uitgangspunt is een veilige leer- en werkomgeving bieden, waarin iedereen zich thuis voelt, zich kan ontplooiën en waar een diversiteit aan perspectieven gebruikt en overwogen wordt. Dat sluit aan bij het Nationaal actieplan voor diversiteit en inclusie in het hoger onderwijs en onderzoek. Bovendien startte eind 2021 de verzameling van organisatiebrede input voor een werkplan dat aansluit bij hedendaagse ontwikkelingen. Vooruitlopend daarop werden, in het kader van aanvraagvereisten voor onderzoekfinanciering van het innovatie- en onderzoeksprogramma Horizon Europe, de initiatieven aangaande gendergelijkheid samengebracht en gepubliceerd in een plan voor gendergelijkheid. Gelet op de gendersamenstelling anno 2021, wordt in dat plan de aandacht gevestigd op vertegenwoordiging van vrouwen in de bestuursstop, op vrouwelijke universitair hoofddocenten en vrouwen in IT-functies.

De Open Universiteit neemt deel aan de Task Force Diversity and Inclusion van de European Association of Distance Teaching Universities en aan het Landelijk Netwerk Diversity Officers.

De Klankbordgroep diversiteit en inclusie onderhoudt nauw contact met de Klankbordgroep studeren met een functiebeperking en de Kerngroep vrOUw van de Open Universiteit. Deze groepen houden zich bezig met een specifiek onderdeel van diversiteit en inclusie en kennen een afgebakende doelgroep. Tijdens de verzameling van input voor de strategie voor diversiteit en inclusie en het werkplan, werd ook geïnventariseerd of deze reeds bestaande initiatieven opgenomen moeten worden in een Diversity Office of dat zij apart blijven opereren.

Begin 2021 nam een afvaardiging van de kerngroep vrOUw deel aan het jaarlijks overleg tussen het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren en de rector magnificus van de Open Universiteit. De Kerngroep vrOUw organiseerde tijdens de Internationale Vrouwendag een interactief webinar over omgaan met onzekerheid, in samenwerking met SheConsult.

Begin 2022 leverde de instelling een strategie- en beleidsdocument met betrekking tot diversiteit en inclusie op.

Nationaal Programma Onderwijs

In 2021 presenteerde het ministerie van OCW het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Dat is gericht op herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en ná de coronacrisis. Voor het mbo en het hoger onderwijs was hiermee in 2021 en 2022 een bedrag gemoeid van € 2,7 miljard. Een aanzienlijk deel daarvan wordt toegekend ter compensatie van halvering van het collegegeld in het studiejaar 2021-2022, een ander deel voor de groei van het aantal studenten in het hoger onderwijs. Daarnaast worden ook middelen ter beschikking gesteld om het welzijn van studenten te bevorderen en studievertraging te voorkomen dan wel terug te dringen. Aan universiteiten werden er daarnaast ook middelen toegekend om vertraging in het onderzoek aan te pakken.

In 2021 werd het bedrag uit het NPO voor de Open Universiteit geraamd op circa € 4,8 miljoen. Het merendeel van dat bedrag (circa € 2,5 miljoen) betrof compensatie van inkomstenderving vanwege de halvering van de collegegelden in het studiejaar 2021-2022. Circa € 1,4 miljoen betrof de extra instroom van studenten. De overige middelen worden verspreid over verschillende thema's. Voor een deel van deze overige middelen geldt dat over de besteding overeenstemming bereikt dient te worden met de medezeggenschap. Bij de Open Universiteit betreft het overeenstemming met de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad. In het algemeen kan worden gesteld dat de uitvoering van de maatregelen die met de NPO-middelen worden gefinancierd conform planning liep, met dien verstande dat het merendeel van de toegekende gelden in 2021 volledig zijn besteed. De middelen die nog niet volledig in 2021 zijn besteed, alsmede in 2022 toegekende NPO-bedragen, zullen in 2022 of latere jaren worden ingezet ten behoeve van maatregelen op basis van onderliggende plannen.

In het kader van de Subsidieregeling extra hulp voor de klas werd de in 2021 toegekende subsidie (€ 147.385) geheel aangewend voor de overeengekomen bestedingsdoelen: inhuur van extra surveillanten en tentamenmedewerkers, uitbreiding van de bereikbaarheid voor studenten van de afdeling Service en informatie, aanpassingen in de studiecentra voor veilige afname van grotere aantallen tentamens in de studiecentra. In het kader van het Steunprogramma voor herstel en perspectief ontving de Open Universiteit in 2021 € 394.880. Hoofddoelstelling van dit steunprogramma is het voorkomen of inhalen van studievertraging die is ontstaan door de coronamaatregelen. In afstemming met de medezeggenschap wordt het bedrag volledig besteed aan uitbreiding van de formatie studieadviseurs. Bij de Open Universiteit is er mede door het flexibele afstandsonderwijs en het karakter van haar studentenpopulatie nog meer en nog langer dan bij andere hogeronderwijsinstellingen behoefte aan individueel maatwerk bij het voorkomen of inhalen van studievertraging. Deze taak, ook voor de coronacrisis, wordt met name vervuld door de studieadviseurs. Door reallocatie en (de)prioritering werd dit in 2021 binnen de bestaande formatie opgepakt. Om corona-gerelateerde studievraagstukken nog beter op te pakken en gedeprioriteerde activiteiten in te halen, wordt vanaf begin 2022 tot in de loop van 2024 de formatie studieadviseurs uitgebreid met vier fte's. Voor opvang van ontstane vertraging op het gebied van onderzoek als gevolg van de coronacrisis werd in 2021 € 433.875 aangewend voor verlenging van contracten met onderzoekers. Daarnaast maakte de Open Universiteit gebruik van de Subsidieregeling coronabaten in het hoger onderwijs, waardoor zij € 88.876 ontving. Die subsidie werd gebruikt voor tijdelijke inzet van personeel.

Nationaal Groeifonds

In de tweede ronde van het Nationaal Groeifonds werden door diverse ministeries in het najaar van 2021 meer dan dertig voorstellen ingediend. Bij een aantal van de voorstellen die het ministerie van OCW indiende, was de Open Universiteit betrokken via de koepelorganisatie Universiteiten van Nederland. Meest relevant voor de Open Universiteit zijn de voorstellen voor de Landelijke katalysator Leven Lang Ontwikkelen en de Digitaliseringsimpuls onderwijs. Uitsluitel over honorering van voorstellen wordt in het voorjaar van 2022 verwacht.

Universitair platform voor Leven Lang Ontwikkelen

In november 2021 lanceerde de koepelorganisatie Universiteiten van Nederland het platform universitair-doorleren.nl. Dat ontsluit het onderwijsaanbod van veertien Nederlandse universiteiten, gericht op leven lang ontwikkelen. De Open Universiteit was samen met de Technische Universiteit Delft bestuurlijk trekker. In overleg met de Universiteiten van Nederland zal worden bepaald welke rol de Open Universiteit in 2022 en 2023 zal spelen in de verdere ontwikkeling van dit platform.

Duurzaamheid

Begin 2021 werd de Klankbordgroep duurzaamheid opgestart. Daarin bracht het College van bestuur een aantal medewerkers samen, die voorstellen voor duurzaamheidsinitiatieven deden. De Klankbordgroep heeft een informele status, en kreeg van het College van bestuur het verzoek activiteiten te initiëren. De leden spraken met studenten en medewerkers, met het oog op de start van een Green Office en ontwikkeling van verslaglegging en beleid. De Klankbordgroep bestaat inmiddels uit acht leden, afkomstig uit vijf faculteiten en drie ondersteunende afdelingen. Daarnaast biedt de Klankbordgroep ruimte om nieuwe initiatieven te bedenken. Zijn advies in het nieuwe instellingsplan een duurzaamheidsvisie op te nemen, werd positief ontvangen door het College van bestuur. Samen met studenten en medewerkers werd een voorstel uitgewerkt voor oprichting van de Green Office (Go OU). Deze tweejarige pilot wordt gefinancierd door het College van bestuur en startte op 1 november 2021. Doel is bewustwording creëren, en duurzaamheid stimuleren in de Open Universiteit en bij haar medewerkers en studenten. Vanuit dit platform organiseren studenten en medewerkers activiteiten op het gebied van duurzaamheid. De Klankbordgroep duurzaamheid adviseert Go OU. In het verslagjaar werd gewerkt aan inrichting van de organisatie, communicatie over Go OU en lancering van www.ou.nl/go-ou. Daarnaast werd gewerkt aan voorbereiding van activiteiten in de launchweek en opzet van een behoeftepeiling. Beide vonden plaats in januari 2022. Bovendien vond overleg plaats met de Klankbordgroep duurzaamheid over afstemming van werkzaamheden en het format voor verslaglegging over duurzaamheid. Dat wordt in de zomer van 2022 opgeleverd.

Studium generale

In 2021 kon het programma van Studium generale vanwege de coronacrisis slechts gedeeltelijk uitgevoerd worden. Met de aftrap van een nieuwe reeks publiekscolleges werd in het najaar de draad weer opgepakt. In het SCHUNK Glaspaleis gaven begin oktober drie hoogleraren van de faculteit Rechtswetenschappen, te weten prof. dr. Janine Janssen, prof. mr. Sven Brinkhoff en prof. dr. Emile Kolthoff, de aanwezigen een inkijk in hun vakgebied. In hun bijdragen ging het respectievelijk over eerdergerelateerd geweld in sociale media, onrechtmatige opsporingspraktijken en ondermijning van de rechtsstaat door de georganiseerde misdaad. In de Openbare Bibliotheek Nuth gaf prof. mr. Jac Rinkes begin november 2021 een lezing over gezondheidsrecht tijdens en na de coronacrisis. In 2022 wordt de reeks publiekscolleges voortgezet met lezingen in Nederland (Kerkrade, Nijmegen, Landgraaf, Brunssum, Amsterdam en Rotterdam) en Vlaanderen (Antwerpen en Hasselt).

Actieplan Flexibel Onderwijs en Topsport

Met de ondertekening van dit plan verbond de Open Universiteit zich medio 2021 aan dit initiatief, waarbij afspraken zijn gemaakt over ondersteuning van topsporters, zodat zij zich zowel in de sport als in hun studie optimaal kunnen ontwikkelen.

Centrum voor postinitieel onderwijs

In 2021 vond herijking plaats van het Centrum voor postinitieel onderwijs (CPO). De focus werd verlegd van 'business-to-consumer'-onderwijs (B2C) naar 'business-to-business'-onderwijs (B2B). Voor doorontwikkeling van het CPO werd nieuw management aangetrokken, dat de opdracht kreeg een meerjarig businessplan te ontwikkelen dat overeenstemt met de nieuwe focus. Dat businessplan wordt voorjaar 2022 opgeleverd.

Kennisveiligheid

De Open Universiteit besteedt veel aandacht aan kennisveiligheid. Dat doet de instelling met name omdat zij gezien haar bijzondere karakter veel gebruik maakt van vooral digitale data in uiteenlopende contexten, en omdat zij voor haar functioneren in hoge mate afhankelijk is van veilig kunnen werken met de betreffende data en verwerking daarvan. Een van de specifieke aandachtsvelden in dit verband is informatieveiligheid. Meer informatie daarover staat in hoofdstuk 8.

Medezeggenschap

In de medezeggenschap hebben de Ondernemingsraad (OR) en de Studentenraad (SR) elk eigen bevoegdheden. Voor een aantal dossiers trekken zij samen op in de Gezamenlijke vergadering (GV).

Gezamenlijke vergadering

De GV werd in het verslagjaar actief betrokken bij monitoring en voortgang van projecten die plaatsvonden in het kader van de kwaliteitsafspraken. In 2021 stemde de GV in met een nieuwe opzet van de projectuitvoering in 2022.

Aan het begin van het verslagjaar stemde de GV in met het Onderwijs- en examenreglement (OER) 2021-2022. Gedurende 2021 werd een aantal addenda op deze OER aan de GV voorgelegd. Die betreffen onder meer implementatie van het nieuwe toetsstelsel, studenten met een topsportstatus en opname van geactualiseerde regelgeving. De GV stemde in eerste instantie niet in met het OER 2022-2023, omdat schriftelijke tentamens uit deze regeling waren gehaald. De GV is van mening dat tentamens die naar hun aard nu nog niet geschikt zijn om digitaal te worden afgenomen, schriftelijk getentamineerd moeten kunnen worden tot het nieuwe toetsstelsel goed functioneert. Het gaat dan bijvoorbeeld om tentamens waarin formules staan. Nadat het College van bestuur de GV tegemoet kwam, werd alsnog instemming verleend.

De GV bracht een positief advies uit over de nieuwe masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht. Hierbij gaf de GV enkele adviezen over het curriculum en het belang van hybride onderwijs.

In het verslagjaar werden twee belangrijke financiële vraagstukken aan de GV voorgelegd. Allereerst het herziene allocatiemodel. De GV stemde daarmee in en deed drie aanbevelingen. De effecten van groei mogen niet alleen ten bate van de faculteiten komen; even goed moet eventuele krimp niet ten koste van faculteiten gaan. Kosten van diensten moeten proactief gemonitord worden en er moet gestuurd worden op efficiënt werken. Verder raadde de GV aan het allocatiemodel jaarlijks te evalueren. Ook met de hoofdlijnen van de begroting 2022 stemde de GV in. Daarbij werd geadviseerd binnen het budget voor IT-transformatie voldoende geld te reserveren voor omscholing van medewerkers. Bovendien vindt de GV dat er voldoende medewerkers beschikbaar moeten zijn om strategische projecten uit te voeren.

Vanwege de aanhoudende coronacrisis ontving de Open Universiteit geld van het Nationaal Programma Onderwijs. De GV stemde in met het voorstel het geld te besteden aan inhuur van extra surveillanten bij tentamens, vergroting van de bereikbaarheid van de

afdeling Service en informatie en aanpassing van studiecentra om tentamens voor grote groepen veilig mogelijk te maken. Het budget komt tevens ten goede aan onderzoekers, wiens onderzoek vanwege de coronacrisis vertraging opliep. Ook worden extra studieadviseurs ingehuurd om studenten te begeleiden, studievertraging te voorkomen en corona-gerelateerde vraagstukken aan te pakken.

Ondernemingsraad

Op 1 januari 2021 ging de Ondernemingsraad van start met tien nieuwe leden. Gedurende het verslagjaar nam één lid afscheid en traden vier nieuwe leden toe tot de raad. De OR werd ondersteund door externe commissieleden (medewerkers die de OR adviseren over onderwerpen die een bepaalde commissie aangaan).

De IT-transformatie is een belangrijk onderwerp, dat de agenda van de OR in 2021 grotendeels bepaalde. Om de IT-transformatie optimaal te monitoren, stelde de OR een IT-commissie in. Die bestaat uit zes OR-leden en wordt ondersteund door één extern commissielid. Gedurende het verslagjaar voerde deze commissie tweewekelijks overleg met de directeur Informatietechnologie en facilitaire zaken (ITF) om op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen. De OR werd tevens betrokken bij demo's voor het nieuwe tentamen- en proctoringsysteem. Ook ontving de raad adviesverzoeken in het kader van de IT-transformatie. De OR bracht een positief advies uit over het definitieve document over de Digitale campus, de gunning van het nieuwe leermanagementsysteem (voorheen yOUlearn) en de start van een vooronderzoek naar een aanbieder voor de Digitale campus. Tijdens de gesprekken met de directeur ITF en bij de adviesverzoeken toonde de OR zich kritisch over de personele en financiële consequenties. Steeds werd gevraagd om een duidelijke planning, zodat faculteiten en ondersteunende diensten kunnen anticiperen op een toename van werkzaamheden in het kader van de IT-transformatie. De werkdruk voor medewerkers is een groot aandachtspunt voor de raad.

De OR bracht ongevraagd advies uit over beheersing van de werkdruk en de inzet van medewerkers in innovatieprojecten. Het betreft de IT-transformatie, kwaliteitsprojecten, nieuwe commerciële activiteiten van de faculteiten en het onderwijsmodel. Een overall planning van de benodigde capaciteit en inzet voor de projecten moet inzichtelijk maken hoeveel medewerkers er nodig zijn om zowel de innovatieprojecten als reguliere werkzaamheden goed uit te voeren.

De commissie ARBO-HRM bestaat uit vier OR-leden en drie externe commissieleden. Deze commissie adviseerde de OR onder meer over de regeling Toegangspassen en de Klachtenregeling. De OR stemde in met beide regelingen.

De financiële commissie bestaat uit drie OR-leden en twee externe commissieleden. Deze commissie boog zich in het verslagjaar onder meer over de hoofdlijnen van de begroting 2022. Daarover adviseerde de OR positief. Daarbij ging de aandacht uit naar inzicht in de totale kosten van de IT-transformatie en goed risicomanagement.

Daarnaast besprak de OR verschillende dossiers die niet onder de verantwoordelijkheid van één van de commissies vallen. De organisatiestructuur van de Open Universiteit kwam in verschillende adviezen aan de orde. De OR bracht een positief advies uit over wijziging van de concernstructuur. Over de nieuwe richting van het Centrum voor postinitieel onderwijs werd ongevraagd advies uitgebracht, waarbij de OR aanraadt te letten op werkdruk, een goed functionerende IT-omgeving en te zorgen voor een goede marktanalyse. Tot slot bracht de OR in het kader van de concernstructuur een positief advies uit over het aandeelhouderschap van de Open Universiteit in de Brightlands Smart Services Campus.

In het verslagjaar werden twee belangrijke notities over onderwijs aan de OR voorgelegd. Inzake de notitie Onderwijsmodel adviseerde de OR te blijven differentiëren tussen variabele en vaste cursussen bij de verplichtingen voor docenten bij nakijktermijnen en tijdens contactmomenten. Verder vindt de raad dat de werkdruk van docenten beheersbaar moet blijven als zij activerend onderwijs verzorgen. Naar aanleiding van de notitie over het kader van formatieve en summatieve toetsing adviseerde OR schriftelijke tentamens te behouden voor tentamens die niet digitaal afgenomen kunnen worden. Ook moet de juiste toetsvorm per wetenschapsgebied bepaald kunnen worden en moet de notitie een richtlijn worden voor tentaminering.

De OR stemde in het verslagjaar in met de Privacy-verklaring van de Open Universiteit en de Medezeggenschapsregeling voor studenten. Tevens werd een positief advies uitgebracht over de profielschets van een tijdelijke collegevoorzitter en voor benoeming van prof. dr. Frank van der Duijn Schouten als interim-collegevoorzitter.

De OR adviseerde positief over instelling van de Green Office. Ook was de OR enthousiast over instelling van de Klankbordgroep diversiteit en inclusie en opstelling van beleid voor dit belangrijke onderwerp.

Tot slot was huisvesting een belangrijk issue voor de raad. De OR verzocht om vroegtijdige betrokkenheid bij huisvesting van de campus en de studiecetra. Met name ten aanzien van het voornemen om een locatie te openen in Den Haag, vroeg de OR om een duidelijke visie. Verder wees de OR op het belang van een goede spreiding van studiecetra over Nederland.

Studentenraad

De Studentenvraad bestond gedurende het verslagjaar uit negen leden. In november 2021 werden verkiezingen georganiseerd voor een nieuwe Studentenvraad in de jaren 2022-2023.

Ook de SR werd betrokken bij uitvoering van de IT-transformatie. Studenten zullen belangrijke gebruikers zijn van de nieuwe digitale leer- en werkomgeving (voorheen yOUlearn) en het nieuwe toets- en proctorsysteem. De raad was aanwezig bij demo's van die systemen. De SR bracht een positief advies uit over afstappen van yOUlearn en in zee gaan met een externe aanbieder van een digitale leer- en werkomgeving. Ook adviseerde de SR positief over de uiteindelijk gekozen omgeving, Brightspace. Daarbij gaf de SR mee dat een nieuwe leer- en werkomgeving gebruiksvriendelijk moet zijn. Zolang dat nodig is, moet yOUlearn beschikbaar blijven voor afronding van variabele cursussen die daarin nog opgenomen zijn. De SR sprak in het verslagjaar de wens uit een studenten-community op te richten, die door de Open Universiteit gefaciliteerd wordt. Die 'community' moet naar de mening van de raad een plek worden waar studenten elkaar kunnen vinden en waarin ook de Studentenvraad een plek krijgt die goed vindbaar is. Deze 'community' kan goed gefaciliteerd worden in de nieuwe IT-systemen. De SR sprak regelmatig met de directeur ITF om op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen.

De SR besprak in het verslagjaar verschillende regelingen waarin de rechten van studenten zijn opgenomen. Ten aanzien van de tariefstelling adviseerde de SR verhoging van de tarieven te differentiëren binnen de bachelor- en masteropleidingen enerzijds en de pre-master anderzijds. Zo wordt voorkomen dat bachelor- en masterstudenten hogere kosten maken voor pre-masters, waarvan de studenten vaak niet bij de Open Universiteit blijven. Inzake de inschrijvingsvoorwaarden adviseerde de SR studieadvies beschikbaar te maken voor alle studenten, ongeacht het aantal EC's. Ook vroeg de SR aandacht voor het waarborgen van drie tentamenkansen bij variabele cursussen, omdat het moment van inschrijving voor de cursus soms kort op de eerstvolgende tentamenkans ligt.

Over de aangepaste Regeling profileringsfonds bracht de SR een positief advies uit. Daarbij vroeg de SR onder de aandacht te brengen dat mannelijke studenten die vader worden een beroep kunnen doen op het Profileringsfonds onder de beroepsgrond bijzondere familieomstandigheden.

De SR besprak de notitie Onderwijsmodel met het College van bestuur. Als de Open Universiteit fulltime-studeren meer wil faciliteren, moeten tentamen- en herkansingsweken goed worden afgestemd om dit mogelijk te maken. Gewezen werd op het belang van studieadviseurs en een goede 'community' voor studenten. Ten aanzien van de begeleiding van studenten adviseerde de raad bijeenkomsten voor studenten een onverplicht karakter te geven. Begeleiding bij cursussen moet ook in afgeslankte vorm beschikbaar zijn voor studenten buiten het begeleidingskwartiel om.

Ten aanzien van de notitie Kader voor formatieve en summatieve toetsing, raadde de SR aan tentamens waarbij de student het moment niet zelf kan kiezen in de avonden of weekenden te plannen. Bij proctoring-tentamens vroeg de SR om directe feedback voor de student over uitvoering van de 'roomscan' en andere controlemomenten.

De SR besprak een groot aantal regelingen die betrekking hebben op de organisatie van de Open Universiteit. De SR stemde in met de geactualiseerde versie van de Medezeggenschapsregeling voor studenten. Over de Privacyverklaring van de Open Universiteit en het reglement Ombudsfunctionaris werd een positief advies uitgebracht.

De SR was het eens met de profielschets voor een nieuwe interim-collegevoorzitter. Ook bracht de SR een positief advies uit over benoeming van prof. dr. Frank van der Duijn Schouten als interim-collegevoorzitter. De SR adviseerde tevens positief over de begroting 2022.

In het verslagjaar werden twee nieuwe initiatieven aan de SR voorgelegd. Allereerst de Green Office, waarover de SR positief adviseerde. Daarnaast werd de SR betrokken bij het Visiedocument over diversiteit en inclusie. Een SR-lid was betrokken bij de Klankbordgroep duurzaamheid. Ook sprak die klankbordgroep met de SR en was de raad aanwezig bij bijeenkomsten voor alle studenten. De SR voorzag de Klankbordgroep duurzaamheid van input en zal ook in 2022 betrokken blijven bij dit initiatief.

In 2021 bracht de Studentenvraad ongevraagde adviezen uit aan het College van bestuur. De SR vroeg, naast ontwikkeling van nieuwe masteropleidingen, ook oog te houden voor ontwikkeling van nieuwe

bacheloropleidingen. Aan het College van bestuur vroeg de raad om het aanvragen van de KCOU-regeling ook digitaal mogelijk te maken. Tot slot bracht de SR het Vlaams opleidingsverlof onder de aandacht van het College van bestuur. Dat is een maatregel van de Vlaamse overheid om leven lang leren te promoten. De Open Universiteit is hierbij aangesloten en Vlaamse studenten kunnen van de regeling gebruikmaken.

Lokaal overleg

In 2021 vergaderde het Lokaal overleg vijfmaal. De leden spraken over het medewerkersonderzoek dat begin 2021 werd uitgevoerd, de internetregeling, de reiskostenvergoeding woon-werkverkeer en het hybride werken. Het Lokaal overleg stemde in met het voorstel over hybride werken, waarin onder andere de (verhoogde) reiskostenvergoeding woon-werkverkeer is opgenomen en informatie over thuiswerken concreet is vormgegeven.

Besteding en uitputting van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden 2018-2022 waren een aantal malen onderwerp van gesprek. Er werd onder meer afgesproken dat de kosten voor de collectieve gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsverzekering volledig vanuit de decentrale arbeidsvoorwaardengelden worden vergoed, conform de huidige meerjarenafspraken. Indien dit in de afsprakenperiode leidt tot overschrijding van het budget voor decentrale arbeidsvoorwaardengelden, dan wordt dit bekostigd vanuit de openstaande decentrale arbeidsvoorwaardengelden van voorgaande jaren. Mocht er alsnog een tekort optreden, dan past de Open Universiteit bij. In 2022 worden nieuwe meerjarenafspraken gemaakt over besteding van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden 2023-2027.

Andere belangrijke gespreksonderwerpen waren de IT-transitie en de uitwerkingen van het cao-akkoord waaraan het Lokaal overleg nadere invulling en uitwerking moet geven. Het Lokaal overleg stemde in met het reglement Ombudsfunctionaris. Eind 2021 maakten de leden kennis met de ombudsfunctionaris en werden werkafspraken gemaakt. Daarnaast werden de collectieve vrije dagen voor 2022 vastgesteld, waarbij in 2022 opnieuw een sluiting tussen kerst en oud op nieuw is voorzien.

Het Lokaal overleg verwelkomde in het verslagjaar een nieuw lid namens FNV Overheid, waardoor een open plek werd opgevuld. Ter ondersteuning van de werknemersorganisaties werd in 2021 een beleidsmedewerker geworven.

HOOFDSTUK 2

Kwaliteitsafspraken

De kwaliteitsafspraken van de Open Universiteit met het ministerie van OCW kwamen eind 2018-begin 2019 tot stand. De Studentenraad (SR) en de Ondernemingsraad (OR) waren nauw betrokken bij het opstellen van de afspraken. Gezamenlijk werd gekozen voor een focus op twee van de zes thema's, te weten studieresultaten en onderwijsfaciliteiten. In het verlengde van beide thema's wordt ook aandacht besteed aan studentbegeleiding en docentprofessionalisering.

Inbedding projecten 2020 in 2021

In 2021 werd allereerst gewerkt aan goede inbedding van de projectresultaten uit 2020. Zo zijn video's waarin docenten zich voorstellen aan studenten (project Docent zichtbaar in de cursus) verwerkt in de cursussen. Zeker bij (online) afstandsonderwijs hebben studenten behoefte aan nadere kennismaking met de docent. Deze video's helpen daarbij. In het project Mixed meetings werd een infrastructuur gecreëerd die hybride onderwijs sterk faciliteert. Daardoor kunnen studenten fysieke begeleidingsbijeenkomsten ook online bijwonen. Vanwege de beperkingen die de coronamaatregelen met zich meebrachten, zijn daadwerkelijke ervaringen met de 'mixed meetings' in het onderwijs nog beperkt gebleven. Het project Platform studenten met een functiebeperking en het Buddyprogramma voor studenten met een functiebeperking werden afgerond. Overdracht naar de staande organisatie liep enige vertraging op. De eerste stappen zijn gezet, maar nog niet afgerond. Twee projecten uit 2020 werden pas in 2021 volledig afgerond, namelijk Showcases en het project Junior Scientist waarin een serious game werd ontwikkeld.

Voortzetting projecten 2020 in 2021

In 2021 werd het programma Kwaliteitsafspraken 2019-2024 voortgezet met twaalf projecten conform de gevolgde lijn in 2019 en 2020. Drie van die projecten kunnen gezien worden als een vervolg op eerdere projecten uit het programma van 2020. Binnen het meerjarige project Evaluaties, evidenties en ervaringen (3E) zijn in 2021 activiteiten uitgevoerd die onder andere als doel hadden respons op studentonderzoek te vergroten, sneller terugkoppeling te geven aan studenten en, via interviews en focusgesprekken, meer

kwalitatieve gegevens te vergaren over studenttevredenheid. Via deze interviews en focusgesprekken worden studenten meer betrokken bij de kwaliteit van het onderwijs. Hun review wordt gebruikt bij verbetering ervan. In 3E kreeg ook het dropoutonderzoek verder gestalte. Dit is zeker in de context van het inschrijvingssysteem relevant. Studenten schrijven zich in per cursus en er zijn dus veel beslismomenten die wel of niet doorstuderen betreffen. Dat is wezenlijk anders dan bij studenten van andere universiteiten die zich voor een heel studiejaar inschrijven.

Ook het in 2020 gestarte project Inbedding groepswork kreeg in 2021 een vervolg in het project Professionalisering groepswork. In dat project werd software ontwikkeld voor geautomatiseerde indeling van (student)groepen en om feedback en peerfeedback te faciliteren, mede met als oogmerk de (peer)feedback onderdeel te laten uitmaken van de uiteindelijke beoordeling van de student. Binnen de master-opleiding Business Proces Management en IT vonden hiermee diverse try-outs plaats onder studenten. In 2020 leidde het project Verbetering studiebegeleiding RW ertoe, dat de tevredenheid van studenten Rechtswetenschappen significant verbeterde. In 2021 startte het project Optimale implementatie onderwijsmodel RW. Daardoor werden binnen de opleidingen van de faculteit Rechtswetenschappen de pijlers van het onderwijsmodel versneld vormgegeven. De faculteit scoort nu hoog in de Nationale Studenten Enquête.

In 2020 en 2021 werd in het project Showcases gewerkt aan voorbeeldcursussen (binnen elke faculteit één) waarin de mogelijkheden van de digitale leer- en werkomgeving optimaal worden gebruikt. In de praktijk gaat het dan om realisatie van zeven 'good practices' (showcases) die voor alle medewerkers dienen als voorbeeld voor doorontwikkeling van andere cursussen. Deze good practices werden geplaatst op het Kennisportaal en worden gebruikt tijdens professionaliseringsactiviteiten. Als vervolg hierop werd aandacht besteed aan de professionalisering van docenten op het gebied van onderwijsontwerp en inrichting van een digitale leeromgeving die past bij het onderwijsmodel. Door samenwerking in de zogenoemde gouden driehoek (inhoud, didactiek en media) kwam deze professionalisering tot stand en via 'train de trainer' wordt deze kennis verder verspreid binnen de faculteiten. Onderdeel van de docentprofessionalisering was het traject Design thinking waarin de student centraal staat in het onderwijsontwerp.

Ook deze kennis is breed beschikbaar gesteld aan docenten door informatie op het Kennisportaal en door professionaliseringsactiviteiten (kennisdeling).

Projecten in 2021

De volgende projecten zijn volgens plan verlopen en in 2021 zo goed als afgerond. Binnen het project Cybersecurity videochunks werden dertien videochunks gerealiseerd, waarbij een kennisclip werd ingebed in een rijke didactische context. Ook werd de eerste lichting videochunks geëvalueerd met makers en studenten. In de nu lopende cursussen worden al veel van de videochunks gebruikt. Deze worden geëvalueerd met de standaardcursusevaluatie bij de Informaticavakken op ieder niveau (bachelor, premaster, master).

In het project Uitnodigende exacte wiskunde werd een nieuw (optioneel) vak ontwikkeld. Doel is dat met name studenten van de faculteit Bètawetenschappen de exacte wetenschappen met meer zelfvertrouwen en een positievere houding tegemoet treden. De nieuwe cursus werd ontwikkeld, getest onder studenten en loopt inmiddels naar verwachting. Het project werd volledig afgerond met de productie van een serie video's/kennisclips. Evaluatie van de eerste cursusrun leverde een extreem positief resultaat op: rapportcijfer 9.

In het project Interactieve webinars werden drie varianten ontworpen (in januari 2022 volgde de vierde) waardoor meer studenten en alumni kunnen deelnemen aan online-webinars of hybride webinars, georganiseerd door de vakgroep in samenwerking met de studievereniging. Hierbij werd met name geëxperimenteerd met diverse vormen van online-interactie. Voor elk van de vier pilots zijn draaiboeken gemaakt; hieruit wordt nog een generiek bruikbaar draaiboek gegeneerd en beschikbaar gesteld voor het docentprofessionaliseringstraject (voorzien voor eind februari 2022). Het project Logica-tools is vooral bedoeld voor studenten informatica en informatiekunde. Logica hoort tot de belangrijke funderende vakken van deze disciplines. Voor veel studenten is dat een lastig vak, waarvoor ze veel moeten oefenen. Binnen dit project werden drie online tutoring-systemen ontwikkeld voor ondersteuning van logica-onderwijs. Door die systemen kunnen studenten extra oefenen en krijgen ze geautomatiseerde en gepersonaliseerde feedback.

In 2021 leidden diverse kleinere initiatieven die onder één noemer te vatten zijn, tot de start van twee kaderprojecten. Het kaderproject Feedback heeft tot doel verbetering van de kwaliteit van feedback over bijzondere verplichtingen, werkstukken, essays, scripties en mondelinge presentaties. Dit moet

uiteindelijk leiden tot een kwaliteitskader feedback, tot feedbackscenario's voor docentfeedback en peer-feedback die geïmplementeerd kunnen worden in de cursussen, en tot trainingen voor docenten en studenten over het geven en ontvangen van effectieve feedback. In 2021 werd hiervoor een visiedocument opgesteld en gedeeld.

In het kaderproject Master-scriptie werd in kaart gebracht welke behoeften docenten en studenten hebben met betrekking tot het effectiever en efficiënter doorlopen van het scriptie-traject. Docenten en studenten ervaren hier diverse knelpunten. Binnen dit project wordt gewerkt aan een didactisch model voor het scriptietraject, met aandacht voor begeleidingsvormen, leeractiviteiten, onderwijsmateriaal, toetsen en beoordelen, informatievoorziening, en doorlooptijd. In 2021 werd een handreiking opgesteld voor faculteiten. Binnen beide projecten werken medewerkers van het Expertise-centrum onderwijs van de Open Universiteit en haar faculteiten samen om een uniform en instellingsbreed beleid om te zetten in werkbaar tools. Beide kaderprojecten waren arbeidsintensief en gevoelig voor verstoringen. Deze hebben ook plaatsgevonden, met name door veel personele wisselingen en schaarste aan expertise. Daar kwam bij, dat in de loop van 2021 duidelijk werd dat de Open Universiteit in 2022-2023 overstapt naar een andere digitale leer- en werkomgeving. Hierdoor werd een rem gezet op ontwikkeling van tools die met de leeromgeving verbonden zijn. Dat leidde tot forse onderuitputting van beide budgetten. De middelen blijven beschikbaar en de oorspronkelijke doelstellingen blijven overeind. Realisatie ervan zal echter pas later plaatsvinden. Twee andere projecten hadden te maken met soortgelijke tegenslag. Binnen de faculteit Psychologie wordt in het project HR-manager een serious game ontwikkeld waarmee studenten in een realistische situatie kunnen kennismaken met de diverse rollen van een HR-manager. Echter, door het voornemen afstand te doen van het in eigen huis ontwikkelde platform voor serious games bleek het noodzakelijk op zoek te gaan naar een externe partij die de game zou kunnen ontwikkelen. Die partij werd gevonden en oplevering van de game wordt voorzien voor medio 2022. Door deze uitloop bleef ook hier een fors deel van het budget onaangevoerd. Dat wordt in 2022 besteed.

Doel van het project Study buddy is studenten vanaf de start te ondersteunen bij hun zelfstudie en daardoor de effectiviteit van studeren en het studierendement te verhogen. Dat doel wordt verwezenlijkt door ontwikkeling van de online functionaliteit 'study buddy' (een chatbot). Externe expertise voor het schrijven van de botcode bleek moeilijk te vinden. Naar verwachting wordt dit project begin 2022 voortgezet en afgerond. Het budget voor 2021 wordt overgeheveld naar 2022.

Als de bot geprogrammeerd is, kunnen de overige gebudgetteerde activiteiten in 2022 worden uitgevoerd. Die activiteiten betreffen ontwikkeling en implementatie van een training voor studieadviseurs, testen onder gebruikers, integratie in de digitale leer- en werkomgeving, ontwikkeling van een promotievideo en een pilot in de masteropleiding Onderwijs-wetenschappen.

Naast de genoemde projecten werden in 2021 (net als in 2020) gelden beschikbaar gesteld voor Assistenten-pool en Studiedagen. (Student)assistenten werden ingezet ter ondersteuning van docenten, bijvoorbeeld voor correctiewerk of moderatie van virtuele begeleidingsbijeenkomsten. Alle faculteiten maakten hiervan gebruik. Studiedagen waren bedoeld om studenten tijdens fysieke bijeenkomsten, die een breder doel hadden dan inhoudelijke begeleidingsbijeenkomsten, meer met elkaar en met docenten in contact te brengen. Deze bijeenkomsten vonden in 2021 nauwelijks plaats vanwege de coronacrisis. Er werden wel minder kostbare online activiteiten georganiseerd.

Een overzicht van de status van de projecten staat in onderstaande tabel.

titel	status
Feedback	meerjarig, doorlopend
Scriptietraject	meerjarig, doorlopend
Evaluaties, evidenties en ervaringen	meerjarig en afgerond
Study buddy	afronding in 2022
Serious game HR-management	afronding in 2022
Professionalisering groepswerk	afgerond
Cybersecurity videoleerchuncks	afgerond
Uitnodigende wiskunde	afgerond
Online 'tutoring'-systemen voor logica-onderwijs	afgerond
Interactieve webinars	afgerond
Showcases yOulearn continued	afgerond
Voortzetting digitale kennisoverdracht RW	afgerond

Betrokkenheid Medezeggenschap

Ook in 2021 vond nauw en intensief overleg plaats met de medezeggenschap, bestaande uit de Studentenraad (SR) en de Ondernemingsraad (OR). Deze samenwerking kreeg vorm in het maandelijks Overleg kwaliteitsafspraken, waaraan het programmamanagement en

vertegenwoordigers van de SR en de OR deelnamen. Daarnaast vonden in het verslagjaar zes stuurgroepvergaderingen plaats, waaraan vertegenwoordigers deelnamen van het College van bestuur, de faculteiten, het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit, de SR en OR. Het programmamanagement bereidde deze vergaderingen voor en nam als informant deel aan dit overleg. Standaardagendapunten waren voortgang van projecten en activiteiten aan de hand van gestandaardiseerde inhoudelijke en financiële kwartaalrapportages, besluitvorming over eventuele bijstellingen en samenstelling van het projectenportfolio voor het volgende jaar.

In de jaren 2019-2021 werd voortdurend aandacht besteed aan het verstevigen van de samenwerking met de medezeggenschap, onderlinge rolverdeling en een strakkere planning die ook aan de medezeggenschap voldoende ruimte biedt om haar taak goed te kunnen vervullen. In de loop van deze jaren werd in gezamenlijkheid tussen programmamanagement en medezeggenschap vastgesteld dat hierdoor de samenwerking aanmerkelijk is verbeterd. Dat leidde onder meer tot een soepel besluitvormingstraject over het portfolio 2020, 2021 en 2022.

Van belang is te benadrukken dat besluitvorming over inrichting van de kwaliteitsafspraken en samenstelling van het projectenportfolio altijd centraal plaatsvond. In een relatief kleine universiteit als de Open Universiteit kan dat ook. Beleidsbepalend zijn het College van bestuur en de Stuurgroep kwaliteitsafspraken, waarin ook de medezeggenschap vertegenwoordigd is. Daarnaast vindt jaarlijks een formeel medezeggenschapstraject plaats, waarin de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad instemmingsrecht heeft als het gaat om samenstelling van het projectenportfolio.

Docenten en ook studenten zijn overigens ook anderszins betrokken bij de samenstelling van het portfolio. Telkens is breed kennis verspreid over de mogelijkheid projectvoorstellen in te dienen bij de Stuurgroep kwaliteitsafspraken. Die toetste deze voorstellen aan de uitgangspunten en daarnaast werd onder andere ook rekening gehouden met een evenwichtige spreiding over de organisatie en werd bezien of de projecten pasten binnen het onderwijsmodel en de strategische koers van de Open Universiteit. In de uitvoering van projecten werden docenten en waar mogelijk ook studenten direct betrokken.

Communicatie

In het studentenblad 'Modulair' van april 2021 verscheen een kort artikel waarin werd toegelicht waar de kwaliteitsmiddelen voor bedoeld zijn en hoe de Open Universiteit deze middelen besteedt. In het artikel wordt verwezen naar een veel uitgebreidere tekst,

die op de website van de Open Universiteit staat. Op deze wijze werden studenten op de hoogte gesteld van de inspanningen van de Open Universiteit in het verslagjaar. In februari 2021 werd een online event georganiseerd waarin alle projectleiders van de in 2020 gestarte projecten een toelichting gaven op hun project en wat dat opleverde. Daarnaast namen alle projectleiders van projecten binnen de kwaliteitsafspraken 2021 een videoclip op, waarin zij hun project presenteren. Deze clips kunnen bekeken worden door medewerkers, studenten en belangstellenden.

Financiën

Het budget voor de kwaliteitsafspraken 2021 bedroeg € 1.726K, inclusief € 302K overloop van 2020. Hiervan werd € 1.016K besteed aan projecten en een deel werd niet besteed. De oorzaken daarvan zijn weliswaar divers, maar onderuitputting van het budget is grotendeels het gevolg van de coronacrisis. Daarnaast werd de vertraging veroorzaakt door gewijzigde strategische keuzes, zoals de overstap naar een nieuwe digitale leer- en werkomgeving, en krapte op de arbeidsmarkt. Het blijkt soms erg moeilijk vacatures die gecreëerd zijn om de kwaliteitsafspraken na te komen goed in te vullen. Net als in 2020 werden bepaalde activiteiten dus vertraagd of konden niet doorgaan. Voor het restbedrag is een bestemmingsreserve gevormd in de jaarrekening 2021. Hiermee wordt gewaarborgd dat de toegekende middelen volledig worden ingezet voor realisatie van de kwaliteitsafspraken 2019-2024. In onderstaande tabel wordt toekenning en besteding van deze middelen op hoofdlijnen per jaarlaag gespecificeerd.

	2021	2020	2019
toekenning	1.424K*	854K	669K
besteding in 2019	–	–	495K
besteding in 2020	–	552K	174K
besteding in 2021	713K	302K	–
	711K	–	–

* Betreft toekenning van kwaliteitsmiddelen 2021. Door overheveling van 2020 naar 2021 werd hieraan € 302K toegevoegd. Het totale budget voor 2021 bedroeg derhalve € 1.726K. Het saldo van de niet-bestede middelen uit 2020 ad € 302K werd in 2021 besteed. Het niet-bestede deel van de toegekende middelen uit 2021 wordt in 2022 besteed.

Midterm review 2019-2021

Proces

Eind 2018 werden de kwaliteitsafspraken 2019-2024 vastgesteld door het College van bestuur, werd instemming verleend door de Gezamenlijke vergadering van Studentenraad en Ondernemingsraad en keurde de Raad van toezicht het plan goed. In april 2019 ontving de Open Universiteit een positief advies van de NVAO en werden de projecten opgestart. In augustus 2019 volgde het formele akkoord van het ministerie van OCW. De Open Universiteit koos voor een programmatische aanpak gedurende de looptijd van de kwaliteitsafspraken. Binnen dit programma worden projecten uitgevoerd. Jaarlijks wordt het portfolio voor het volgende jaar opgesteld door de Stuurgroep kwaliteitsafspraken en na goedkeuring van de Gezamenlijke vergadering vastgesteld door het College van bestuur.

De Open Universiteit kent (met uitzondering van de opleidingscommissies) enkel medezeggenschap op centraal niveau. Die medezeggenschap is nauw betrokken bij totstandkoming van het portfolio en monitoring van de voortgang. Maandelijks vindt voortgangsoverleg plaats tussen het programma-management en de projectleiders en tussen de programmamanagers en vertegenwoordigers van de Studentenraad (SR) en de Ondernemingsraad (OR). Tijdens dat voortgangsoverleg worden inhoudelijke en financiële aspecten besproken. Formele besluitvorming vindt plaats in de Stuurgroep kwaliteitsafspraken, onder voorzitterschap van de rector magnificus. Genoemde Stuurgroep komt vijf tot zes keer per jaar bijeen en bestaat verder uit een vertegenwoordiger van de decanen, de directeur van het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit en vertegenwoordigers van de SR en de OR. Zij bespreken de projectplannen en de projectrapportages en zo nodig vindt bijsturing plaats.

In de eerste drie jaar van het programma werd gekozen voor een brede insteek, waarbij faculteiten en diensten binnen de kaders van de kwaliteitsafspraken plannen konden indienen. Dat leidde tot een veelheid aan initiatieven en projectresultaten die in het onderwijs van de betreffende opleidingen zijn opgenomen. Met ingang van 2022 kiest de Open Universiteit voor meer focus en samenwerking tussen de faculteiten en het Expertisecentrum onderwijs, om zo nog effectiever en efficiënter te kunnen werken. Hiertoe werd in 2021 het programmaplan Kwaliteitsafspraken 2022 (en verder) opgesteld, waarin activering in online onderwijs en community building centraal staan. Het programmaplan werd geaccordeerd door de medezeggenschap.

Ondanks grote inspanningen lukt het de Open Universiteit vooralsnog niet de kwaliteitsmiddelen die zij jaarlijks ontvangt, ook in het betreffende jaar volledig te benutten. De coronacrisis en de werkdruk zijn hier debet aan. Daarnaast blijkt het soms lastig, gezien de huidige arbeidsmarktsituatie, de gewenste expertise aan te trekken. In overleg met de medezeggenschap werd besloten projecten die niet tijdig zijn afgerond, met medeneming van het budget te verlengen zodat het beoogde resultaat alsnog behaald wordt. Hierin is het programma succesvol.

Het effect van de genomen maatregelen wordt gemonitord binnen de reguliere PenC-cyclus van de Open Universiteit. Gezien de modulaire structuur van haar deeltijdonderwijs is het tot nu toe beperkt mogelijk de effectiviteit van de genomen maatregelen in meerjarig perspectief te meten. Dat krijgt aandacht in het tweede deel van het programma.

Voortgang per thema

Mede vanwege het beperkte beschikbare budget koos de Open Universiteit voor een focus op twee van de zes thema's, namelijk studiesucces en verbetering van onderwijsfaciliteiten. In het verlengde van beide thema's worden begeleiding van studenten en docentprofessionalisering meegenomen. Hierna volgen per thema de doelstellingen en de bereikte resultaten in de jaren 2019-2021, en wordt per thema aangegeven wat het geplande budget was voor die jaren en in hoeverre dat budget is gerealiseerd. In 2019-2021 werd jaarlijks gewerkt aan zo'n twaalf tot vijftien projecten. Voor de helderheid is ervoor gekozen de projectresultaten steeds aan een doelstelling te koppelen en aan de voornemens zoals geformuleerd in het plan Kwaliteitsafspraken 2019-2024. De resultaten van de projecten dragen echter vaak bij aan meerdere thema's en doelstellingen. Het effect is in de praktijk dus breder. Tevens is per doelstelling aangegeven hoe hoog het geplande budget was in de afgelopen periode en de uitputting van dat budget.

Vergroten studiesucces in combinatie met begeleiding studenten

Doelstelling 1 Versterken systematische evaluatie onderwijskwaliteit

- Systematische evaluatie van cursussen en opleidingen
- Inhoud, didactiek, docent, tentaminering
- Analyse struikelblokken en eerste ervaringen studenten

Resultaten

- Door de extra inzet bij het team Kwaliteitszorg (onderdeel van het Expertisecentrum onderwijs) zijn zowel de kwaliteit als de kwantiteit van de evaluaties verbeterd. Open Universiteit-breed vindt systematisch onderzoek plaats naar de kwaliteit van opleidingen en cursussen (op inhoud, didactiek, tentaminering waaronder struikelblokken).
- Resultaten van de evaluaties worden teruggekoppeld aan studenten via het online opleidingsportaal en/of studentenmagazine en aan docenten via reguliere cursusevaluatierapportages.
- Er werd een start gemaakt met learning analytics op basis van de digitale leer-en werkomgeving yOULearn.
- Er werden diverse nieuwe tools ontwikkeld voor kwaliteitszorg zoals inrichting van een studentenpanel ten behoeve van kwalitatieve analyse van student-ervaringen en de vraag naar specifieke wensen van studenten met betrekking tot onderwijs en onderwijsvoor-zieningen. Hiervan wordt veelvuldig gebruik gemaakt en de respons is goed.
- Er werd een docentenpanel samengesteld om ervaringen van docenten te verzamelen.
- Het drop-out-onderzoek werd opgestart, om nader te onderzoeken waarom studenten nogal eens vroegtijdig afhaken. Hiervoor is een startersvragenlijst ontwikkeld, afgenomen en geanalyseerd, werd een pop-up community gevormd met beginnende studenten en er worden semigestructureerde interviews afgenomen onder afhakers. De resultaten hiervan zijn gepubliceerd.
- Binnen alle lagen van de Open Universiteit werden de kwaliteitscirkels gesloten (Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK) behaald in 2021).
- Met ingang van 2022 worden al deze activiteiten voor het versterken van de systematische evaluatie ingebed in de reguliere dienstverlening.

Budget: € 270K

Realisatie: € 367K

Toelichting

Vanwege het belang van studiesucces werden extra aandacht en middelen besteed aan systematische analyse van de onderwijskwaliteit. Hiervoor werd een aantal activiteiten (drop-out-onderzoek, studentenpanel) naar voren gehaald en reeds uitgevoerd in de jaren 2019-2021. De resultaten van deze onderzoeken onderbouwen vervolgacties voor kwaliteitsverbetering in de jaren 2022-2024.

Doelstelling 2 Versnellen verwerken didactische verbeteringen

- Tijdens de cursus sneller (persoonlijke) feedback
- Afspraken termijnen (protocol)
- Uitbreiden docentcapaciteit
- Intervisie docenten scriptiebegeleiding

Resultaten

- Door inzet van extra onderwijsadviseurs bij het Expertisecentrum onderwijs werden de faculteiten ondersteund bij het versneld doorvoeren van didactische aanpassingen in hun cursusaanbod.

- Er werd extra ingezet op docentprofessionalisering (verbetering logistiek en verbreding cursusaanbod binnen onder andere BKO: de Basiskwalificatie Onderwijs). Elke beginnende docent start binnen drie maanden na aanstelling met het BKO-traject.
- Open Universiteit breed werden (pre-corona) maandelijks docentbijeenkomsten/ thematische onderwijscolloquia georganiseerd, evenals in 2021 een online event Kwaliteitsafspraken om bereikte resultaten te delen.
- Er werd een online kennisportaal ingericht waar docenten de onderwijskaders kunnen vinden, evenals onderzoeksresultaten, tips, voorbeelden en best practices.
- Elke faculteit ontwikkelde een showcase: een voorbeeldcursus waarin alle mogelijkheden die de digitale leer- en werkomgeving biedt ten volle worden benut. De showcases zijn opgenomen in het kennisportaal.
- Er werd extra onderwijskundige ondersteuning ingezet bij de faculteit Rechtswetenschappen om versneld aansluiting te vinden bij het onderwijsmodel. Dit leidde tot een sterke stijging van studentwaardering. Keuzegids 2022 meldt dat de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid wordt gezien als de beste opleiding van Nederland en ook de masteropleiding Rechtsgeleerdheid gooit hoge ogen.

Budget: € 425K

Realisatie: € 341K

Toelichting

Vanwege de coronacrisis was het in 2020 en 2021 onmogelijk de geplande maandelijks fysieke onderwijscolloquia en andere onderwijssevents te organiseren. Tevens bleek het inzetten van extra onderwijsadviseurs lastiger dan verwacht, omdat vacatures moeilijk in te vullen zijn. Hierdoor bleef de besteding achter op de begroting.

Doelstelling 3 Verbeteren feedback aan studenten (inclusief scriptietraject)

- Tijdens de cursus sneller (persoonlijke) feedback
- Afspraken termijnen (protocol)
- Uitbreiden docentcapaciteit
- Intervisie docenten scriptiebegeleiding

Resultaten

- Na een beperkte start in 2019 met de ontwikkeling van een handreiking voor scriptiebegeleiding, werd in 2020 voor scriptiebegeleiding en feedback een Open Universiteit-brede visie ontwikkeld.
- Er zijn Open Universiteit-brede richtlijnen (protocollen) in ontwikkeling, die in de komende jaren verder uitgewerkt worden.
- Er werd een bereikbaarheidsprotocol opgesteld, inclusief termijnen voor feedback.
- Faculteiten ontwikkelden diverse didactische werkvormen en tools (waaronder een chatbot) voor snelle docent-studentfeedback en peerfeedback, onder meer bij groepswerk.
- Binnen enkele opleidingen werden tools ontwikkeld voor geautomatiseerde feedback en voor ondersteuning van samenwerking tussen studenten en het geven van peerfeedback.
- De faculteiten Rechtswetenschappen en Psychologie ontwikkelden twee serious games en een interactieve video die studenten in staat stellen online praktijkervaring op te doen, inclusief online feedback op hun handelen. Dit is een ontwikkeling die niet in deze omvang was voorzien (zie verder ook de informatie over doelstelling 9).
- De ontwikkeling van tools voor digitale feedback en training van docenten in het gebruik ervan volgen, zodra de nieuwe digitale leer- en werkomgeving is ingericht (verwachting eind 2023).

Budget: € 400K
Realisatie: € 340K

Toelichting

Na een voorspoedige start in 2019 viel het project Feedback tijdelijk stil door het vertrek van de specialist en kartrekker begin 2020. Het bleek lastig deze vacature goed en snel in te vullen. Ook het project voor scriptiebegeleiding had te maken met uitval van medewerkers. Daardoor werd minder geïnvesteerd dan gepland.

Doelstelling 4 Tentaminering: borging van kwalitatief goed sluitstuk onderwijs

- Modernisering technische implementatie tentaminering
- Extra capaciteit toetsdeskundigheid
- Proeftentamens (minimaal drie) met uitwerking
- Snelle terugkoppeling resultaten (maximaal twee weken)
- Zorgvuldige dialoog bij beroep / bezwaar
- Toetskwaliteit monitoren, analyseren en verbeteren

Resultaten

- Voorbereidingen van de implementatie van een nieuw toetssysteem inclusief scannen, en onderzoek naar e-proctoring werden afgerond. Implementatie vindt naar verwachting plaats in 2022. De extra toetsdeskundigheid die hiervoor nodig was, werd ingezet.
- Snelle terugkoppeling van resultaten (twee weken) inclusief toelichting en de mogelijkheden tot monitoring en analyse van toetsresultaten werden hierin meegenomen. Evenals de mogelijkheid open vragen digitaal te kunnen beantwoorden.
- De keuze voor minimaal drie proeftentamens per cursus werd besproken, maar niet geaccordeerd. Bij nader inzien was de toegevoegde waarde in relatie tot de extra inspanning onvoldoende groot. De standaard van minimaal twee proeftentamens blijft gehandhaafd.

Budget: € 500K
Realisatie: € 125K

Toelichting

Medio 2020 werd besloten verdere uitvoering van dit tentamenproject wel voort te zetten, maar buiten de kwaliteitsafspraken te houden, aangezien het hier noodzakelijke vervanging van een standaardfaciliteit betreft. Daardoor werd een groot deel van dit budget niet besteed.

Doelstelling 5 Versterking docentondersteuning

- Assistentenpool ter ondersteuning docent op taakonderdelen

Resultaten

- Elke faculteit trok met ingang van 2020 extra medewerkers (assistenten) aan ter ondersteuning van docenten. Zodoende worden vragen van studenten sneller beantwoord, worden discussiesites op cursusniveau beter bijgehouden en wordt de studiebegeleiding verbeterd.
- De inzet van deze ondersteuning is meermaals besproken met de Studentenraad, die licht bezwaar heeft tegen de inhuur van extra personeel voor reguliere onderwijswerkzaamheden, op kosten van de kwaliteitsafspraken. Dit verklaart de wisselende inzet over de jaren. Argument om toch te kiezen voor deze vorm van ondersteuning is, dat de inzet van assistenten ten goede komt aan verbetering van het onderwijs in brede zin. Zonder de assistenten zouden reguliere docenten hun aandacht over meer gebieden moeten verdelen, hetgeen ten koste gaat van begeleiding.

- Ondersteuning van docenten, in de vorm van bijscholing, in het gebruik van diverse werkvormen (virtueel en face-to-face) maakt onderdeel uit van de standaarddocentprofessionalisering (zie de informatie onder doelstelling 2)

Budget: € 200K
Realisatie: € 239K

Toelichting

De wens van faculteiten extra (student)assistenten in te zetten, is groot en leidde tot een kleine overbesteding van het budget.

Doelstelling 6 Verbeteren inzicht van en op de student (ken uw student)

- Uitbreiding studieadvies
- Ontwikkeling studentvolgsysteem
- Selfassessment, proefstuderen, intakes, exit-enquête

Resultaten

- Aanschaf van een nieuw studentvolgsysteem werd besproken, maar er werd besloten dit buiten de kwaliteitsafspraken te houden aangezien het een noodzakelijke vervanging betreft van een standaardfaciliteit.
- Ondanks enige terughoudendheid van de Studentenraad over organisatie van projecten ‘voor de poort’ in het kader van de kwaliteitsafspraken, is een online selfassessment in ontwikkeling (beperkt beschikbaar via de website en in onderzoek bij de faculteit Onderwijswetenschappen) en ontwikkelde een van de faculteiten proefstuderen: openstellen van een online cursus voor geïnteresseerden. De overige faculteiten zien vooralsnog geen aanleiding hierin te investeren. De studieadviseurs van alle faculteiten voeren intakegesprekken op verzoek van de student. De projecten ‘voor-de-poort’ helpen mensen die overwegen een opleiding te starten, zich vooraf zo goed mogelijk voor te bereiden op wat een studie aan de Open Universiteit inhoudt. Dat kan uitval voorkomen. Deze extra ondersteuning wordt zeer gewaardeerd. Het dropoutonderzoek draagt bij aan de kwaliteit van deze advisering (zie ook de informatie over doelstelling 1).
- Er worden nog geen systematische exitgesprekken gevoerd met afgestudeerden en ook geen exit-enquête uitgevoerd onder afgestudeerden. Wel zijn er regelmatig alumnibijeenkomsten per opleiding/faculteit waarin onder andere arbeidsmarktervaringen worden gedeeld. Deze studiedagen worden goed bezocht.
- Om zittende studenten meer inzicht te geven in hun studie en te ondersteunen bij het studeren, werd voor de digitale leer- en werkomgeving een digitale studiecoach ontwikkeld die helpt studievastigheden te verbeteren. Via tutorials en tips delen experts hun kennis over de manier waarop studie-uitdagingen te overwinnen zijn. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om effectieve leerstrategieën, timemanagement, tentamenvoorbereiding en deelname aan een virtuele klas.
- Het project Docent zichtbaar in de cursus leidde ertoe dat voor vrijwel alle cursussen de docent (examinator) zich voorstelt aan studenten door het plaatsen van een kennisclip met korte toelichting op zijn of haar specialisme of op de relatie met het onderwerp van de cursus.

Budget: € 450K
Realisatie: € 84K

Toelichting

Medio 2019 werd besloten de ontwikkeling/aanschaf van een studentvolgsysteem buiten de kwaliteitsafspraken te houden aangezien het hier gaat om de noodzakelijke vervanging van een standaardfaciliteit. Hierdoor is een groot deel van dit budget niet besteed.

Doelstelling 7 Versterken studentbinding (academische community)

- Studiedagen (2-4 per jaar), mentoraat, betrokkenheid alumni
- Faciliteren studentgeleding bij kwaliteitsafspraken

Resultaten

- Eerste stappen werden gezet voor inrichting van online communities voor studenten, en met ingang van 2022 is community building en binding een van de hoofdthema's van de kwaliteitsafspraken.
- Na het wegvallen van studiedagen op locatie in 2020 en 2021, werden online studiedagen georganiseerd (2-4 per jaar). Die bieden een noodzakelijk alternatief, maar geven toch niet de communityvormende elementen die fysieke bijeenkomsten wel kunnen bieden.
- Om deze online studiedagen toch zo effectief mogelijk te maken, werden interactieve webinars (met een inhoudelijke context) of mixed meetings ontwikkeld, waarbij met name gezocht werd naar mogelijkheden voor interactie en activerende werkvormen.
- Er werd een buddyprogramma functiebeperking ontwikkeld, dat extra houvast biedt en de binding versterkt door studenten met een functiebeperking te koppelen aan medestudenten met al dan niet een vergelijkbare beperking. Dit programma wordt op korte termijn geïmplementeerd.

Budget: € 260K

Realisatie: € 42K

Toelichting

Een van de belangrijke pijlers onder het creëren van een academische community, met name bij online onderwijs, zijn studiedagen op locatie die bedoeld zijn voor inhoudelijke studiegerelateerde onderwerpen en het stimuleren van binding. Helaas konden deze in 2020 en 2021 grotendeels niet doorgaan vanwege de coronamaatregelen. Hierdoor werd een groot deel van het budget niet besteed.

Verbeteren onderwijsfaciliteiten in combinatie met docentprofessionalisering**Doelstelling 8 Beter gebruik van de digitale leerweg**

- Vergroten ontwikkelcapaciteit yOUlearn ten behoeve van gebruik door docent en student
- ict-tickets

Resultaten

In afwachting van definitieve besluitvorming over een nieuwe digitale leer- en werk-omgeving werd besloten niet te investeren in verbetering van de functionaliteit en het betere gebruik van yOUlearn (het huidige LMS). Wel werd een Innovatielab ingericht om nieuwe voorstellen die voortkomen uit de kwaliteitsafspraken te testen, zodat deze te zijner tijd ingevoerd kunnen worden in de nieuwe digitale leer en werkomgeving.

Budget: € 100K

Realisatie: € 0K

Toelichting

In 2021 besloot de Open Universiteit de huidige digitale leer- en werkomgeving yOUlearn te vervangen door een nieuwe omgeving, inclusief LMS, profiel dienst en studentvolgsysteem. Hierin worden de resultaten van de projecten opgenomen. Investerings in dit deel van het programma werden vooruitgeschoven, aangezien pas op een later moment duidelijk wordt wat de specificaties van de nieuwe digitale leer- en werkomgeving zullen zijn.

Doelstelling 9 Investeren in techniek/multimedia

- Verbeteren virtuele klassen en betere ondersteuning docenten
- Betrekken gaming expertise

Resultaten

- Mixed meetings of hybrid virtual classrooms werden ingericht, waarmee docenten in een groep kunnen werken met studenten, die online dan wel face-to-face aanwezig zijn. Op alle locaties in het land zijn deze MTR-sets aanwezig. Een didactische handreiking voor het gebruik van de virtuele klas is aanwezig, evenals hands-on-ondersteuning door onderwijsadviseurs.
- Voor studenten met een functiebeperking werd een platform ingericht waar zij snel informatie kunnen ophalen, bijvoorbeeld over beschikbare voorzieningen, en informatie kunnen delen (uiteraard AVG-proof). Studieadviseurs beheren het platform.
- De faculteiten Rechtswetenschappen en Psychologie ontwikkelden twee serious games en een interactieve video die studenten ondersteunen bij het online aanleren van, en oefenen met praktische vaardigheden. Deze worden sinds kort ingezet in het onderwijs en geëvalueerd. De eerste ervaringen hiermee zijn zeer positief.

Budget: € 150K

Realisatie: € 420K

Toelichting

De Open Universiteit heeft sterk ingezet op investeringen in techniek en multimedia, zowel met kwaliteitsmiddelen als met eigen middelen. Hiermee wil de instelling haar positie als voorloper in digitaal onderwijs behouden en het studiesucces versterken. Met name de ontwikkeling van serious games en interactieve video blijkt zeer succesvol; hiermee kunnen studenten online praktische vaardigheden oefenen. Ten tijde van het opstellen van de kwaliteitsafspraken was de noodzaak hiervan nog niet zo bekend, maar deze werd versterkt door de coronacrisis. Daardoor werd er meer geïnvesteerd dan gepland.

Financiën

Over de jaren 2019-2021 ontving de Open Universiteit € 2.947K. Hiervan is € 2.236K gerealiseerd, opgebouwd uit +/- 81% personele lasten (op basis van urenregistratie en/of externe inhuur) en +/- 19% materiële lasten. De kosten voor programmamanagement waren aanvankelijk niet begroot, maar zijn wel gerealiseerd (totaal € 278K). Dat is inclusief een training projectmanagement voor facultaire projectleiders in 2021 en organisatie van diverse disseminatieactiviteiten. Samenvattend kan dit als volgt worden weergegeven.

	budget x € 1.000	realisatie x € 1.000	budget versus realisatie
thema 1			
1 versterken systematische evaluatie onderwijskwaliteit	270	367	(97)
2 versnellen verwerken didactische verbeteringen	425	341	84
3 verbeteren feedback aan studenten (inclusief scriptietraject)	400	340	60
4 ventaminering: borging kwalitatief goed sluitstuk onderwijs	500	125	375
5 versterking docentondersteuning	200	239	(39)
6 verbeteren inzicht van en op de student (ken uw student)	450	84	366
7 versterken studentbinding (academische 'community')	260	42	218

	budget x € 1.000	realisatie x € 1.000	budget versus realisatie
thema 2			
8 beter gebruik van digitale leerweg	100	0	100
9 investeren in techniek/multimedia	150	420	(270)
subtotaal thema 1 en thema 2	2.755	1.958	797
programmamanagement	0	278	(278)
later opgehoogd budget	192	0	192
totaal	2.947	2.236	711

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, werd een deel van het beschikbare budget nog niet ingezet. Er is sprake van een onderbesteding van € 711K in de jaren 2019-2021. Voor deze onderbesteding werd per 31 december 2021 een bestemmingsreserve gevormd in de jaarrekening 2021. De verwachting is dat deze middelen de komende jaren alsnog worden ingezet voor de kwaliteitsafspraken. Samengevat is de onderbesteding toe te schrijven aan vier oorzaken. Gewijzigde beleidskeuzes leidden tot andere prioriteiten. In plaats van investeringen in beter gebruik van de bestaande digitale leerweg (zoals voorzien in het plan Kwaliteitsafspraken 2019-2024) werd gekozen voor aanschaf van een nieuw LMS, een nieuwe tentamenomgeving inclusief e-proctoring en scannen, en een nieuw studentvolgsysteem. De kosten voor aanschaf en implementatie daarvan worden echter buiten de kwaliteitsafspraken om gerealiseerd. Dat was nog niet bekend ten tijde van het opstellen van de kwaliteitsafspraken en verdeling van de budgetten over de thema's. In afwachting van de nieuwe digitale leer- en werkomgeving investeert de instelling wel extra in techniek en multimedia. Tweede oorzaak is dat implementatie van nieuwe systemen is gepland voor de periode vanaf 2022. Daardoor verschoof de focus van technische en functionele aanpassingen in de centrale systemen naar meer beleidsmatige inzet en ontwikkeling van ondersteunende systemen. Dit vergde minder investeringen ten laste van de kwaliteitsafspraken. De verwachting is dat de beschikbare middelen alsnog in 2022-2024 besteed worden aan maatregelen die de onderwijskwaliteit verhogen met gebruikmaking van de nieuwe systemen, onder andere voor professionalisering en gebruik van de nieuwe functionaliteit. Verder kampt de instelling met moeilijk in te vullen vacatures. Dat geldt niet alleen voor de faculteiten, maar ook voor het Expertisecentrum onderwijs. Daardoor konden projecten vaak niet meteen aan het begin van het jaar worden opgestart. Bovendien leidde de coronacrisis tot sterke verhoging van de werkdruk onder docenten, waardoor hun deelname aan projecten achterbleef.

Reflectie Medezeggenschap Kwaliteitsafspraken 2021

De kwaliteitsafspraken vormden opnieuw een groot en belangrijk dossier voor de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad (GV). De GV participeerde in twee overlegorganen aangaande de kwaliteitsafspraken, te weten de Stuurgroep Kwaliteitsafspraken en het Overleg kwaliteitsafspraken (OKA). Daarin werden nadere afspraken gemaakt over totstandkoming van projecten in de komende jaren. Verder ontvingen de leden van het OKA periodiek voortgangsrapportages over de projecten. Vergaderingen van de stuurgroep en het OKA werden zodanig gepland, dat vertegenwoordigers van de GV binnen deze overlegstructuren altijd eerst ruggespraak konden voeren met de Ondernemingsraad of Studentenraad. In 2021 werkte de Open Universiteit aan twaalf kwaliteitsprojecten. De GV was betrokken bij totstandkoming van deze projecten en kon deze waar nodig in een vroeg stadium bijsturen.

Gedurende het verslagjaar werd ook het programma 2022 voorbereid. De Stuurgroep stelde voor de projecten onder te brengen onder de hoofdthema's activering, hybride onderwijs en contactonderwijs en community building, aangevuld met de kaderprojecten Masterscriptie en Feedback die in 2021 plaatsvonden. Daarnaast werd voorgesteld het budget kwaliteitsgelden naar rato toe te wijzen aan de faculteiten en Expertisecentrum onderwijs, zodat zij binnen deze thema's de kwaliteitsgelden optimaler kunnen inzetten voor faculteitsspecifieke projecten en Open Universiteit-brede projecten. Open Universiteit-brede coördinatie, rapportage en bewaking van de inzet van kwaliteitsgelden is in 2022 gelijk aan voorgaande jaren. In 2022 initiëren de faculteiten en het Expertisecentrum onderwijs de projecten en niet meer de individuen die projectvoorstellen insturen. Bovendien worden in 2022 drie PhD-studenten aangetrokken om binnen de thema's onderzoek te doen en de inzichten hiervan Open Universiteit-breed bekend te maken. Eind 2021

stuurde het College van bestuur het voorgestelde programma voor 2022 aan de GV en die stemde daarmee in.

Reflectie Medezeggenschap Kwaliteitsafspraken 2019-2021

Overlegstructuur

De Open Universiteit kent een overlegstructuur voor de kwaliteitsafspraken. Het Overleg kwaliteitsafspraken (OKA) vergadert maandelijks en wordt geïnitieerd door het programmamanagement. Aan het overleg nemen afgevaardigden deel van de Studentenraad (SR) en Ondernemingsraad (OR). In het OKA praten het programmamanagement en de vertegenwoordigers van OR en SR elkaar bij over alles wat er binnen de kwaliteitsafspraken speelt. Verder worden nadere afspraken gemaakt over totstandkoming van projecten en worden voortgangsrapportages over lopende projecten besproken. Naast het OKA is er een Stuurgroep, die zes keer per jaar vergadert. De rector magnificus is voorzitter van die Stuurgroep, waarin verder één SR-lid, één OR-lid, het programmamanagement en projectleiders participeren. De Stuurgroep houdt zicht op het verloop van projecten en besteding van middelen.

Betrokkenheid van de Gezamenlijke vergadering

In 2019, bij aanvang van de kwaliteitsafspraken, werd gezocht naar de beste wijze om afstemming met de medezeggenschap te laten plaatsvinden. Op verzoek van de Gezamenlijke vergadering (GV) werden praktische afspraken gemaakt over het tijdstip waarop overleg plaatsvindt en hoe ver van tevoren vergaderstukken aan de GV worden opgestuurd. Dat laatste om optimale voorbereiding van de GV-leden te kunnen garanderen. In 2020 werden nadere procedurele afspraken gemaakt. Overleggen werden zodanig gepland, dat er geen samenloop kan zijn van overleg in het kader van de kwaliteitsafspraken enerzijds en raadsvergaderingen anderzijds. Ook zorgt dit ervoor dat GV-vertegenwoordigers altijd ruggenspraak kunnen houden met de OR en SR. Door het regelmatige overleg is de GV nauw betrokken bij de kwaliteitsafspraken. Vertegenwoordigers van de OR en de SR koppelen informatie uit het OKA en de Stuurgroep terug naar de respectievelijke vergaderingen. Input van de medezeggenschapsraden kan vervolgens weer worden meegenomen in de overlegorganen. Waar nodig kunnen projecten worden bijgestuurd. Tegen het einde van het jaar worden de

projecten voor de kwaliteitsafspraken voor het opvolgende jaar ter instemming voorgelegd aan de GV. In de jaren 2019-2021 stemde de GV in met het projectportfolio voor het opvolgende jaar.

Concluderend kan gezegd worden dat afstemming met de medezeggenschap steeds soepeler verloopt, mede dankzij de heldere procesafspraken om tot een projectportfolio te komen. Omdat de GV gedurende het jaar nauw betrokken wordt, kan aan het einde van het jaar steeds een goed geïnformeerde en weloverwogen beslissing worden genomen over het voorgelegde projectportfolio.

Verloop van de kwaliteitsafspraken

In eerste instantie werd gewerkt met 'losse' projecten die vanuit de gehele organisatie aangedragen konden worden. Gaandeweg werd ingezet op grote projectlijnen, met centrale aansturing door projectleiders. Losse projecten werden zoveel mogelijk binnen de opgestelde projectlijnen ondergebracht. Deze beweging werd ingezet om uitvoering van projecten efficiënter te laten verlopen en aansturing strakker te laten verlopen. Zo werd in 2021 uiteindelijk gewerkt aan twaalf kwaliteitsprojecten.

Inmiddels werd een aantal projecten afgerond, waarvan studenten direct het effect konden merken. Zo is bij de opleiding Rechtswetenschappen een serious game ontwikkeld op het gebied van strafrecht. Studenten gaan via deze game op creatieve en innovatieve wijze aan de slag met principes uit het strafrecht. Ook zijn in de studiecentra en op de campus in Heerlen zogenoemde MTR-sets geïnstalleerd. Deze sets maken hybride onderwijs mogelijk, waarbij een deel van de studenten fysiek aansluit en een ander deel online de les volgt.

Het project voor digitalisering van tentamens werd gedurende de coronacrisis ingehaald door de actualiteit. Het aanbieden van digitale thuis tentamens was een wens van de Open Universiteit, maar uitvoering van het project was oorspronkelijk pas voorzien in het laatste loopjaar van de kwaliteitsafspraken. Door de vele landelijke lockdowns werd de nood om online thuis tentamens aan te bieden hoog. Tentamens met surveillance via proctoring zijn versneld ingevoerd. Daarmee kwamen andere projecten waarmee digitalisering van tentamens stapsgewijs behaald zou worden te vervallen. Ook toen fysieke tentamens steeds meer mogelijk werden en andere universiteiten van proctoring-tentamens zijn afgestapt, bleef deze vorm van tentamineren bij de Open Universiteit mogelijk. Voor haar was het immers nooit alleen een noodmaatregel, maar vooral een ambitie binnen de kwaliteitsafspraken.

Uitdagingen

De GV erkent een aantal uitdagingen in de uitvoering van projecten. Het blijft voor de Open Universiteit een uitdaging de middelen die zij ontvangt volledig te besteden. Naar de mening van de GV had het College van bestuur meer druk mogen uitoefenen op de start van de projecten en de uitgave van middelen. Het programmamanagement stuurt dit strak aan. Eind 2021 werd een voorstel gedaan om promovendi in te zetten voor de kwaliteitsafspraken. Zij kunnen onderzoek doen naar een bepaalde programmalijn en informatie hierover bundelen. De GV stemde in met dit voorstel en is van mening dat deze opzet de aansturing de projecten efficiënter zal doen verlopen. Genereren van projecten uit de organisatie blijkt ook een uitdaging te zijn. Het formuleren van grote programmalijnen, waarin projecten worden ondergebracht, is een goede ontwikkeling. Het geeft de organisatie een helder kader voor het soort projecten dat kan worden uitgevoerd. Het blijft uiteraard mogelijk op eigen initiatief projecten in te brengen die de onderwijskwaliteit verbeteren. Een laatste uitdaging die de GV noemt, is de IT-transformatie bij de Open Universiteit. Momenteel worden IT-systemen, waaronder het leermanagementsysteem, organisatiebreed vernieuwd. De huidige IT-systemen zijn verouderd en op invoering van nieuwe systemen wordt gewacht. Sommige kwaliteitsprojecten zijn sterk afhankelijk van de IT-systemen, waardoor uitvoering ervan stagneert.

Nadat de Raad van toezicht in december 2018 zijn goedkeuring aan de kwaliteitsafspraken verleende, kon in de loop van 2019 met inachtneming van het positieve advies van de NVAO in juli 2019 en de daaropvolgende besluitvorming door de minister van OCW in augustus 2019 met de uitvoering worden gestart. Na een moeizame aanloop in de beginperiode kwam de uitvoering goed op stoom, nadat er nieuwe, interne procesafspraken werden gemaakt. Terugkijkend op de achterliggende periode vindt de Raad van toezicht dat de Open Universiteit er tot nu toe in geslaagd is middels een aansprekend portfolio, een gedegen uitvoering en goede betrokkenheid van de centrale medezeggenschap, invulling te geven aan hetgeen met het plan voor de kwaliteitsafspraken beoogd wordt: daadwerkelijke verbetering van de onderwijskwaliteit.

Raad van toezicht

Gedurende het verslagjaar kreeg de voortgang van de kwaliteitsafspraken nadrukkelijk en meermaals aandacht. De Raad ontving periodiek updates over de voortgang van het portfolio 2021 en volgde nauwgezet de totstandkoming van het portfolio 2022. Tijdens het periodieke overleg van de Raad van toezicht met de centrale medezeggenschap werd ook over de kwaliteitsafspraken overlegd. Een punt van aandacht voor de Raad was dat uitputting van het budget dat voor de kwaliteitsafspraken beschikbaar was, achterbleef. De Raad besprak dit met het College van bestuur en spoorde het College aan maatregelen te nemen om dit tegen te gaan. De Raad nam gedurende de totstandkoming van het portfolio 2022 kennis van het door medezeggenschap en College van bestuur gezamenlijk gedragen voornemen om tot een andere werkwijze te komen, met meer thematische focus in het portfolio. In december besprak de Raad het overeenkomstig dit voornemen uitgewerkte portfolio en nam vervolgens met instemming kennis van de bereikte overeenstemming tussen alle betrokken partijen.

HOOFDSTUK 3

Onderwijs

Het bachelor- en masteronderwijs werd in 2021 verzorgd door de faculteiten Bètawetenschappen, Cultuurwetenschappen, Managementwetenschappen, Onderwijswetenschappen, Psychologie en Rechtswetenschappen. Het onderwijsaanbod omvatte in het verslagjaar zeven bacheloropleidingen, tien masteropleidingen, één hogere beroepsopleiding (bacheloropleiding Rechten) en premasters. De masteropleiding Gezondheidswetenschappen startte in september. De hogere beroepsopleiding wordt afgebouwd. Alle bachelor- en masteropleidingen van de Open Universiteit zijn geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). In maart 2021 besloot de NVAO na een visitatie de instellings-toets kwaliteitszorg van de Open Universiteit te verlengen. Hierdoor worden opleidingen ten behoeve van hun accreditatie getoetst aan het beperkte beoordelingsregime. Afgestudeerde hbo'ers kunnen via een schakelprogramma toelating krijgen tot een masteropleiding aan de Open Universiteit. Voor een bacheloropleiding geldt geen toelatingseis; iedereen van 18 jaar of ouder kan drempelloos instromen. Het onderwijs is deeltijdonderwijs, maar studenten kunnen het desgewenst ook voltijds volgen. De Open Universiteit biedt activerend academisch afstandsonderwijs aan, dat goed te combineren is met andere werkzaamheden of activiteiten.

Aanbod

De faculteit Bètawetenschappen bereidde zich voor op de start van de nieuwe wetenschappelijke masteropleiding Artificial Intelligence en het bijbehorende premasterprogramma in 2022. Verder werd de wetenschappelijke masteropleiding Business Process Management and IT aangepast; vier nieuwe keuzevakken en aanpassingen van een aantal bestaande cursussen. Onder het label Sustainable Future werd gewerkt aan ontwikkeling van vier nieuwe cursussen. Daarnaast droeg de faculteit bij aan een aantal cursussen die deel uitmaken van de nieuwe wetenschappelijke masteropleiding Gezondheidswetenschappen.

De faculteit Cultuurwetenschappen werkte in het verslagjaar verder aan vernieuwing van de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen. Vernieuwing van de masteropleiding Kunst en cultuurwetenschappen vindt plaats in 2022. Voor een

vergaande, gefaseerde vernieuwing van het onderwijsportfolio in 2020-2025 werd het plan CW in verbinding opgesteld. Begin 2022 werden vier nieuwe focusprogramma's ontwikkeld met een omvang van 15 EC.

De faculteit Managementwetenschappen startte in het verslagjaar een verkenning naar de marktpotentie van een nieuwe wetenschappelijke masteropleiding Finance. De resultaten hiervan worden in de loop van 2022 verwacht. De vernieuwingen die binnen de bestaande bachelor- en masteropleiding werden doorgevoerd, vloeiden voort uit de onderwijsvisitatie van 2019 en uit evaluatieverslagen in de daaropvolgende jaren. Zo vond in 2021 binnen de bacheloropleiding een verbetering plaats van afstemming tussen cursusvorm en tentamenvorm. Ook werd meer aandacht besteedt aan online communityvorming en vonden twee pilots plaats op het gebied van learning analytics. Voor de wetenschappelijke masteropleiding Management werden drie keuzevakken ontwikkeld.

De faculteit Onderwijswetenschappen voegde bij de start van studiejaar 2021-2022 twee nieuwe cursussen aan haar portfolio toe. Verder werd een aantal verbeteringen doorgevoerd binnen het afstudeertraject van de wetenschappelijke masteropleiding Onderwijswetenschappen. Bovendien voerde deze faculteit een eerste verkenning uit naar de marktpotentie van een nieuwe wetenschappelijke bacheloropleiding Onderwijswetenschappen. De resultaten hiervan worden in het voorjaar van 2022 verwacht. In het voorjaar van 2021 vond een midterm review plaats van de wetenschappelijke masteropleiding Onderwijswetenschappen. Het eindoordeel van de midterm review was positief. Visitatie van de opleiding vindt plaats in 2023.

De faculteit Rechtswetenschappen werkte aan ontwikkeling van een nieuwe wetenschappelijke masteropleiding Gegevensbescherming en privacyrecht. Start van die opleiding vindt naar verwachting plaats in het studiejaar 2022-2023.

De faculteit Psychologie startte zeer succesvol de wetenschappelijke masteropleiding Gezondheidswetenschappen, en startte met de voorbereiding van nieuw masteraanbod. Een aantal cursussen binnen de bachelor- en masteropleiding Psychologie werd herzien.

Onderwijsinnovatie

De Open Universiteit neemt al geruime tijd deel aan het Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT. Dat is een initiatief van Universiteiten van Nederland, Vereniging Hogescholen en SURF. Het Versnellingsplan richt zich op verbetering van de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt, stimuleren van de flexibilisering van het onderwijs en slimmer en beter leren met technologie. De missie van het Versnellingsplan is binnen de eigen instelling én in samenwerking met andere universiteiten en hogescholen substantiële stappen te zetten op het gebied van digitalisering in het hoger onderwijs. De Open Universiteit is actief binnen een aantal onderdelen van het Versnellingsplan.

In het verslagjaar werkte de faculteit Onderwijswetenschappen op diverse terreinen aan vernieuwing van het onderwijs. Dan gaat het bijvoorbeeld om Pe(e)rfect vaardig, een methode voor online, interactief en praktijkgericht vaardighedenonderwijs in het hoger onderwijs. Deze methode werd ontworpen, ontwikkeld en in het onderwijs geïmplementeerd in drie pilots. Dat vond plaats in samenwerking met de faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Maastricht, de faculteiten Rechtswetenschappen en Psychologie van de Open Universiteit en het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit. Meer dan vierhonderd studenten en hun docenten hebben er inmiddels mee gewerkt. Leer- en begeleidingseffecten worden nog onderzocht. Genoemde methode werd eind 2021 opgenomen in de Kwaliteitsafspraken van de Open Universiteit, om bredere integratie en gebruik in het onderwijs van de instelling te ondersteunen. Het seriousgames-platform Effectieve methode voor ervaringsgericht onderwijs en het mobiele learning platform yOUplay zijn onderdeel van de cursus Atelier en dragen bij aan innovatieve leerervaringen van studenten van de Open Universiteit.

Bij de faculteit Psychologie werd het aanbod van zogenoemde opfriscursussen uitgebreid. Deze cursussen, die samen worden ontwikkeld met de faculteit Onderwijswetenschappen, zijn erop gericht studenten die vergevorderd in hun opleiding zijn te kunnen terugverwijzen naar eerdere leerstof, zodat zij hun vaardigheden kunnen opfrissen. De faculteit Psychologie zette verder onverminderd in op gebruik van serious gaming en online tools voor vaardigheidstraining. In 2021 gingen twee nieuwe projecten van start.

Postinitieel onderwijs

Voor het programma Your MBA meldden zich in het verslagjaar elf studenten aan. In 2021 werden diploma's uitgereikt aan de eerste vier studenten die het programma volledig afrondde. In de programmering werd een aantal vernieuwingen doorgevoerd. In 2021 werd het MBA Data Science and Digital Innovation geïntroduceerd. Inhoudelijk ligt het zwaartepunt op informatietechnologie. Het programma biedt actuele kennis en inzichten op het gebied van data science, digitalisering en innovatie. Twee programma's op masterniveau worden afgebouwd, namelijk Loopbaanmanagement en MBA in Management.

Inzake de certified professional programs werd besloten een aantal programma's niet langer open te stellen voor individuele deelnemers, maar alleen als B2B-programma's aan te bieden. De certified professional programs Organiseren en Veranderen in complexiteit en Artificial Intelligence Engineer werden in 2021 twee keer aangeboden, met 21 respectievelijk 15 inschrijvingen. Het certified professional program Data Science werd geactualiseerd en kreeg een nieuwe naam: Data Science & Artificial Intelligence. In ontwikkeling is een nieuw certified professional program Data Science voor managers.

In het portfolio korte programma's respectievelijk maatwerk was in 2021 onder meer sprake van de volgende ontwikkelingen. In samenwerking met het CBS werd voor de derde keer de cursus Big Data aangeboden. De modules Ontwikkelen en verzorgen van online en blended leren en Digitale didactiek werden doorontwikkeld. Daardoor ontstond een aanbod van zes modules, te weten Ontwerpen van online en blended learning, Didactische bouwstenen voor blended leren, Digitaal toetsen, Online samenwerkend leren, Leren met video's en Formatief evalueren. Aan het incompanytraject Data Science voor DHL namen in 2021 130 DHL-medewerkers deel. De overeenkomst met DHL werd verlengd. Verder werd een leergang verzorgd voor veertien medewerkers van het Kennis- en Expertisecentrum E-learning van het ministerie van Defensie. In 2021 startte het incompanyprogramma Data Science bij Viterra met 23 deelnemers.

De praktijkleergangen Coaching vanuit een psychologisch perspectief en Psychologie van organisatieverandering werden in 2021 gecontinueerd. De Engelstalige modules Animal Assisted Intervention werden inhoudelijk herzien. Vernieuwd werden ook een aantal cursussen over online leren en blended leren respectievelijk het ontwerpen van blended onderwijs.

Het aanbod van de zogenoemde DDguide-cursussen, die in 2020 werden ontwikkeld tijdens het begin van de coronacrisis, werd in 2021 voortgezet.

Voortentamens

De Open Universiteit nam in het studiejaar 2020-2021 op verzoek van de Technische Universiteit Delft en de Technische Universiteit Eindhoven voortentamens Wiskunde T af onder studenten die toegelaten willen worden tot een schakelprogramma naar een masteropleiding aan deze universiteiten. Het aantal studenten staat in onderstaande tabel.

	studiejaar 2020 – 2021	studiejaar 2019 – 2020
studenten	423	340

Werving

In de werving van nieuwe studenten lag net als in voorgaande jaren de nadruk op het behalen van een bachelor- of mastergraad, naast de aandacht voor cursussen en korte programma's. Ook lag in het verslagjaar het accent op het aanspreken van professionals die zich willen bijscholen. De werving van studenten voor bacheloropleidingen werd in 2021 verder geconcentreerd, voorafgaand aan de vaste startmomenten. Persoonlijke adviesgesprekken speelden ook in 2021 een belangrijke rol in de werving. Die gesprekken bood de Open Universiteit gedurende het hele jaar aan, met extra accent op de periode voor de startmomenten.

In het verslagjaar werkte de Open Universiteit opnieuw aan vergroting van haar naamsbekendheid als universiteit waar ook onderzoek plaatsvindt. Zij deed dat door ontwikkeling en distributie van een podcast-serie. Daarin worden verschillende wetenschappelijke onderwerpen belicht en leert men de wetenschapper kennen. Daarmee presenteerde de instelling haar onderzoeksresultaten op een toegankelijke manier, zodat een grotere doelgroep werd aangesproken. Deze podcasts werden verspreid via www.ou.nl, eigen sociale media-kanalen, andere eigen kanalen en via betaalde kanalen.

In 2021 startte een campagne rondom de nieuwe masteropleiding en het premasteropleiding Gezondheidswetenschappen. Naast het promoten hiervan, betrof de campagne de lancering van een wetenschapsgebied dat nieuw is binnen de Open Universiteit. De campagne leverde goede resultaten op, gezien de

instroom van nieuwe studenten. Tevens startte in het verslagjaar een campagne rondom de nieuwe premaster en master Artificial Intelligence. Deze campagne wordt in 2022 gecontinueerd en de verwachtingen zijn positief.

Gedurende het verslagjaar werden de opleidingen via online en offline kanalen continu onder de aandacht gebracht van verschillende doelgroepen.

De Open Universiteit voerde actief campagne om Vlaamse doelgroepen te wijzen op de mogelijkheid studeren en werken te combineren. Dit leidde wederom tot een lichte stijging van de instroom van Vlaamse studenten.

Om de zichtbaarheid van de Open Universiteit te vergroten vond samenwerking plaats met onder meer de NRC. In gesponsorde redactionele bijdragen werd de kennis van de Open Universiteit gekoppeld aan actuele maatschappelijke thema's. Dit droeg tevens bij aan impact van het onderzoek.

Docentprofessionalisering

In het verslagjaar werd docentprofessionalisering vernieuwd en verbeterd. Allereerst werd een gecentraliseerde nieuwe logistiek en workflow opgezet voor beheer van de organisatie van docentprofessionalisering. Alle informatie over beleid en achtergronden inzake docentprofessionalisering, Basiskwalificatie onderwijs (BKO) en continue docentprofessionalisering zijn terug te vinden op Docentprofessionalisering op intranet (mijnOU). Verder vindt alle communicatie voortaan plaats via het centrale mailadres docentprofessionalisering@ou.nl. Daarnaast ontvangen nieuwe docenten, interne promovendi en onderzoekers bij indiensttreding een welkomstmail waarin alle relevante zaken vermeld worden over het BKO-proces. Bij een BKO-plicht en voor promovendi vindt er vervolgens een intakegesprek plaats met de nieuwe medewerker, diens leidinggevende en de BKO-coördinator waarin een individueel professionaliseringstraject wordt besproken. Bovendien startte de Open Universiteit met systematische afname van cursusevaluaties van alle BKO-cursussen. De resultaten daarvan worden meegenomen in verbeteringen en dragen bij aan de kwaliteitszorg voor docentprofessionalisering.

Het beleidskader werd in 2021 geactualiseerd. Dat wordt in de loop van 2022 gefinaliseerd. Het beleidskader omvat tevens afspraken over de systematiek voor permanente educatie, dat onderdeel is van de continue docentprofessionalisering. Deze systematiek

wordt in 2022 afgeschaft. Daardoor zijn docenten niet langer verplicht punten te verzamelen in het kader van hun professionalisering. Wel wordt nog steeds van hen verlangd dat zij invulling blijven geven aan hun ontwikkeling op het gebied van onderwijs en didactiek. Tijdens het jaarlijkse RenO-gesprek wordt teruggekeken op activiteiten betreffende docentprofessionalisering van het voorafgaande jaar en worden hierover afspraken gemaakt voor het daaropvolgende jaar. Docentprofessionalisering blijft op deze wijze een centraal onderwerp binnen de RenO-cyclus.

Er werd in 2021 tevens gewerkt aan revisie van het formulier voor eerder verworven competenties en aan een document over STAR, een methodiek voor het inzichtelijk krijgen van competenties. Er is een nieuw en gebruiksvriendelijker instrument in ontwikkeling dat de eerder verworven competenties van nieuwe medewerkers inventariseert. Dat document wordt in 2022 ingezet ter vervanging van het huidige formulier voor eerder verworven competenties en het document over STAR.

In 2021 begon de Open Universiteit ook met revisie van het BKO-curriculum; het zogenoemde startpakket werd in het leven geroepen. Dat bestaat uit drie cursussen, namelijk Kennismaking met OU-onderwijs, Werken met yOUlearn en Online begeleiden in de Virtuele Klas. Genoemd pakket is bedoeld voor alle nieuwe medewerkers met onderwijstaken en is verplicht voor alle BKO-plichtige medewerkers. Voor deze cursussen worden de BKO-plichtige medewerkers automatisch ingeschreven en ze moeten zo snel mogelijk na indiensttreding gevolgd worden. De eerste cursus Kennismaking met OU-onderwijs werd volledig gereviseerd en kan voortaan zowel in het Nederlands als Engels worden gevolgd. Revisie van het BKO-traject wordt voortgezet in 2022 en vermoedelijk in 2023 afgerond. Daarbij zijn koppeling met het nieuwe learning management system Brightspace en het vernieuwde onderwijsmodel belangrijke aandachtspunten.

In 2021 werden zestig intakegesprekken gevoerd met BKO-plichtige docenten en promovendi. De Toetsingscommissie docentprofessionalisering reikte twintig BKO-certificaten uit en verleende vijftien vrijstellingsverklaringen.

De Open Universiteit participeert in diverse (inter) nationale netwerken, samenwerkingsverbanden waaronder de EADTU, en projecten voor facilitering en professionalisering van docenten in het hoger onderwijs.

Kwaliteitszorg

Visitatie

Begin april 2021 vond een midterm review plaats van de masteropleiding Onderwijswetenschappen. De opleiding voldoet aan alle vier standaarden en het eindoordeel is positief. Op basis van de visitatie en een eigen evaluatie koos de faculteit Onderwijswetenschappen ervoor bij de kwaliteitsafspraken 2022 en in de jaren daarna verder in te zetten op het e-portfolio. Het panel is positief over de nieuwe oriëntatie richting onderwijstechnologie en artificial intelligence. Het panel ziet ruimte om de aanbeveling uit de visitatie rond internationalisering te interpreteren als internationalisering@home, in de vorm van diversiteit en inclusiviteit. Dit onderwerp kwam in 2021 nadrukkelijker op de agenda te staan, mede door het Open Universiteit-brede initiatief rond diversiteit en inclusie. De focus op onderzoek en ontwerpen en de leerlijnen kunnen meer geëxpliciteerd worden. In 2022 wordt het ontwerp van leerlijnen verder uitgewerkt.

Studentenonderzoek

Tevredenheid huidige studenten

Op cursusniveau evalueert de Open Universiteit met behulp van een online vragenlijst die studenten in de digitale leer- en werkomgeving kunnen invullen. Vanwege de dalende respons in de afgelopen jaren werd in het project Evaluaties, ervaringen en evidenties, dat plaatsvindt in het kader van de kwaliteitsafspraken, gezocht naar mogelijkheden om de respons te verhogen. Naar verwachting resulteren die inzichten in een stijging van de respons. Die inzichten worden in 2022 geïmplementeerd.

De resultaten van de evaluaties op cursusniveau worden real time verwerkt in gestandaardiseerde cursusdeelnamerapportages in de onderwijsrapportage-omgeving in Qlikview. Daardoor kunnen docenten altijd beschikken over de laatste stand van zaken betreffende de evaluaties van hun cursus. Daarnaast worden bij vaste cursussen na ieder kwartiel rapporten beschikbaar gesteld, bij variabele cursussen gebeurt dit tweemaal per jaar. Deze cursusrapporten vormen de basis voor het cursusverslag dat de faculteiten opleveren.

In 2021 nam de Open Universiteit wederom deel aan de Nationale Studenten Enquête. Naast de vragen binnen de vaste kern, zijn ook vier thema's gekozen uit de flexibele schil. De Open Universiteit scoort hoog tot zeer hoog in vergelijking met andere universiteiten. Overall staat de instelling op de tweede plaats in de ranglijst ('gerankt' naar score op de algemene tevredenheidsvraag) van de veertien universiteiten.

De Open Universiteit maakt al vele jaren gebruik van een eigen instrument, het onderzoek Studentinzicht, waarmee zij de tevredenheid van studenten op opleidingsniveau in kaart brengt. Vanwege de matige respons werd ervoor gekozen de vaste set vragen (over de opleiding in het algemeen) met ingang van 2021 als instellingsvragen mee te nemen in de Nationale Studenten Enquête (NSE). Die kent een hogere respons en zo worden studenten minder frequent benaderd voor evaluaties. Studenten die niet worden benaderd voor deelname aan de NSE (zoals schakelstudenten) nodigt de Open Universiteit uit deel te nemen aan het onderzoek Studentinzicht. Daardoor heeft de instelling de totale studentenpopulatie vanuit kwaliteitszorgperspectief goed in beeld. Gemiddeld genomen zijn studenten tevreden over hun opleiding. Bachelor- en masterstudenten beoordelen de studie met 7,5 – 7,9. Schakelstudenten komen wat lager uit en geven gemiddeld 7,1.

Tevredenheid recent afgestudeerden

In de bachelor- of masterenquêtes worden recent afgestudeerden bevraagd om zicht te krijgen op de kwaliteit van de totale opleiding. De algemene tevredenheid over de afgeronde opleiding, uitgedrukt in een rapportcijfer, komt voor zowel de bachelor als master uit op 7,8.

Tevredenheid alumni

Ook in 2021 vond het jaarlijkse alumni-onderzoek plaats. Hierbij werden de bachelor-alumni na twee jaar en de masteralumni na twee en vijf jaar bevraagd. Alumni zijn over het algemeen positief en tevreden over de opleiding die ze hebben gevolgd. Het rapportcijfer dat alumni geven voor de opleiding die zij afgerond hebben, komt voor alle drie groepen uit rond 8. Zo'n 83% van de alumni zou achteraf gezien opnieuw voor hun studie kiezen.

Onderzoek onder drop-outs

In 2021 werd het onderzoek naar voortijdig afhaken van studenten voortgezet. Dat onderzoek startte in 2020 en is onderdeel van het project Evaluaties, ervaringen en evidenties dat plaatsvindt in het kader van de kwaliteitsafspraken. Doel is zicht krijgen op wanneer welke studenten uitvallen en waarom. Naast online-bevragingen, werden in dit onderzoek ook andere manieren ingezet om informatie omtrent afhaakgedrag in kaart te brengen. Gedurende tien weken was er een pop up-community voor studenten die in september 2021 startten met hun studie. Verder is een aantal studenten die voortijdig afhaakten, benaderd en zijn er focusgesprekken gevoerd met studenten die ooit overwogen te stoppen met de studie. Alle resultaten van deze deelonderzoeken zijn opgenomen en verwerkt in de eindrapportage van dit onderzoek.

Panels

In 2019 startte het studentenpanel. Dat heeft inmiddels ruim 1.300 leden. Ook in 2021 verrichtte de Open Universiteit diverse onderzoeken. Bijvoorbeeld middels online-bevragingen over community en binding of aanvullend onderwijs. Verder koos de Open Universiteit veelvuldig voor focusgesprekken met panelleden, bijvoorbeeld over feedback, scripties, drop-out, de digitale leer- en werkomgeving en de Digitale campus. Zodoende leverde het studentenpanel ook een bijdrage aan diverse projecten die plaatsvinden in het kader van de kwaliteitsafspraken. De Open Universiteit en studenten vinden de ervaringen bijzonder positief. Studenten voelen zich gehoord en waarderen het zeer dat de instelling vraagt naar hun mening over uiteenlopende onderwerpen.

In 2020 startte ook het alumni-panel. Dat panel heeft inmiddels ruim driehonderd leden. In 2021 werd de leden met name gevraagd om input voor het alumni-beleid en zijn focusgesprekken gevoerd over de vraag wat de Open Universiteit en haar alumni voor elkaar kunnen betekenen. Dit alles krijgt in 2022 een vervolg.

Analyses studiedata

Er worden diverse analyses uitgevoerd op basis van de beschikbare studiedata in de systemen van de Open Universiteit. Al sinds de introductie van het huidige onderwijsmodel, in 2014 in de masteropleidingen en in 2016 in de bacheloropleidingen, worden de resultaten gemonitord, in termen van studiesucces en student-tevredenheid. In 2021 verscheen een rapport over de bacheloropleidingen en een rapport over de masteropleidingen. Daarnaast verkende de Open Universiteit ook betreffende data in de digitale leer- en werkomgeving. De instelling onderzocht of gedrag van studenten in de digitale leer- en werkomgeving gelinkt kan worden aan studiesucces. Deze verkenning en verdere analyses worden in 2022 voortgezet.

Alle genoemde rapportages worden beschikbaar gesteld via het kennisportaal voor docenten.

Commissie voor de examens

De Open Universiteit heeft één centrale examencommissie voor alle opleidingen. Per wetenschapsgebied stelt de Commissie een subcommissie in: de Examenkamer. Deze gremia geven inhoudelijk advies over verzoeken voor vrijstelling, toelating en andere bijzondere leerroutes. Door de coronacrisis kreeg de examencommissie in 2020 te maken met ingrijpende veranderingen ten aanzien van tentaminering, en paste zij procedures en regelgeving hierop aan. Dit werd in 2021 verder ontwikkeld. Ook overlegde de examencommissie regelmatig met verschillende gremia binnen de Open Universiteit over het nieuw in te

voeren tentamensysteem, de proctoring van thuis-tentamens en de invoering van cijfers in decimalen. De Commissie voerde in het verslagjaar gesprekken met decanen en het opleidingsmanagement, onder meer over beroepszaken, vrijstellingen en andere tentamen- of examenaangelegenheden. Verder overlegde de voorzitter van de Commissie in het verslagjaar regelmatig met de rector magnificus en het College van beroep voor de examens. Voorts nam de examencommissie deel aan visitatiegesprekken (midterm reviews en toets nieuwe opleiding). Gegevens over toetsdeelnames, slaagpercentage, afgegeven certificaten, bachelor- en mastergetuigschriften en vrijstellingsbesluiten, en toelatingsbesluiten tot masteropleidingen staan in onderstaande tabel.

	2021	2020
toetsdeelnames	45.648	35.500
gemiddeld slaagpercentage	75,1%	78,1%
afgegeven certificaten	24.474	21.040
afgegeven bachelorgetuigschriften	194	226
afgegeven mastergetuigschriften	742	687
afgegeven vrijstellingsbesluiten	853	833
toelatingsbesluiten tot masteropleidingen	1.316	1.260

Resultaten

Studenten

	2021	2020
nieuwe studenten bachelor- en masteropleidingen	4.698	4.700
nieuwe studenten schakelprogramma's	1.856	1.804
totaal aantal studenten met inschrijvingsrechten (op 31 december)	17.015	18.344
studenten met inschrijvingsrechten voor de hogere beroepsopleiding Rechten (op 31 december)	38	57

Onderwijsdeelname

In 2021 schreven studenten zich in totaal in voor 277.244 studiepunten (EC) in (in 2020: 246.673). In onderstaande tabel staat hoe die studiepunten procentueel verdeeld waren over opleidingen en schakelprogramma's.

	2021	2020
wetenschappelijke bachelor- of masteropleiding	80,2%	80,2%
schakelprogramma's	19,8%	19,8%

Verbetering van studiesucces

	ultimo 2021	ultimo 2020
cursusuitval	40%	40,6%
gemiddeld aantal behaalde studiepunten per student	8,20 EC	9,22 EC

Diploma's*

faculteit	bachelor-opleidingen		master-opleidingen	
	2021	2020	2021	2020
Bètawetenschappen	22	17	200	205
Cultuurwetenschappen	18	19	19	14
Managementwetenschappen	10	20	269	247
Onderwijswetenschappen	n.v.t.	n.v.t.	62	58
Psychologie	94	109	89	80
Rechtswetenschappen	50	61	103	83
totaal	194	226	742	687

* Getuigschriften in wettelijke zin (Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek).

Geslaagden voor schakelprogramma's

	2021	2020
Bètawetenschappen	216	220
Cultuurwetenschappen	8	8
Managementwetenschappen	403	382
Onderwijswetenschappen	69	84
Psychologie	89	44
Rechtswetenschappen	175	182
totaal	960	920

Studiecentra

De elf Nederlandse en zes Vlaamse studiecentra vervullen voor studenten belangrijke functies. Zij komen er om tentamen af te leggen, maar ook voor ontmoetingen met docenten en medestudenten onder meer tijdens onderwijsbijeenkomsten. Door de aanhoudende coronacrisis werd de flexibiliteit van studenten op de proef gesteld en paste de Open Universiteit tentamenafnamemogelijkheden aan. Studenten in zowel Nederland als Vlaanderen kunnen voor ieder tentamen kiezen om dat thuis af te leggen of in één van de studiecentra. Deze flexibiliteit, die erop gericht is studenten zo min mogelijk studievertraging te laten oplopen, blijft als regel geboden, ook na de coronacrisis. Thuis tentamen worden gesurveilleerd middels proctoring, camera-toezicht en software. Deze techniek biedt studenten wereldwijd de mogelijkheid tentamen af te leggen.

Voorlichting en advisering

Op de website van de Open Universiteit staat informatie over haar bacheloropleidingen, masteropleidingen, korte programma's en schakeltrajecten. Ook kunnen informatiebrochures en facultaire studiegidsen gedownload worden en zijn er online-infomagazines beschikbaar die een globaal beeld geven van studies en wetenschapsgebieden. Informatie voor ingeschreven studenten biedt de instelling aan via haar digitale leer- en werkomgeving yOUlearn. Om belangstellenden een beter en persoonlijker beeld te geven van een opleiding én kennis te maken met studenten, docenten en studieadviseurs, organiseren faculteiten startbijeenkomsten voor nieuwe studenten. Door de coronacrisis vonden deze bijeenkomsten voornamelijk online plaats.

Elke week ontvangen studenten een nieuwsbrief met nieuws en informatie over bijeenkomsten. Het studentenblad Modulair werd ook in 2021 digitaal gepubliceerd. Studenten en belangstellenden met vragen kunnen die stellen aan het contactcentrum Service en informatie. In 2021 maakte de Open Universiteit dit contact nog persoonlijker en kan men op ieder moment bellen om een afspraak te plannen tijdens reguliere kantooruren. De bereikbaarheid in de avonduren en op zaterdag werd in 2021 vergroot. Daarnaast werd het mogelijk gemaakt via 'live chat' direct contact te zoeken met de Open Universiteit. Doel van dit alles is het gat tussen oriënteren en aanmelden verkleinen. Naast Service en informatie zijn er per wetenschapsgebied studieadviseurs voor studieadvies en vragen over studieplanning.

Kortingsregeling

Wettelijk is vastgelegd dat de Open Universiteit een voorziening treft voor minder draagkrachtige studenten die geen aanspraak kunnen maken op het levenslanglerenkrediet. Om hoeveel studenten het ging en wat het totaalbedrag was, staat in onderstaande tabel.

	2021	2020
studenten	71	101
totaalbedrag	€ 28.000	€ 43.966

Studeren onder bijzondere omstandigheden

Het speerpunt in 2021 was ontwikkeling en implementatie van een Buddy-programma voor studenten met een functiebeperking, dat onderdeel was van de kwaliteitsafspraken 2020. Genoemd programma heeft als doel studenten met een functiebeperking die een studiegerelateerde hulpvraag hebben, te koppelen aan een andere student (met of zonder functiebeperking), zodat zij kunnen leren van elkaar en elkaar vooruit kunnen helpen bij de studie. Uit vooronderzoek is gebleken dat een groot aantal studenten met een functiebeperking aan dit project zou willen deelnemen. In 2021 is implementatie van het Buddyprogramma niet gelukt vanwege een capaciteitstekort. Voor 2022 is structureel extra capaciteit toegezegd en wordt dit programma als pilot geïntroduceerd, waaraan een kleine groep studenten deelneemt. Na de pilot wordt het programma geëvalueerd en waar nodig aangepast. Managementgegevens over studenten met een functiebeperking bleken in 2021 nog steeds moeilijk uit de informatiesystemen te halen. Dat blijft een punt van

aandacht in 2022. Daarnaast startte uitwisseling van informatie en kennis via het Platform studeren met een functiebeperking. Dat voorziet studenten en docenten van de nodige informatie en vereenvoudigt de aanvraag voor voorzieningen. Die kunnen bestaan uit aparte ruimte, extra tijd, opsplitsing tentamens, tentamens afleggen op een afwijkend tijdstip, op een eigen laptop of pc van het studiecentrum. Een beschikking wordt afgegeven namens de Commissie voor de examens.

Ontwikkeling van de keuzemogelijkheid voor studenten om tentamens af te leggen in een studiecentrum óf online, afhankelijk van hun functiebeperking en de geboden voorzieningen, raakte door de coronacrisis in een stroomversnelling.

	2021	2020
studenten die bij aanmelding aangaven te studeren met bijzondere persoonlijke omstandigheden, waaronder functiebeperkingen	1.855	1.608
studenten met bijzondere persoonlijke omstandigheden die gebruikmaakten van tentamenvoorzieningen	255	239
afgegeven nieuwe beschikkingen, die vermeldden welke voorzieningen een student kon gebruiken**	209*	158*
* Het merendeel betreft een combinatie van voorzieningen, zoals een aparte ruimte, extra tijd, opsplitsing tentamens, en tentamens thuis afleggen op een afwijkend tijdstip, op een eigen laptop of pc van het studiecentrum. ** Beschikkingen werden afgegeven namens de Commissie voor de examens.		

Profileringsfonds

Belangrijkste doel van het profileringsfonds is studenten tegemoetkomen die door bijzondere omstandigheden studieovertraging oplopen en daardoor de cursus(sen) waarvoor zij ingeschreven staan, niet voor het einde van de inschrijftermijn kunnen afronden. Ondersteuning via de Regeling profileringsfonds gaat in principe in natura. Tegemoetkoming bestaat veelal uit een extra inschrijftermijn (maximaal 12 maanden) of een vervangend programmaonderdeel inclusief tentamenkansen (maximaal 12 maanden). Ook restitutie- en omboekingsverzoeken worden centraal door het profileringsfonds afgehandeld. Om hoeveel aanvragen en toewijzingen het ging, staat in de volgende tabel.

	aanvragen		toewijzingen	
	2021	2020	2021	2020
overmacht	690	447	546	380
bestuur*	7	4	7	4
overig	233	280	216	264
totaal	930	731	769	648
* Bijvoorbeeld lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie, of andere bestuurlijke activiteiten, lidmaatschap van een Opleidingscommissie of Studentenraad, maatschappelijke activiteiten.				

Leven Lang Ontwikkelen

Ook in 2021 was de Open Universiteit bestuurlijk trekker op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen (LLO), een initiatief van de Universiteiten van Nederland (UNL). De instelling doet dit samen met de Technische Universiteit Delft en alle Nederlandse universiteiten die zijn aangesloten bij het initiatief. Naast de gebruikelijke werkzaamheden gaf de Open Universiteit haar rol actief vorm door via de UNL een aanvraag te initiëren bij het Nationaal Groeifonds. Dit resulteerde in het indienen van een voorstel voor De Nationale LLO-Katalysator via het ministerie van OCW. Het voorstel behelst grootschalige samenwerking tussen publieke en private instellingen en bedrijven om LLO in Nederland te versnellen. De totale begroting bedraagt € 421 miljoen; de bijdrage van het Nationaal Groeifonds bedraagt € 392 miljoen. Tegelijkertijd werkt de Open Universiteit samen met de Radboud Universiteit en Maastricht University aan een voorstel voor regionale samenwerking. Een andere mijlpaal in 2021 was oplevering van www.universitair-doorleren.nl. Deze website presenteert het LLO-aanbod van alle Nederlandse universiteiten, heeft een overzichtelijke zoekfunctie en biedt achtergrondinformatie aan potentiële studenten. De projectleiding is in handen van de Open Universiteit en er werd veel aandacht besteed aan coördinatie en lancering van de website. Tijdens bijeenkomsten van de UNL werden stappen gezet die LLO kunnen bevorderen, zoals de inzet van micro-credentials en implementatie van het Stimulerings Arbeidsmarkt Positie-budget (STAP) in 2022.

HOOFDSTUK 4

Onderzoek

Open University Graduate School

De Open University Graduate School organiseerde in het verslagjaar online de Promovendidag. Daarnaast werden zeven cursussen verzorgd, namelijk Doing your PhD @ OU, Use your creativity to boost your PhD, Presenting with impact, Introduction to critical writing online, Advanced critical writing online, Presentation skills online en Begeleiden van promovendi. Het aantal promotietrajecten en promoties staat in onderstaande tabel.

	2021	2020
promotietrajecten (net gestarte trajecten, tot en met trajecten die bijna afgerond waren)	327*	334**
promoties	24	26
* Waaronder 251 buitenpromovendi.		
** Waaronder 264 buitenpromovendi.		

Faculteiten

Faculteit Bètawetenschappen

De faculteit Bètawetenschappen wil onderzoeksintensief zijn. Daartoe zette zij in het verslagjaar stappen in de goede richting door ernaar te streven dat al haar medewerkers gemiddeld 30% van hun tijd aan onderzoek besteden, dat ze actief de internationale wetenschappelijke discussies volgen en daaraan deelnemen met innovatieve bijdragen, en de resultaten van hun onderzoek betrekken bij het onderwijs en hun interventies in het maatschappelijk debat. Genoemd percentage halen medewerkers niet altijd, omdat zij druk zijn met andere werkzaamheden. Daarom wordt de personeelscapaciteit in 2022 uitgebreid. De bijdragen van medewerkers aan het internationale debat zijn weliswaar goed zichtbaar, maar de onderzoeksvisaties zullen duidelijk maken waar de faculteit werkelijk staat. Een goed teken aan de wand is toekenning van de organisatie van het grote internationaal congres 23rd IFIP Conference e-Business, e-Services, and e-Society.

De faculteit faciliteert vooruitgang van het onderzoek door erop toe te zien dat elke vakgroep eens per vijf jaar deelneemt aan een onderzoekvisatie en zich

bewust is van regels voor bijvoorbeeld datamanagement en onderzoeksethiek. In dat kader namen de onderzoeksdisciplines Informatica en Informatiekunde deel aan een landelijke visitatie die begin 2022 werd afgerond. Onderzoek van de vakgroep Milieuwetenschappen binnen het programma Learning and Innovation for Resilient Systems (LIRS) werd in 2021 met positief gevolg gevisiteerd.

Ook in 2021 participeerde Bètawetenschappen in het onderzoek Microplastics and Human Health Consortium (MOMENTUM). Voor het onderzoek Formal Analysis of Legacy Code domainS (FALCON) verwierf de faculteit in 2021 samen met Virginia Polytechnic Institute and State University subsidie bij het Defense Advanced Research Projects Agency. Verder startte deze faculteit in 2021 samen met achttien Europese instellingen het onderzoek rEvealing the role oF geoss as the deFault digital portal for building climateE change adaption & mitigation appLications (EIFFEL). Dat onderzoek gaat over de manier waarop de klimaatgegevens die de Europese Unie verzamelt slimmer en gemakkelijker te gebruiken zijn door mensen uit de praktijk. Bovendien startte de faculteit in 2021 met partners uit binnen- en buitenland het Interreg Euregio Maas-Rijn-project Blockchain4Prosumers - BC4P, waarin gekeken wordt naar een blockchainoplossing voor het peer-to-peer verhandelen van energie tussen prosumers.

De faculteit vindt dat de samenwerking tussen de vakgroepen geïntensiveerd moet worden en dat er nieuwe dwarsverbanden moeten worden gecreëerd. Daarom werd in 2021 een bescheiden subsidie beschikbaar gesteld voor initiatieven die nieuwe thema's agenderen en gesteund worden door alle vakgroepen. In 2021 werd subsidie toegekend aan het project Citizen science for biodiversity, waarin de vakgroepen Information Science en Environmental Sciences samenwerken.

Vier buitenpromovendi en zes interne promovendi begonnen met hun promotieonderzoek en de leerstoel Artificiële intelligentie werd ingesteld.

Faculteit Cultuurwetenschappen

In 2021 werd het nieuwe onderzoeksprogramma Waarde en waardering van cultuur 2021-2025 van kracht, waarin drie dimensies centraal staan, namelijk de persoonlijke beleving en het individuele narratief, culturele diversiteit in de stedelijke omgeving en

culturele representatie van (trans)nationale identiteiten. Voor al het onderzoek geldt dat het open, innovatief en actueel is. De faculteit werkte aan grotere online zichtbaarheid van haar onderzoek. Conform de ingrijpende plannen voor doorontwikkeling in 2021-2025, werd in het verslagjaar multidisciplinaire samenwerking in onderwijs én onderzoek gestimuleerd. Diverse nieuwe facultaire onderzoeksgroepen werden in het leven geroepen. Het innovatieve karakter van haar onderzoek wil de faculteit komende jaren continueren en uitbouwen, bijvoorbeeld via digital humanities en open science. Toegewerkt wordt naar een midterm review in 2023. Twee interne promovendi en twee externe promovendi gingen in het verslagjaar van start.

Faculteit Onderwijswetenschappen

In 2021 werd het onderzoeksprogramma 2021-2025 opgezet, getiteld Onderwijsonderzoek met impact op activerend (online) onderwijs. Centraal in dat programma staat innovatie van het (hoger) onderwijs, waaronder dat van de Open Universiteit. Onderwijsonderzoek vindt plaats in een context waarin leerprocessen vorm krijgen door interacties tussen lerenden, opleiders en technologieën, in formele en informele situaties, in het onderwijs en op de werkplek. Nog meer dan voorheen ligt de nadruk van het onderzoeksprogramma op aantoonbare impact. Hiermee sluit de faculteit Onderwijswetenschappen aan op het Strategie Evaluatie Protocol 2021-2027 van de UNL, NWO en KNAW. Naast de reguliere doelen betreffende wetenschappelijke impact, streeft de faculteit naar meer maatschappelijke impact. Promovendi en docenten zijn aangesloten bij de onderzoeksschool Interuniversitair Centrum voor Onderwijskundig Onderzoek of de onderzoeksschool School voor Informatie- en Kennissystemen.

De vakgroep Leren en innoveren met ICT startte twee onderzoekslijnen in 2021, namelijk AI in Education en Computational Thinking & Educational Robotics.

In het kader van het multidisciplinaire onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, Innovating for Resilience, werden in 2021 drie onderzoeksvoorstellen gehonoreerd. Het betreft Sense the classroom. AI-supported synchronous online education for a resilient new normal, Help! Hoe studeer ik effectief? en Druppel voor druppel: Slimme gebouwen slimmer maken met artificial intelligence en gamification. In het verslagjaar startten vier Europese onderzoeken, waarin Onderwijswetenschappen een van de partners is, namelijk Modular Continuing Higher Education by Microcredentials, eROBSON - roboticaonderwijs van hands-on naar online met Augmented Reality, DigiTel Pro: Internationaal samenwerken aan hoogwaardig digitaal postcorona-onderwijs en CloudClass, een Low

Cost, Mobile, Cloud & Template Based Augmented Reality Studio for Education. Verder startte een vervolg op het project Agora, dat gericht is op loopbaankeuzes van leerlingen van de Agoraschool in Roermond en hun studiesucces in het eerste jaar van het hoger onderwijs. Daarnaast werd begonnen met het project Vakintegratief programmeren en het project Leven Lang Ontwikkelen.

Vier onderzoeken werden in 2021 afgerond. Het gaat om twee NRO-projecten, namelijk Move 21 een praktijkgericht onderzoek naar ontwikkeling van 21e-eeuwse vaardigheden van mbo-studenten en PROFOR, waarin instellingsaudits voor verbetering van onderwijskwaliteit zijn onderzocht. De overige twee afgeronde onderzoeken betreffen een project van de Educatieve Agenda Limburg waarbij datagebruik in scholen werd onderzocht en het project Agora.

In het verslagjaar werd de leerstoel Technologie-ondersteund leren en innoveren in het hoger onderwijs ingesteld. Er startten dertien externe promovendi en drie interne promovendi.

Faculteit Managementwetenschappen

Ook in 2021 werden de facultaire onderzoeksmiddelen volledig ingezet voor het multidisciplinaire onderzoeksprogramma Learning and Innovation in Resilient Systems (LIRS), dat in 2021 gevisiteerd werd. Het programma werd beoordeeld op drie dimensies, namelijk onderzoekskwaliteit, levensvatbaarheid en maatschappelijke relevantie. Het voorlopige oordeel van de visitatiecommissie was positief. Met het oog op verdere ontwikkeling van het programma ontving de faculteit aanbevelingen, die opvolging zullen krijgen. Het visitatierapport wordt in de loop van 2022 verwacht.

In het verslagjaar publiceerden onderzoekers hun werk weer in gerenommeerde tijdschriften en werden meer dan 110 papers gepubliceerd in peerreviewed-tijdschriften. Daardoor steeg de wetenschappelijke output voor het zesde achtereenvolgende jaar.

Het onderzoeksprogramma van deze faculteit sluit aan bij, en ondersteunt haar onderwijsprogramma's, met name op master- en PhD-niveau. In 2021 werden zes nieuwe promovendi aangenomen in het PhD-programma. Deelnemende promovendi kunnen cursussen en trainingen volgen over onderwerpen die verband houden met hun promotieonderzoek. Het educatieve aanbod omvat cursussen over literatuuronderzoek, literatuur zoeken, onderzoeksmethoden en onderzoeksethiek, en begeleiding op maat bij het onderzoeksthema. Die begeleiding bestaat uit individuele of collectieve bijeenkomsten waarin senior onderzoekers van de faculteit specifieke vragen over het promotieonderzoek beantwoorden. Naast de reguliere

PhD-kandidaten begonnen zes externe promovendi met hun onderzoek (fase 2) in het PhD-programma. In 2021 werd de bijzondere leerstoel Economics of Happiness ingesteld.

Faculteit Psychologie

In april 2021 formaliseerde de faculteit Psychologie haar nieuwe onderzoeksprogramma Understanding Human Change in a Dynamic, Digital Era 2021-2025. Vernieuwingen in dat programma betreffen meer nadruk op verandering en ontwikkeling in gedrag, cognities en affect met als basis veranderingstheorieën zoals Darwins evolutietheorie. Verder is er een centrale plaats voor digitalisering en de psychologische aspecten die daarmee samenhangen, bijvoorbeeld omgaan met digitalisering en gebruik van digitale communicatie-tools om (mentale) gezondheid en gezondheidszorg te ondersteunen of te verbeteren, zoals eHealth en eMentalHealth. Bovendien werden de onderzoekslijnen uitgebreid. Het nieuwe programma is uitgewerkt in vier domeinspecifieke onderzoekslijnen en twee domeinoverstijgende onderzoekslijnen. Domeinspecifiek zijn Klinische psychologie, Gezondheidspsychologie, Arbeid- en organisatiepsychologie en Levenslooppsychologie. Deze zijn nauw gerelateerd aan de bachelor- en masteropleiding Psychologie. Domeinoverstijgend zijn Algemene psychologie en Methoden en technieken. Daarnaast ontwikkelde de faculteit Psychologie samen met de faculteit Onderwijswetenschappen van de Open Universiteit het onderzoeksplatform O4U. Dat wordt gefaseerd geïmplementeerd. In 2021 startten de voorbereidingen voor de onderzoeksvisite in 2023.

Ook in 2021 verwierf de faculteit subsidies. Het interdisciplinair onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, Innovating for Resilience, verstrekke subsidie voor Playground Heroes dat kinderen in de hoogste groepen van het basisonderwijs (10 tot 12 jaar) leert hoe zij discriminerende pestsituaties kunnen herkennen. ZonMw subsidieerde Succesvolle implementatie van Actief Plus en de Nederlandse Orde van Beroepscoaches verstrekke subsidie voor Coachtrajecten verbeteren. In het verslagjaar startten drie interne promovendi en de faculteit stelde de leerstoel Klinische psychologie in.

Faculteit Rechtswetenschappen

Het onderzoeksprogramma van deze faculteit is getiteld Recht in de geïndividualiseerde netwerk-samenleving 2020-2025. Belangrijke doelen zijn internationaal en nationaal publiceren, verwerven van extern onderzoeksgeld, intensivering van impact en samenwerking met partners in de juridische praktijk. Verder vindt onderzoek plaats in het kader van het landelijk Sectorplan Rechtsgeleerdheid. In het kader van dat plan werden promovendi in dienst genomen. Bovendien werden in het kader van dat plan regelmatig bijeenkomsten georganiseerd. Tijdens die bijeenkomsten verzorgden medewerkers die betrokken zijn bij het Sectorplan presentaties. Tweemaandelijks vond Work in Progress plaats. Dan presenteren medewerkers hun onderzoek aan de gehele faculteit. Vanwege de coronacrisis vonden die bijeenkomsten voornamelijk online plaats. Verder vindt onderzoek plaats binnen De veilige stad, een van de onderzoekslijnen van het multidisciplinaire onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, getiteld Innovating for Resilience. Promovendi, postdocs, hoogleraren en universitaire docenten van Rechtswetenschappen houden zich in hun onderzoek bezig met actuele thema's, waaronder witwassen, terrorisme, mensenhandel, digitalisering in de democratische rechtsstaat, mensenrechten en de rol van de rechter in (onder meer) klimaatzaken. Ook de empirische onderbouwing van wetgeving heeft de belangstelling van onderzoekers. Huiselijk geweld en eer-gerelateerd geweld vormen eveneens aandachtspunten binnen de onderzoeksprogrammering. In 2021 verzocht het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) de faculteit onderzoek te doen naar staatsnoodrecht. Over dat onderzoek verscheen het rapport Modernisering van het staatsnoodrecht, waarin de onderzoekers melden erover bezorgd te zijn dat het staatsnoodrecht op bepaalde punten niet optimaal lijkt aan te sluiten op actuele en toekomstige dreigingen, en maatschappelijke ontwikkelingen. Eveneens in opdracht van het WODC startten een onderzoeker van Rechtswetenschappen en een onderzoeker van de faculteit Bètawetenschappen onderzoek naar de vorm en mate waarin encryptie voorkomt in opsporingswerk in de strafrechtketen. Dat onderzoek wordt in 2022 gecontinueerd. Ook in 2021 nam Rechtswetenschappen deel aan het onderzoek Rethinking Secondary Liability for International Crimes (Rethinking SLIC*), dat duurt tot september 2024. Dat onderzoek wordt gesubsidieerd door NWO. In 2021 werd de leerstoel Gegevensbescherming en privacyrecht ingesteld. Vier interne promovendi en negen buitenpromovendi startten met hun promotietraject.

Impact

Faculteit Bètawetenschappen

In 2020 zette de faculteit Bètawetenschappen haar activiteiten op het gebied van impact voort via het Center for Actionable Research of the Open University (CAROU), dat gesitueerd is op de Brightlands Smart Services Campus. Onderzoekers voerden in 2021 met organisaties en instellingen toegepast onderzoek uit. Een van de voornaamste doelen is zorgen voor goede kennisoverdracht tussen wetenschappelijk onderzoek en toepassing in de regio om aldaar economische groei te bewerkstelligen.

In Over Denken, een podcastserie van de Open Universiteit, sprak journaliste Nynke de Jong met wetenschappers van Bètawetenschappen over onderzoek dat ons allemaal raakt. Hun bijdragen waren getiteld Leven met water, Data: het nieuwe goud?, AI met common sense en Help, we zijn gehackt! In de podcast Vroege vogels en andere dieren (NPO Radio 1) gaf een medewerker antwoord op de vraag: helpen dieren elkaar echt of willen we het als mensen vooral graag zien?

In samenwerking met het United Nations Environment Program verzorgde deze faculteit de vijfde gratis MOOC Marine Litter, die in tien talen werd aangeboden. Tienduizend mensen van over de hele wereld namen wederom deel.

Faculteit Cultuurwetenschappen

Onder redactie van een medewerker van Cultuurwetenschappen en twee medewerkers van Rechtswetenschappen verscheen de bundel 'Nooit meer dansen? De veilige stad in tijden van pandemie'. Die bundel is de derde uitgave die voortvloeit uit het onderzoeksprogramma De veilige stad. Dat is een van de onderzoekslijnen binnen het multidisciplinaire onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, getiteld Innovating for Resilience. Het boekwerk werd op 15 oktober 2021 aangeboden aan prof. dr. Diederik Gommers, intensivist bij het Erasmus MC, tijdens een symposium over de impact van corona op samenleving en cultuur.

Faculteit Managementwetenschappen

Ook in 2021 zette de faculteit Managementwetenschappen haar activiteiten op het gebied van impact voort via het Center for Actionable Research of the Open University (CAROU), dat gesitueerd is op de Brightlands Smart Services Campus. Onderzoekers van dit centrum voerden met organisaties en instellingen

toegepast onderzoek uit. Een van de voornaamste doelen is zorgen voor goede kennisoverdracht tussen wetenschappelijk onderzoek en toepassing in de regio om aldaar economische groei te bewerkstelligen.

Faculteit Onderwijswetenschappen

In Over Denken, een podcastserie van de Open Universiteit, sprak journaliste Nynke de Jong met wetenschappers van Onderwijswetenschappen over onderzoek dat ons allemaal raakt. Hun bijdragen waren getiteld Toets je geheugen en Leer je brein leren. Aan de MuseumJeugdUniversiteit werd het college Eet je slim! verzorgd. In het Open Magazine van de Open Universiteit publiceerde een medewerkster het artikel Eye-tracking in het onderwijs. Aan de Universiteit Utrecht werd een gastcollege verzorgd over voeding, cognitie, studieprestaties en mentaal welbevinden. Tijdens de conferentie Veerkracht=Leerkracht verzorgde een medewerker een keynote, getiteld We moeten spelen en een keynote over motivatie en schoolverandering tijdens de themadag In de lead krijgen van OMO Scholengroep de Langstraat. Verder verzorgden medewerkers lezingen en webinars over didactische bouwstenen voor (online) onderwijs, een presentatie voor het SoLAR-webinarkanaal over toepassing en implicaties van learning-analytics-oplossingen in scholen en instellingen voor hoger onderwijs en de cursus Mastery learning in Primio, een mobiele 'micro learning app'. Een van de medewerkers was panellid tijdens de Doe dagen van Democratisch Onderwijs Eindhoven.

Faculteit Psychologie

Deze faculteit verzorgde zeven podcasts, waaronder Als je er niet bij hoort, Is eenzaamheid schadelijker dan roken en De carrière van je dromen. Verder verzorgde deze faculteit twee colleges voor de Universiteit van Nederland, waaronder Waarom wil iedereen graag dat jij normaal bent? De faculteit publiceerde ook zes kennissnacks, waaronder Kun je doodgaan van eenzaamheid?, Een burn-out voorkomen. Hoe doe je dat?, Je bent jong en gaat gewoon stemmen. Toch? Daarnaast publiceerden medewerkers acht webcolumns, bijvoorbeeld Voeding en de ontwikkeling van het brein en Wankelend sprankelen met diabetes. Bovendien werden artikelen in kranten en tijdschriften gepubliceerd. Onder meer in De Limburger, waaronder Geen wij-gevoel bij ontduikers avondklok en in Plus Magazine verscheen het artikel Door ziekte kan alles stil komen te staan. Kunst kan dan herkenning, troost en inspiratie bieden. Docenten van deze faculteit leverden ook een groot aantal bijdragen in het kader van de Boekenweek en de Maand van de Filosofie.

Er werden artikelen en blogs gepubliceerd, en er werden webinars en podcasts ontwikkeld. Daarnaast schreven twee medewerkers bijdragen voor de bundel 'Nooit meer dansen? De veilige stad in tijden van pandemie'. Stafleden van Psychologie waren ook in 2021 actief betrokken bij relevante beoordelingscommissies, editorial boards, adviescommissies en klankbordgroepen.

Faculteit Rechtswetenschappen

Onder redactie van twee medewerkers van Rechtswetenschappen en een medewerker van Cultuurwetenschappen verscheen de eerder genoemde bundel 'Nooit meer dansen? De veilige stad in tijden van pandemie'. Medewerkers van deze faculteit startten met de samenstelling van twee nieuwe bundels die eveneens vallen onder het onderzoeksprogramma De veilige stad, een van de onderzoekslijnen binnen het multidisciplinaire onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, getiteld Innovating for Resilience. Samen met de Universiteit Tilburg is Rechtswetenschappen verantwoordelijk voor www.nederlandrechtsstaat.nl. Medewerkers publiceerden daar onder andere Is het begrip rechtsstaat in de kern omstreden (in de Europese Unie)?, Klassiekers democratische rechtsstaat #4: Wij slaven van Suriname en Verkiezingsblog #10: Ondernijning. Er werden ook minicolleges aan de Universiteit van Nederland verzorgd, zoals Is Nederland onveiliger geworden? en Waarom onderhandelt Nederland met grote criminelen? Verder kwamen medewerkers aan het woord in televisieprogramma's zoals Nieuwsuur, Op1, RTL Nieuws en EenVandaag en in kranten zoals Trouw, de Volkskrant, NRC Handelsblad en de Stentor. Hun bijdragen betroffen bijvoorbeeld actuele strafrechtelijke gebeurtenissen, huiselijk geweld, eengerelateerd geweld en geweld in afhankelijkheidsrelaties, het Marengo-proces, Nederland als narco-staat en undercoveroperaties. Op de website Mr. Online werden drie medewerk(st)ers mr. van de week. Zij werden achtereenvolgens geïnterviewd over het effect van digitalisering op de staatsmachten, migratierecht en mensenrechtennormen, en de spanning tussen openbare informatie en privacy. Bovendien kwamen medewerkers aan het woord in podcasts. Het ging onder meer om de bijdrage Wat nou als wij als Nederland ons eigen netwerk zouden hebben?, Verdachten zijn nog geen schuldigen, Het heilige belang van de advocaat: zijn cliënt en Big tech bedreigt onze democratische rechtsstaat.

Wetenschappelijke integriteit

Ook in 2021 hanteerde de Open Universiteit de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (2018) en had zij een Klachtenregeling wetenschappelijke integriteit. Die werd op kleine onderdelen herzien en opnieuw vastgesteld in december 2021. Bovendien had de instelling ook in 2021 een Commissie wetenschappelijke integriteit. Bij die commissie kan een klacht worden ingediend door eenieder die vermoedt dat een (voormalig) medewerker van de Open Universiteit inbreuk heeft gepleegd op de wetenschappelijke integriteit. Het aantal ingediende klachten staat in onderstaande tabel.

	2021	2020
ingediende klachten	–	1*
* De klacht werd in 2021 afgehandeld. Na advies van het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit kwam het College van bestuur tot het oordeel dat de inhoudelijke klacht ongegrond was en dat de klacht met betrekking tot toepassing van het beginsel hoor en wederhoor gegrond was.		

Naast de Commissie wetenschappelijke Integriteit heeft de Open Universiteit een vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit. Waar nodig vindt overleg en afstemming plaats tussen deze vertrouwenspersoon en de Commissie wetenschappelijke integriteit. De vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit nam tweemaal deel aan activiteiten van het Netherlands Research Integrity Network (NRIN). Verder nam de vertrouwenspersoon deel aan een rondetafelgesprek over ervaringen van vertrouwenspersonen wetenschappelijke integriteit en aan een workshop voor nieuwe vertrouwenspersonen. Bovendien verzorgde de vertrouwenspersoon tweemaal een lezing met workshop over wetenschappelijke integriteit voor de Open University Graduate School.

In onderstaande tabel staat hoeveel keren de vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit werd geraadpleegd door personen binnen en buiten de instelling, en hoeveel keren hij naar aanleiding daarvan advies gaf.

	2021	2020
aantal keren geraadpleegd	1	4
aantal keren advies gegeven	1	4

Onderzoekskengetallen

De onderzoekskengetallen laten overall een positief beeld zien als 2020 en 2021 vergeleken worden. Het aantal dissertaties is licht gedaald van 26 tot 24 en het aantal vakpublicaties ook, behalve van de faculteit Psychologie (een forse groei in vakpublicaties) en Managementwetenschappen (een bescheiden groei). Daarentegen laten alle andere categorieën van onderzoeksresultaten groei zien. Het aantal wetenschappelijke publicaties is gegroeid met bijna tweehonderd publicaties, en peerreviewedpublicaties met meer dan honderd. Daarnaast is ook het aandeel openaccesspublicaties gestegen met 50%. Congresbijdragen en inaugurele redes waren in 2021 weer mogelijk na versoepelingen van de coronamaatregelen, en dat is terug te zien in de aantallen.

Tabel onderzoekskengetallen 2021

faculteit	dissertaties	wetenschappelijke publicaties/ totaal	wetenschappelijke publicaties/ peer reviewed	open access publicaties %*	vakpublicaties	congresbijdragen en overige presentaties	inaugurele redes	afscheids- redes
faculteit CW	1	53	33	39%	11	45	0	0
faculteit RW	4	152	61	21%	28	57	1	0
faculteit PSY	3	123	100	64%	26	52	0	0
faculteit OW	3	139	106	67%	21	135	1	0
faculteit MW	10	128	111	62%	22	40	3	0
faculteit BW	3	110	94	40%	6	59	0	0
totaal OU	24	670	480	53%	114	375	5	0

Tabel onderzoekskengetallen 2020 en 2021

faculteit	dissertaties		wetenschappelijke publicaties/ totaal		wetenschappelijke publicaties peer reviewed		open access- publicaties %		vakpublicaties		congresbijdragen en overige presentaties		inaugurale redes		afscheids- redes	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
faculteit CW	1	2	53	33	33	19	39%	42%	11	16	45	18	0	0	0	0
faculteit RW	4	4	152	128	61	49	21%	12%	28	40	57	31	1	0	0	0
faculteit PSY	3	2	123	74	100	69	64%	72%	26	9	52	14	0	0	0	0
faculteit OW	3	8	139	70	106	58	67%	48%	21	32	135	84	1	1	0	0
faculteit MW	10	6	128	75	111	68	62%	54%	22	21	40	31	3	1	0	0
faculteit BW	3	4	110	114	94	104	40%	30%	6	5	59	61	0	1	0	0
totaal OU**	24	26	670	479	480	354	53%	44%	114	122	375	231	5	3	0	0
* percentage 'open access' publicaties van de 'peer reviewed' publicaties.																
** de totalen van de aantallen in deze rubrieken zijn niet gelijk aan de optelsom van de faculteiten omdat sommige publicaties auteurs van meer dan één faculteit kennen.																

* percentage 'open access' publicaties van de 'peer reviewed' publicaties.

** de totalen van de aantallen in deze rubrieken zijn niet gelijk aan de optelsom van de faculteiten omdat sommige publicaties auteurs van meer dan één faculteit kennen.

HOOFDSTUK 5

Samenwerking

Internationaal

De Open Universiteit heeft voornamelijk een Europese oriëntatie voor haar activiteiten in het kader van internationalisering. Daarbij maakt de instelling gebruik van het Erasmus Charter for Higher Education (ECHE). Dat is het algemene kwaliteitskader voor Europese en internationale samenwerkingsactiviteiten die een instelling voor hoger onderwijs uitvoert binnen Erasmus+.

De Open Universiteit is lid van de European Association of Distance Teaching Universities (EADTU). Dat is een overkoepelende organisatie van achttien Europese afstandsuniversiteiten. Met een deel van deze universiteiten draagt de Open Universiteit bij aan diverse projecten. Het project Empower richt zich op vernieuwing van het hoger onderwijs in Europa en is opgezet in samenwerking met het Directoraat-generaal Onderwijs en cultuur van de Europese Unie. Meerdere experts van de Open Universiteit participeren.

De Open Universiteit speelde ook een actieve rol in het project European Short Learning Programs for Continuous Professional Development and Lifelong Learning (E-SLP), dat inmiddels succesvol is afgerond. Doel van dit project was flexibilisering van het hoger onderwijs stimuleren en kennis daarover vergroten. Het ging daarbij over onderwijs dat een kleinere omvang heeft dan een volledige bachelor- of masteropleiding. Het project krijgt een vervolg in het project Modular Continuing Higher Education by Micro-credentials (MCE), dat in 2022 start. Doel is kennis over micro-credentials vergroten en de kansen daarvan te vergroten. Daarnaast participeert de Open Universiteit met ingang van 2021 in de Taskforce Diversity and Inclusion, die gecoördineerd wordt door de EADTU. Daarbij is er zowel aandacht voor kennisuitwisseling tussen tien Europese universiteiten, vooral afstands-universiteiten, als voor identificatie van mogelijkheden om de emancipatoire functie van open universiteiten in Europa beter over het voetlicht te brengen.

Faculteit Cultuurwetenschappen

In het Europese onderzoek Governing the Narcotic City (2019-2022) werkt Cultuurwetenschappen samen met IB Hochschule für Gesundheit und Soziales Berlin, Aarhus Universitet en Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg.

Faculteit Onderwijswetenschappen

Met de Universiteit Antwerpen en de University of Turku werkt deze faculteit aan een project over leesgedrag tijdens bestudering van academische teksten. Samenwerking met de Goethe-Universität Frankfurt am Main en het Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung Leibniz betreft 'multimodal learning analytics'. Met de Universität Regensburg en Universität Mannheim werkt de faculteit aan 'assessment and evaluation of simulation-based learning in higher education and professional training'. In coöperatie met de European Association of Distance Teaching Universities werkt deze faculteit aan ontwikkeling van cursussen voor online onderwijs, hybride onderwijs en blended onderwijs.

Faculteit Psychologie

Deze faculteit werkte op het gebied van onderzoek onder meer samen met de Katholieke Universiteit Leuven, de Universität Basel en de International Association of Human-Animal Interaction Organizations.

Faculteit Rechtswetenschappen

In het European Distance Education in Law Network (EDELNet) werkt deze faculteit samen met de FernUniversität in Hagen en de Universidad Nacional de Educación a Distancia. Geassocieerd lid is The Open University. Daarnaast zijn Università di Bologna, Uniwersytet Wrocławski en Miskolci Egyetem partners in de PhD-training. Voor studenten van de deelnemende universiteiten organiseert EDELNet een summer-school voor bachelorstudenten en een summerschool voor masterstudenten. Daarnaast kent EDELNet een PhD-trainingsprogramma dat in 2021 subsidie ontving van de Deutscher Akademischer Austauschdienst.

Nationaal

Faculteit Cultuurwetenschappen

Samen met de Stichting Samen Sterk zonder Stigma, Kenniscentrum Phrenos en de faculteit Psychologie van de Open Universiteit organiseerde Cultuurwetenschappen het online symposium De hokjes voorbij, dat ging over stigma rond psychische problematiek. Het partnerschap met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen betreft een project voor oral history in het middelbaar onderwijs. Na co-creatie van een thema-nummer en een website, wordt nu samengewerkt aan het Handboek Mondelinge Geschiedenis. In het Europese onderzoek Governing the Narcotic City (2019-2022) werkt Cultuurwetenschappen samen met het Amsterdam Museum en MDHG (belangenbehartiger voor druggebruikers en dak- en thuislozen in Amsterdam). Coöperatie met Data Archiving and Networked Services, een instituut van de KNAW, en het Poppi Drugs Museum betreft Tales from the Drug Closet, dat tot doel heeft online verhalen te verzamelen over persoonlijke ervaringen met drugsgebruik. Dit project start in 2022 en wordt gefinancierd door het Europese onderzoeksnetwerk Humanities in the European Research Area.

Faculteit Managementwetenschappen

Met de Vereniging van Register Controllers (VCR) werkte deze faculteit aan postinitieel onderwijs voor, en permanente educatie van ongeveer vijfhonderd VCR-leden.

Faculteit Onderwijswetenschappen

Samenwerking met praktijkpartners zoals de Onderwijsstichting Movare, Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier, diverse (basis)scholen en Ergotherapie Midden-Limburg betreft projecten voor sensorische prikkelverwerking.

Het structurele samenwerkingsverband met de Universiteit Maastricht betreffende bewogen onderwijs werd uitgebreid met de Universiteit Groningen, de Universiteit Hasselt, het Mulier Instituut en het bedrijf Klare Koek. Samenwerking met de Hogeschool Leiden betreft netwerken voor docentprofessionalisering. In 2021 startte samenwerking met Cito en die betreft taakontwerp in leer- en assessmentcontexten. In het consortium rondom NeurolabNL, de werkplaats voor hersen-, cognitie- en gedragsonderzoek, zijn de partners de Radboud Universiteit, de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden.

Binnen twee allianties en de Educatieve Agenda Limburg werkt Onderwijswetenschappen samen met hogescholen en universiteiten. In de Educatieve Levensbeschouwelijke Alliantie gaat het om aanpak van het lerarentekort en flexibilisering van lerarenopleidingen. Binnen de Zuidelijke Educatieve Alliantie wordt gewerkt aan een zo goed mogelijk passend opleidingsaanbod om voldoende leraren effectief en efficiënt op te leiden. Samenwerking binnen de Educatieve Agenda Limburg betreft betere aansluiting van het onderwijs op de Limburgse arbeidsmarkt. De alliantie met ThiemeMeulenhoff voor opbouw van kennis over learning design en onderwijswetenschappelijk onderzoek werd verder uitgewerkt. Samenwerking met het Center for Actionable Research of the Open University en de Brightlands Smart Services Campus versterkte deze faculteit door deelname aan de Nederlandse AI Coalitie. Met SURF wordt gewerkt aan het Nationaal Versnellingsplan; de faculteit levert concepten en ideeën voor onderwijsinnovatie. In de iXperium Onderzoekswerkplaats Gepersonaliseerd leren met ict PO werkt deze faculteit samen met basisscholen van negen schoolbesturen in de regio Arnhem en Nijmegen en de pabo van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen. Samenwerking met de Universiteit Utrecht en Fachhochschule Aachen betreft leren van video's. Het partnerschap met Fontys Lerarenopleiding Sittard en Universiteit Island betreft klassenmanagement en de rol van het professionele kijkgedrag van de leraar.

Met de Hogeschool Leiden werkt deze faculteit aan netwerken voor docentprofessionalisering. In het consortium iXpact werkt de faculteit samen met instellingen voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs aan onderwijspraktijk en lerarenopleidingen beter 'voeden'.

Faculteit Psychologie

Niet als in 2020 werkte deze faculteit op het gebied van onderzoek onder andere samen met de Universiteit Maastricht, Radboud Universiteit, Universiteit van Tilburg, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit, Zuyd Hogeschool, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Mulier Instituut en GGD Zuid Limburg.

Faculteit Rechtswetenschappen

Deze faculteit werkt binnen het Amsterdam Centre for Insurance Studies op verzekeringsrechtelijk gebied samen met binnen- en buitenlandse universiteiten, waaronder de Universiteit van Amsterdam, de Katholieke Universiteit Leuven en de Universiteit Antwerpen. Samenwerking met het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving, de faculteiten Bètawetenschappen, Psychologie, Managementwetenschappen en Rechtswetenschappen van de Open Universiteit betreft het onderzoek *Toward a safe and resilient city: Investigating the dynamics of police-bystander conflicts using advanced technologies*. De conferentie *Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen in Nederland* organiseerde Rechtswetenschappen in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit Tilburg en de Universiteit Maastricht. Met Nederlandse zusterfaculteiten, de Universiteit van Tilburg, de Universiteit Maastricht en de Universiteit van Amsterdam werkt Rechtswetenschappen aan het Sectorplan Social Sciences and Humanities.

Provinciaal en regionaal

Faculteit Onderwijswetenschappen

Samenwerking met partners binnen het Limburgs Onderwijsonderzoekers Collectief betreft onderlinge afstemming van onderzoeken op scholen.

Center for Actionable Research of the Open University

Met partner DHL werkte dit centrum wederom aan onderzoek naar 'machine learning in logistics'. Er was met name aandacht voor optimalisering van route-netwerken en interne processen, voorspelling van het gewicht en gevaarlijke inhoud van pakketjes, en netwerk-analyses. Met de nieuwe partner Applied Micro Electronics wordt gewerkt aan 'process optimization in industry 4.0'. De Robert Wood Johnson Foundation co-financiert onderzoek naar 'smart cities and data analytics'. In het Europese project *Beyond CULTural TOURism: human-centred innovations for sustainable and circular cultural tourism* (Be.CULTOUR) wordt gewerkt aan innovaties op het gebied van duurzaam en circulair toerisme. In het programma *Techruption* doen wetenschappers met de Koninklijke Notariële

Beroepsorganisatie onderzoek naar herkenning van menselijke emoties tijdens videoverbindingen met behulp van kunstmatige intelligentie. Met Zuyderland, het grootste medisch centrum in Limburg, werkte de Open Universiteit aan snelle identificatie van COVID-19-patiënten die zich melden op de spoedeisende hulp. Tenslotte nemen onderzoekers in het project *Einstein-telescoop* deel aan een werkpakket dat zich bevindt op het snijvlak van 'artificial intelligence' en natuurkunde. Daarmee trad de Open Universiteit in 2021 toe tot een consortium dat zich de komende jaren inzet om de Einstein-telescoop naar de Euregio Maas-Rijn te halen. In 2021 startte AI-hub Brightlands, een Limburgse alliantie van bedrijven, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties, die met 'artificial intelligence' maatschappelijke uitdagingen en bedrijfs-uitdagingen aanpakt. Deze hub behoort tot een netwerk van zeven Nederlandse AI-Hubs, onder regie van de Nationale AI Coalitie. Centrale thema's binnen de AI-hub Brightlands zijn inzet van 'data science' en 'artificial intelligence', onder meer in publieke en financiële dienstverlening, duurzaamheid, onderwijs en zorg.

Dit centrum spande zich in 2021 in 'linking pin' te worden tussen alle faculteiten van de Open Universiteit en het Brightlands-ecosysteem.

HOOFDSTUK 6

Sociale paragraaf

Organisatie

Aantal medewerkers

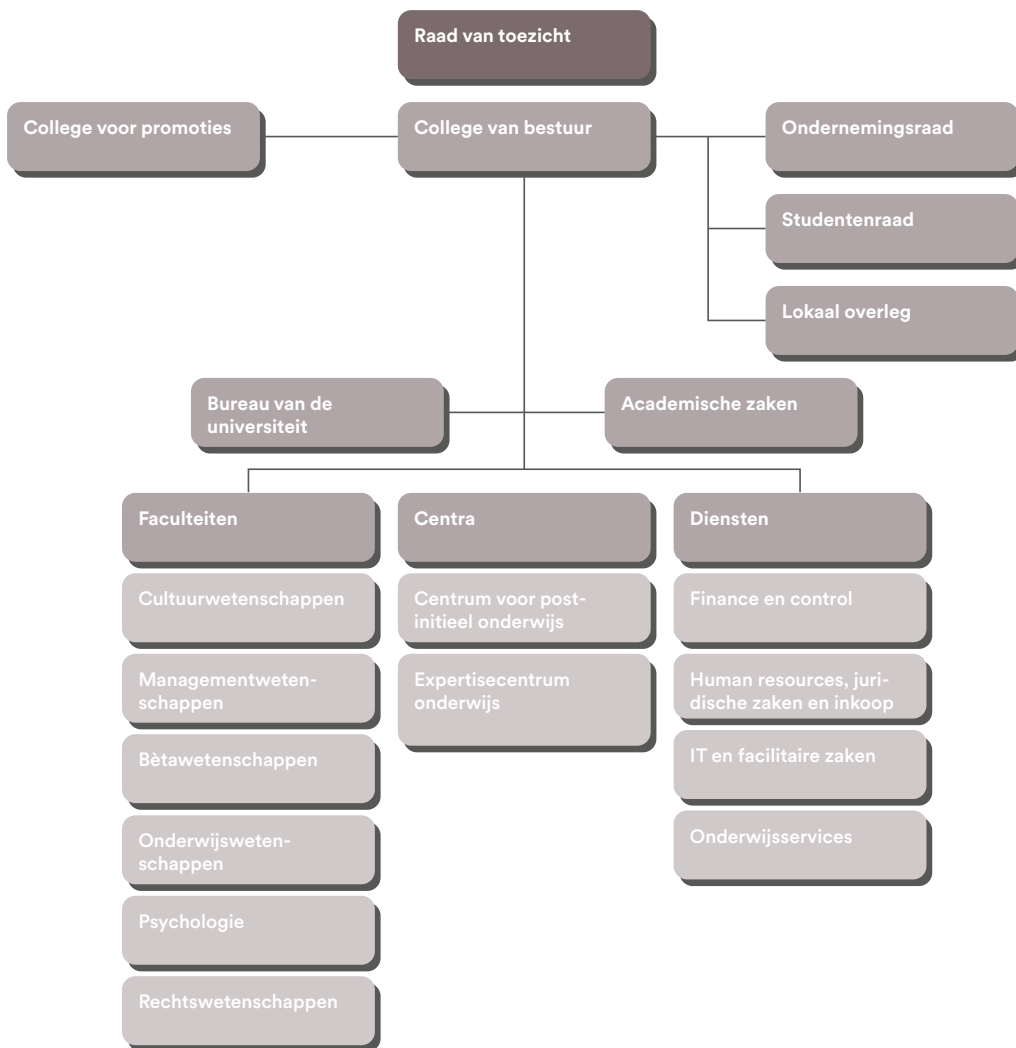
De Open Universiteit heeft ultimo 2021 769 medewerkers (634 fulltime-equivalenten) in dienst. Dit is exclusief onbezoldigde en bijzondere hoogleraren. De categorie wetenschappelijk personeel omvat 332 fte, de categorie ondersteunend en beheerspersoneel 302 fte. Ten opzichte van 2020 is de categorie wetenschappelijk personeel (WP) met 30 fte gestegen en de categorie ondersteunend en beheerspersoneel (OBP) met 11 fte gestegen. Afgerond komt de verhouding tussen beide categorieën uit op 52% WP versus 48% OBP.

	2021	2020
WP (exclusief onbezoldigde en bijzondere hoogleraren)	400 (332 fte's)	363 (302 fte's)
OBP	369 (302 fte's)	350 (291 fte's)
totaal	769 (634 fte's)	713 (593 fte's)
afgeronde verhouding WP versus OBP	52% WP/ 48% OBP	51% WP/ 49% OBP

Ziekteverzuim

	2021	2020
ziekteverzuimpercentage exclusief zwangerschap	3,98%*	3,67%**
gemiddelde meldingsfrequentie	0,58	0,51
* Dit is hoger dan de Verbaannorm 2021 (3,29%). De Verbaannorm geeft een indicatie van het haalbare ziekteverzuimniveau in een organisatie, afgezet tegen het ingeschatte haalbare verzuim in heel Nederland.		
** Dit is hoger dan de Verbaannorm 2020 (3,37%).		

Organisatiemodel

HRM

Instroom medewerkers

	2021	2020
WP	77 (63 fte's)	51 (36 fte's)
OBP	54 (31 fte's)	75 (48 fte's)
totaal	131 (94 fte's)	126 (84 fte's)

Uitstroom medewerkers

	2021	2020
WP	43 (34 fte's)	48 (33 fte's)
OBP	32 (24 fte's)	35 (25 fte's)
totaal	75 (58 fte's)	83 (58 fte's)

Erkennen en waarderen

Eind 2019 publiceerden VSNU, NFU, KNAW, NWO en ZonMw het 'position paper' Ruimte voor ieders talent: naar een nieuwe balans in het erkennen en waarderen van wetenschappers. Daarin uiten zij de ambitie het systeem voor erkennen en waarderen te willen moderniseren en het wetenschappelijk personeel anders te gaan waarderen dan tot nog toe gebruikelijk is. Een VSNU-projectgroep werkte genoemd 'position paper' uit tot een nationaal programma voor erkennen en waarderen. Door middel van dat programma willen universiteiten zorgen voor meer balans tussen de verschillende domeinen waarin wetenschappers werkzaam zijn, namelijk onderzoek, onderwijs, valorisatie en leiderschap. Daarnaast willen de universiteiten ook meer aandacht voor kwaliteit, in plaats van kwantiteit. Verder willen zij een open academische gemeenschap en nieuwe samenwerkingsvormen realiseren. De Open Universiteit startte, net als alle andere Nederlandse universiteiten, in 2020 met uitwerking van een eigen programma. In 2021 werkte de Open Universiteit aan het visiedocument Erkennen en waarderen, passend bij haar omvang en identiteit. Begin jaren tachtig van de vorige eeuw startte de Open Universiteit vanuit een behoefte aan onderwijsinnovatie. Dat sterke onderwijsprofiel zit nog steeds in de 'genen' van de instelling. Daarom past de nieuwe richting die in het position paper wordt gepresenteerd goed bij de route die de Open Universiteit al lang volgt en waarin onderwijs van oudsher sterk erkend en gewaardeerd wordt. Belangrijke thema's waar binnen de Open Universiteit meer aandacht voor komt, zijn team science, open science en strategische personeelsplanning. Daarnaast wil de instelling komende jaren meer ruimte, aandacht en erkenning voor de kerndomeinen (maatschappelijke) impact en leiderschap. Maatschappelijke impact ligt aan de basis van het bestaansrecht van de Open Universiteit. De maatschappij financiert immers haar onderzoek. En door activiteiten gericht op impact geeft de Open Universiteit de kennis die zij in haar onderzoek heeft opgedaan aan de maatschappij terug. Leiderschap van de toekomst stimuleert innovatie, erkent en waardeert in de breedte, en heeft oog voor het collectief (team science). Bovendien wil de instelling haar wetenschappelijk onderzoek en onderwijs met de samenleving delen en voor andere onderzoekers toegankelijk maken (open science).

Medewerkersonderzoek

In het voorjaar van 2021 vond een medewerkersonderzoek plaats. Dat betrof onder meer hoe medewerkers het (thuis)werken ervaren tijdens de coronacrisis, de werkdruk en de sociale veiligheid. 66,1% van

de medewerkers reageerden. Eind juni werden de resultaten gepresenteerd aan het College van bestuur en het managementteam en begin juli werden de resultaten besproken met de Ondernemingsraad. Verder werden de resultaten gedeeld met medewerkers en werd het Lokaal overleg geïnformeerd. Elke decaan en directeur bespreekt de resultaten van het onderzoek binnen de eigen organisatie-eenheid en naar aanleiding daarvan worden verbeter- en behoudpunten geformuleerd. Dat gebeurt in werkoverleg op afdelings- en vakgroepniveau en op het niveau van faculteiten en diensten. De resultaten hiervan en de voorgestelde acties worden onder andere meegenomen in herijking van het werkdrukplan.

Ombudsfunctionaris

In de Cao Nederlandse Universiteiten 2020 werd overeengekomen dat alle universiteiten een ombudsfunctionaris aanstellen. De ombudsfunctionaris is een onafhankelijke functionaris bij wie medewerkers en studenten terecht kunnen met meldingen over mogelijke structurele problemen en knelpunten met betrekking tot beleid dat ongewenst of onbillijk uitwerkt, en meldingen over ongewenst gedrag en sociale onveiligheid. Doel van de ombudsfunctie is het lerend vermogen van de organisatie vergroten, bijdragen aan een inclusieve organisatie en verbetering van het werkklimaat. Ook de Open Universiteit stelde in 2021 een ombudsfunctionaris aan.

Leiderschapontwikkeling

Het traject gericht op versterking van competenties die nodig zijn om leiderschap effectief te kunnen vervullen, startte in najaar 2021 met 39 deelnemers. Dit traject is modulair opgebouwd en zou duren tot de zomer van 2022. Vanwege de coronacrisis werd het programma eind 2021 tijdelijk stilgelegd; voortzetting vindt plaats in 2022.

Vrouwelijke hoogleraren

In 2021 verscheen de Monitor Vrouwelijke Hoogleraren van het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren. Daaruit blijkt dat de Open Universiteit opnieuw het hoogste aandeel vrouwelijke hoogleraren heeft van alle Nederlandse universiteiten; zie onderstaande tabel.

	2021	2020
Open Universiteit	42%	39,9%
landelijk gemiddelde	25,7%	24,2%

Vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen

In 2021 kwamen bij de drie vertrouwenspersonen 21 meldingen binnen. Bij deze meldingen ging het niet altijd om ongewenste omgangsvormen betreffende (seksuele) intimidatie, agressie en geweld, pesten en discriminatie.

	2021	2020
medewerkers	10	23
studenten	11	5
totaal	21	28

Er werd geen melding gemaakt van seksuele intimidatie. In het verslagjaar werd er ook geen officiële klacht via de vertrouwenspersonen ingediend bij de Klachtencommissie voor ongewenste omgangsvormen.

Meldingen van medewerkers betroffen vaak een arbeidsconflict waarbij bejegening een rol speelt als gevolg of oorzaak van het conflict. Bij studenten ging het vaak om onvrede over begeleiding of beoordeling. Melders durfden zich niet direct uit te spreken tegenover beklaagden vanwege een afhankelijkheidsrelatie, bijvoorbeeld tussen leidinggevende en medewerker of tussen student en docent/examinator. Melders kwamen dan bij de vertrouwenspersoon terecht om advies in te winnen over de manier waarop zij daarmee om kunnen gaan. Een eenmalig advies of een doorverwijzing (bijvoorbeeld naar een studieadviseur) was dan voldoende voor de melder.

De cijfers lijken gunstig voor het werkklimaat bij de Open Universiteit. De vraag is altijd of medewerkers en studenten voldoende op de hoogte zijn van het bestaan van de vertrouwenspersonen en van het feit dat een melding altijd strikt vertrouwelijk is. Uit het medewerkersonderzoek bleek dat er onvrede bestaat over sociale veiligheid. Het blijft dus zaak alert te zijn. Daarom, en ook vanwege het aantal meldingen waarbij een afhankelijkheidsrelatie een rol speelt, bespraken de vertrouwenspersonen het belang van aandacht voor (on)gewenste omgangsvormen tijdens trainingen voor leidinggevendenden. Van hen ontvingen de vertrouwenspersonen vragen over (on)gewenste omgangsvormen. Dit duidt erop, dat leidinggevendenden behoefte hebben aan richtsnoeren voor het gesprek met medewerkers over (on)gewenste omgangsvormen en dat leidinggevendenden willen leren hoe zij signalen vroegtijdig kunnen opmerken.

HOOFDSTUK 7

Financiën

De Open Universiteit sloot 2021 af met een positief saldo van baten en lasten van € 3,6 miljoen. Begroot was een tekort van € 3,1 miljoen.

Financiële gegevens

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2021

Bedragen maal € 1.000

	rekening 2021	begroting 2021	rekening 2020
baten			
rijksbijdrage OCW	58.885	53.121	52.650
overige overheidsbijdragen en subsidies	0	0	0
cursus-, les- en examengelden	16.595	18.309	16.977
baten werk in opdracht van derden	3.123	3.008	2.548
overige baten	1.330	1.143	1.242
totaal baten	79.933	75.581	73.417
lasten			
personele lasten	58.281	60.634	53.871
afschrijvingen	1.887	1.813	1.799
huisvestingslasten	2.316	2.567	2.373
overige lasten	13.895	13.687	12.114
totaal lasten	76.379	78.701	70.157
saldo baten en lasten	3.554	(3.120)	3.260
financiële baten en lasten	0	0	1
resultaat	3.554	(3.120)	3.261

Het resultaat over 2021 past in de reeks positieve resultaten van de afgelopen jaren en draagt bij aan verdere verbetering van de vermogenspositie. De financiële buffer die in de afgelopen jaren door middel van de positieve resultaten werd opgebouwd, is nodig om onvoorziene tegenvallers op te vangen of groot-schalige investeringen te financieren. Van het positieve resultaat over 2021 is € 1,1 miljoen gedoteerd aan de bestemmingsreserves onder het groepsvermogen.

Ultimo 2021 bedraagt de omvang van de bestemmings-reserves € 1,7 miljoen. Dit bedrag bestaat uit € 1,4 miljoen voor het in 2022 afronden van activiteiten die in 2021 waren voorzien in het kader van de kwaliteits-afspraken, strategische initiatieven én IT en informatie-veiligheid. Dit geldt eveneens voor de middelen die zijn toegekend voor 2021 voor de uitvoering van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid. Hiervoor werd een bestemmingsreserve gevormd van € 0,3 miljoen.

Samenstelling resultaat 2021

Bedragen maal € 1.000

	realisatie 2021	prognose 2021	begroting 2021	realisatie 2020
operationeel resultaat	3.478	3.619	(2.790)	2.374
onderuitputting toegekende middelen				
sectormiddelen RW	270	0	0	297
kwaliteitsafspraken	711	700	0	302
strategische initiatieven	444	522	0	1.335
cao 0,45% coronacrisisreservering	0	0	0	194
IT-transitie / informatieveiligheid	271	100	0	0
	1.696	1.322	0	2.128
mutatie voorzieningen				
reorganisatievoorziening / voorziening WW / BW	(18)	(170)	(300)	345
voorziening vitaliteit	106	0	0	(390)
eigen risico WAO / jubilea	(312)	(675)	0	174
langdurig zieken	(168)	0	0	0
	(392)	(845)	(300)	129
wachtgeldvergoeding / transitievergoeding*	(244)	0	0	(252)
	(636)	(845)	(300)	(124)
bijzondere/incidentele mutaties				
- niet opgenomen verlof	(416)	PM	0	(427)
- voorziening voorraad / prijs- en hoeveelheidsverschil	(779)	PM	0	39
- dubieuze debiteuren	(81)	(20)	(30)	(23)
- baten/lasten mutatie	292	PM	0	(706)
	(984)	(20)	(30)	(1.117)
netto resultaat geconsolideerd	3.554	4.076	(3.120)	3.261
* Inclusief uitbetaling transitievergoedingen en uitkeringen aan medewerkers die in het verleden een tijdelijk dienstverband hadden.				

De baten overstegen de begroting met circa € 4,4 miljoen, terwijl de lasten achterbleven op de begroting met € 2,3 miljoen. Uiteindelijk kwam het resultaat over 2021 hierdoor € 6,7 miljoen gunstiger uit dan begroot.

De belangrijkste redenen voor de afwijkingen van de baten in 2021 ten opzichte van de begroting staan in volgende tabel.

omschrijving	toelichting
rijksbijdrage OCW	De door de overheid via het Nationaal Programma Onderwijs beschikbaar gestelde middelen voor herstel en ontwikkeling van onderwijs tijdens en na de coronacrisis. Loon- en prijsbijstelling ministerie van OCW niet begroot vanwege onvolgende duidelijkheid over de af te sluiten cao.
cursusgelden	Hogere groei onderwijsdeelname in EC-punten dan voorzien in de begroting. Derving collegegeld in verband met de maatregel halvering collegegeld in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Deze derving wordt slechts gedeeltelijk gecompenseerd in de vorm van een hogere rijksbijdrage.

Met het ministerie van OCW vinden gesprekken plaats om de nadelige effecten van halvering van het collegegeld voor de eerstejaarsstudenten met terugwerkende kracht naar 2018 alsnog gecompenseerd te krijgen. Voor de Open Universiteit betekent dit een compensatie van € 800.000 met betrekking tot de jaren 2018 tot en met 2020. Definitieve besluitvorming dienaangaande zal naar verwachting bij de voorjaarsnota in 2022 plaatsvinden. In samenspraak tussen de Universiteiten van Nederland en het ministerie van OCW is om die reden besloten deze nagekomen baten niet in de jaarrekening 2021 te verwerken. Daarnaast is de Open Universiteit met het ministerie van OCW in overleg om derving van de opbrengsten als gevolg van de halvering van de collegegelden voor alle studenten in het studiejaar 2021-2022 volledig vergoed te krijgen via een hogere rijksbijdrage.

De belangrijkste redenen voor de afwijkingen van de lasten in 2021 ten opzichte van de begroting staan in onderstaande tabel.

omschrijving	toelichting
personele lasten	Vertraagde invulling van vacatures; er is sprake van een krappe arbeidsmarkt waardoor het lastig is tijdig geschikt personeel te vinden. Niet begrote toename van de personele lasten in verband met de cao-stijging. Hogere inhuur mede als gevolg van de vertraagde invulling van vacatures. Hogere overige personele lasten door onvoorziene dotatie aan de verplichting verlofdagen. Hoge dotatie aan de personele voorziening, met name veroorzaakt door opname van een voorziening langdurig zieken en toename van de voorziening WGA.

omschrijving	toelichting
huisvestingslasten	Onderbesteding (uitgesteld onderhoud) in afwachting van besluitvorming over de huisvesting.
overige lasten	Onderbesteding, met name veroorzaakt door de invloed van de coronacrisis op besteding van middelen en bedrijfsvoering. Hogere materiaal gebonden lasten als gevolg van een hogere vaste verrekensprijs dan waarmee rekening was gehouden in de begroting. Overschrijding van de IT-lasten door hogere dan verwachte kosten gerelateerd aan het nieuwe toetssysteem en additionele lasten in het kader van informatieveiligheid. Hogere kosten voor inhuur diensten derden voor een aantal Open Universiteit-speerpunten en onderzoeken.

Een uitgebreide toelichting op de afwijkingen tussen de realisatie en de begroting is opgenomen in de jaarrekening.

Ontwikkeling kengetallen

Het positieve resultaat 2021 heeft een gunstig effect op de financiële ratio's van de Open Universiteit. In de continuïteitsparagraaf staan de financiële kengetallen. Daaruit komen geen bijzonderheden naar voren. Met dien verstande, dat de kengetallen binnen de externe signaleringswaarden van de Inspectie van het Onderwijs blijven en ook binnen de intern geformuleerde signaleringswaarden.

Financiële instrumenten, marktrisico's en risicobeheersing

De Open Universiteit was ook in 2021 voornamelijk actief in Nederland en liep geen significante valutarisico's. Er werd in het verslagjaar niet belegd in effecten, waardoor de instelling geen prijsrisico's liep. De instelling loopt wel een renterisico over rentedragende vorderingen. In 2020 werd de overstap gemaakt naar schatkistbankieren via het ministerie van Financiën, om te voorkomen dat negatieve rente over uitstaande betaal- en spaartegoeden moest worden betaald. De Open Universiteit had in het verslagjaar geen vastrentende vorderingen of financiële derivaten. Er werd in 2021 geen gebruik gemaakt van bancaire kredietfaciliteiten.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden en dergelijke benadert de boekwaarde daarvan.

Risicoparagraaf

Risicomanagement

Risicomanagement vormt een belangrijk onderdeel van de interne beheersorganisatie. Periodiek, onder andere tijdens opstelling van de begroting en de jaarrekening, worden de risico's in kaart gebracht die op strategisch, tactisch en operationeel niveau onderkend worden en die mogelijk een belemmering kunnen zijn voor realisatie van de doelstellingen. Waar nodig zijn of worden beheersmaatregelen getroffen om deze risico's te mitigeren. Centraal daarbij staat een evenwichtige balans tussen de impact van onderkende risico's en getroffen beheersmaatregelen. In 2021 startte een project om de integraliteit van risicomanagement te versterken en structureel onderdeel te laten zijn van de planning- en controlcyclus. Het eigenaarschap, en daarmee de verantwoordelijkheid om middels dit project risicomanagement te optimaliseren, ligt bij het College van bestuur, decanen en directeuren. De risico-bereidheid van het College van bestuur is laag.

Risico's

Hieronder staat een aantal risico's (niet limitatief) die realisatie van de strategische doelen kunnen belemmeren.

Faculteiten en diensten slagen er niet in tijdig voldoende en gekwalificeerd personeel aan te trekken
In de begroting 2022 is een omvangrijk aantal vacatures opgenomen die een bijdrage moeten leveren aan vermindering van de werkdruk, realisatie van de groeiambities, en behoud en waar mogelijk versterking van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek. Dit risico wordt zoveel mogelijk gemitigeerd door een gericht wervingsbeleid, al dan niet ondersteund door gespecialiseerde externe bureaus.

Digitale veiligheid is ontoereikend

Om dit risico het hoofd te bieden, besteedt de Open Universiteit veel aandacht aan verhoging van haar cyberweerbaarheid. Verder werkt zij aan vergroting van kennis en kunde enerzijds en het bewustzijn op alle niveaus van de organisatie anderzijds. Daarnaast wordt samenwerking in UNL-verband gestimuleerd en werd een cybersecurityverzekering afgesloten.

Het IT-programma kost meer dan begroot

Op dit moment zien we dat uitvoering van het IT-programma op enkele onderdelen vertraging heeft opgelopen, zij het in beperkte mate. Om het risico van budgetoverschrijding te mitigeren, werd het IT-programma gesplitst in drie deelprogramma's, waarbij per onderdeel een stuurgroep werd ingesteld die verantwoordelijk is voor de inhoudelijke en financiële voortgang. De financiële uitputting van het toegekende budget wordt maandelijks gemonitord en vormt onderdeel van de tertiaire financiële rapportage.

Organisatie en medewerkers zijn gedurende uitvoering van het IT-programma te veel naar 'binnen' gericht

Dit risico wordt gemitigeerd door opknippen van het IT-programma in deelprojecten en deze te laten uitvoeren door projectgroepen die wisselend van samenstelling zijn. Daarnaast zorgt de instelling ervoor dat niet steeds een beroep op dezelfde medewerkers wordt gedaan voor beschrijving van bestaande en/of gewenste processen, dan wel voor testen van nieuwe systemen en dergelijke. Van groot belang daarbij zijn werkdrukbeheersing en tijdig tijdelijk inzetten van capaciteit zodat de reguliere werkzaamheden van betrokken medewerkers ongestoord door kunnen gaan.

Groei van bachelor- en masteronderwijs en overig onderwijs wordt niet gerealiseerd

Realisatie van volumegroei in EC-afzet en omzet is nodig om de positie van de Open Universiteit in onderwijsland te verstevigen en de financiële slagkracht te versterken. Daarnaast draagt groei van eigen onderwijsinkomsten bij aan vermindering van de afhankelijkheid van de rijksbijdragen. Daarom ontvangen decanen en businesscontrollers wekelijks een rapportage over de gerealiseerde afzet en de ontwikkeling van de aanmeldingen. Op basis van een analyse van de decanen en de businesscontrollers vindt, waar nodig, bijsturing plaats.

Beheersing van risico's is een managementtaak. Het risicomanagementsysteem vormt hiervoor de basis. Onderdeel van dit systeem is periodiek inventariseren van de risico's, inclusief de kans dat het risico zich voordoet en de impact ervan én het treffen van maatregelen om de risico's te mitigeren en te beheersen.

Instrumenten College van bestuur

Het College van bestuur is verantwoordelijk voor bewaking van het totale, integrale resultaat en het stellen van kaders waarin medewerkers en managers opereren. Hiertoe beschikt het College over verschillende instrumenten. Het gaat onder meer om het instellingsplan waarin de strategie van de Open

Universiteit wordt vastgelegd, vertaling van strategische doelen in (meer)jarenplannen van faculteiten en diensten, een begrotingscyclus, waarbij jaarlijks voortbordurend op het instellingsplan en de middelen die naar verwachting door het Rijk worden toegekend het centrale kader wordt bepaald. Op basis hiervan en de (meer)jarenplannen stellen faculteiten en diensten een (meerjaren)begroting op. Het geheel leidt tot een (meerjaren)begroting van de Open Universiteit. Verder betreffen de instrumenten van het College van bestuur onder meer een bottom-up gevoed stelsel van periodieke rapportages over financiële en niet-financiële informatie, inclusief een eindejaarprognose en periodiek bilateraal overleg tussen het College van bestuur en faculteiten en diensten, het Bestuurs- en beheersreglement waarin taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd, de Regeling nevenwerkzaamheden die regels bevat voor openbaarmaking van nevenwerkzaamheden van medewerkers ter voorkoming van potentiële belangenverstrengeling en de Integriteitscode.

Financiële positie

De financiële positie werd afgelopen jaren versterkt. De ontwikkeling van opbrengsten, zowel de Rijksbekostiging als de eigen onderwijsinkomsten, is in belangrijke mate bepalend voor handhaving en verbetering van de financiële positie. Uit het onderzoek dat in 2020 in opdracht van het ministerie van OCW werd uitgevoerd naar de mate waarin het macrobudget voor het hoger onderwijs toereikend is, blijkt dat bekostiging van wetenschappelijk onderwijs met € 1,1 miljard zou moeten worden verhoogd voor vervulling van zijn kerntaken: onderwijs en de daarmee verweven onderzoekstaak. In hoeverre het nieuwe kabinet de uitkomst van het onderzoek overneemt en de bekostiging daadwerkelijk verhoogt, is op dit moment nog onzeker. De Open Universiteit spant zich maximaal in haar bijzondere positie in het hoger onderwijs onder de aandacht te blijven brengen van relevante stakeholders. Naast het doel de Rijksbekostiging op het juiste niveau te brengen, zijn de inspanningen van de Open Universiteit gericht op vergroting van de onderwijs- en onderzoekinkomsten. De ambitie is verdere groei realiseren van inkomsten uit bachelor- en masteronderwijs en postinitieel onderwijs én het binnenhalen van inkomsten uit tweede- en derdegeldstromen voor uitvoering van onderzoek.

Kwaliteit van onderwijs en onderzoek

Kwaliteit van onderwijs en onderzoek is van grote betekenis voor de Open Universiteit. Van belang daarbij zijn visitaties van opleidingen en onderzoek, die erop gericht zijn vast te stellen of de instelling voldoet

aan de vereiste wetenschappelijke kwalificaties en maatstaven. Accreditatie, zoals die tot nu toe plaatsvond, is cruciaal en toont aan dat de Open Universiteit haar kwalificaties op orde heeft. De in 2020 uitgevoerde instellingstoets kwaliteitszorg, die in 2021 met een positief oordeel werd afgesloten, is daar een mooi voorbeeld van.

Werkkapitaal en financieringsbehoefte

Het werkkapitaal bedroeg ultimo 2021 € 20,6 miljoen (ultimo 2020 € 16,2 miljoen). In 2021 vonden geen externe financieringsactiviteiten plaats en werden ook geen middelen belegd in niet-direct opeisbare middelen. Gezien de financiële positie bestaat thans geen behoefte aan externe financiering. Daar kan verandering in komen wanneer besluitvorming over huisvesting van de campus heeft plaatsgevonden. De verwachting is, dat in de loop van 2022 duidelijk zal worden op welke wijze de huisvesting voor de langere termijn vorm zal krijgen. Alsdan zal onderzocht worden, mede afhankelijk van de omvang van de hiermee gemoeide investeringen, hoe deze uitgaven zullen worden gefinancierd; uit eigen middelen en/of met behulp van externe financiering.

Treasury

Beleid, taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het Treasurystatuut, dat gebaseerd is op de Regeling beleggen, lenen en derivaten van het ministerie van OCW. Voor de Open Universiteit is financieel risicobeheer het primaire treasurydoel. Het secundaire doel is een goed renteresultaat. Dat secundaire doel leverde de afgelopen jaren door de ontwikkeling van de rentestand vrijwel niets op. Integendeel, de Open Universiteit moest zich inspannen om negatieve rente op uitstaande tegoeden te voorkomen en heeft in dat kader in de loop van 2020 de overstap gemaakt naar schatkistbankieren. De Open Universiteit had in 2021 geen beleggingen en bijzondere risicoafdekking was niet nodig.

Aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesystemen

De Open Universiteit heeft een risicobeheersings- en controlesysteem dat afgestemd is op de belangrijkste geïdentificeerde risico's. Daarbij houdt de instelling rekening met de bevindingen en aanbevelingen die in de managementletter van de externe accountant zijn opgenomen. Deze managementletter bespreekt het College van bestuur met de externe accountant en de Raad van toezicht. Indien gewenst, nodigt de Raad van toezicht de accountant uit voor een nadere toelichting en dialoog. De geïdentificeerde risico's worden

periodiek besproken in het College van bestuur en het managementteam. Over die risico's wordt vervolgens gerapporteerd aan de Raad van toezicht. In 2021 is een project gestart om de integraliteit van risicomanagement te versterken en structureel onderdeel te laten zijn van de planning- en controlcyclus. Het eigenaarschap en daarmee de verantwoordelijkheid om middels dit project risicomanagement te optimaliseren, ligt bij het College van bestuur, de decanen en de directeuren.

Begroting 2022

In 2022 wordt een vervolg gegeven aan de transitie van het 'IT-landschap', waarmee in 2021 werd gestart. De begroting 2022, die in december 2021 door de Raad van toezicht werd goedgekeurd, sluit met een tekort van € 3,6 miljoen. De Open Universiteit wil in 2022 en de jaren daarna een universiteit zijn die meer dan ooit midden in de samenleving staat. De interactie daarmee nadrukkelijk opzoekt en zich maximaal inspant om invulling te geven aan haar primaire maatschappelijke opdracht: het toegankelijk maken van universitair afstandsonderwijs, met een veilige leer- en werk-omgeving, waarin iedereen zich thuis voelt en zich kan ontplooiën. In dat perspectief wordt in 2022 een nieuw instellingsplan opgesteld, waarin ambities en doelen voor de komende jaren staan.

IT-Transitie

In het kader van vernieuwing van het 'IT-landschap' start in 2022 invoering van een nieuw digitaal toets-systeem, evenals verdere implementatie van een nieuwe digitale leer- en werkomgeving voor studenten én docenten. Daarnaast werkt de Open Universiteit aan vernieuwing van logistieke en administratieve processen en systemen die het onderwijs ondersteunen. In 2022 vindt verdere voorbereiding plaats van een vernieuwingsslag met betrekking tot IT-ondersteuning van humanresourcesmanagement, juridische zaken, inkoop en financiën.

Groeistrategie onderwijs

De Open Universiteit maakt een forse groei door in haar onderwijs. Die groei zal naar verwachting ook in 2022 doorzetten, mede door ontwikkeling van nieuwe wetenschappelijke masteropleidingen. Tevens wordt de introductie voorbereid van nieuwe, korte opleidingstrajecten op bachelorniveau. Introductie hiervan is voorzien in de tweede helft van het jaar.

Postinitieel onderwijs

Na herijking in 2021 krijgt het postinitieel onderwijs een nieuwe impuls, middels een nieuw portfolio en een nieuwe markt-benadering, waarin de business-to-businessmarkt centraal staat.

Onderwijsmodel

De Open Universiteit biedt haar onderwijs aan volgens een model waarin gepersonaliseerd en activerend academisch afstandsonderwijs centraal staat. In 2022 werkt de Open Universiteit aan verdere verbetering van haar onderwijs, met als vertrekpunt een gedeelde, integrale visie op het onderwijsmodel. Het model biedt het kader voor onderwijs dat toegankelijk, open en flexibel is, en daarmee onderwijs op afstand dichtbij studenten brengt.

Onderzoeksprogramma's

Verdere versterking van het multidisciplinaire onderzoek neemt een belangrijke plek in, middels aanvullende investeringen in het instellingsbrede programma Innovating for Resilience. Dit laat onverlet dat ook het disciplinegerichte onderzoek de nodige aandacht zal krijgen.

Investeren in medewerkers

Voor de Open Universiteit is het noodzakelijk, gegeven haar ontwikkeling en haar ambities, substantieel te investeren in uitbreiding van het aantal medewerkers. Dat is door een steeds krappere wordende arbeidsmarkt geen gemakkelijke, maar wel een essentiële opgave.

Declaraties leden College van bestuur

In overeenstemming met de declaratieregeling CvB-leden Nederlandse universiteiten werd onderstaand overzicht opgesteld.

Overzicht declaraties bestuurders verslagjaar 2021 (bedragen in euro's)

	dr. Karl Dittrich (voorzitter ad interim van 1 januari tot en met 31 oktober)	dr. Frank van der Duijn Schouten (voorzitter ad interim van 1 november tot en met 31 december)	prof. dr. Theo Bastiaens (rector magnificus)
representatiekosten*	1.077	576	2.766
reiskosten binnenland**	0	1.635	1.029
reiskosten buitenland	0	0	142
totaal	1.077	2.211	3.937
* Hieronder is opgenomen de vaste onkostenvergoeding uitbetaald via het salaris.			
** Inclusief vergoeding woon-werkverkeer.			

Juridische structuur

De Open Universiteit is een publiekrechtelijke rechtspersoon, statutair gevestigd te Heerlen. In onderstaande tabel staat welke belangen de Open Universiteit in 2021 had in andere maatschappijen. Omdat sinds enkele jaren geen activiteiten meer plaatsvinden in de deelnemingen besloot het College van bestuur vier van de vijf deelnemingen in december 2021 te liquideren.

Aandeel in geplaatst kapitaal

naam rechtspersoon		liquidatiedatum
OU Holding BV, Heerlen	100%	
Open Universiteit Diensten BV, Heerlen	100%	24 december 2021
Open Universiteit Deelnemingen BV, Heerlen	100%	27 december 2021
Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV, Heerlen	100%	27 december 2021
LEX BV, Heerlen	100%	24 december 2021

Neimed – Limburgs kenniscentrum demografische transitie

Naast Zuyd Hogeschool en de Universiteit Maastricht participeert de Open Universiteit in dit onafhankelijke sociaaleconomisch kenniscentrum. Door de krachten van vrijwel het gehele hoger onderwijs- en onderzoeksveld in Limburg te bundelen, beziet Neimed de

kansen voor, en uitdagingen van Limburg vanuit een multidisciplinair perspectief. Er werden in 2021, conform overheidsbeleid, geen publieke middelen van de Open Universiteit ingezet.

Stichting Open Universiteitsfonds

De stichting Open Universiteitsfonds verwerft (deel) fondsen voor stimulering, bevordering en waarborging van onderwijs en onderzoek. Er werden in 2021, conform overheidsbeleid, geen publieke middelen van de Open Universiteit ingezet.

Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf geeft de Open Universiteit inzicht in het voorgenomen beleid in de jaren volgend op het verslagjaar en de verwachte effecten van dit beleid op de financiële positie.

Personele kengetallen in fte's

De formatie in fte's nam toe van 593 ultimo 2020 naar 634 ultimo 2021. In de begroting 2022 wordt rekening gehouden met een aanzienlijke uitbreiding van de formatie. Decanen en directeuren verwachten dat deze formatie voldoende is om doelen op middellange termijn (inclusief de hogere extra instroom) te kunnen realiseren. Meerjarig wordt een verdere uitbreiding van de formatie, behoudens enkele uitzonderingen, derhalve niet noodzakelijk geacht. Zichtbaar is dat de formatie na 2022 daalt. Oorzaak is dat medewerkers die uit dienst treden niet meer automatisch worden vervangen. Leidend is het strategisch HR-plan, waardoor bij uitdiensttreding wordt beoordeeld of vervanging noodzakelijk is.

personele kengetallen in fte's	2021	2022	2023	2024	2025	2026
management/directie	14	15	14	13	13	13
wetenschappelijk personeel	332	358	354	346	342	341
ondersteunend personeel	288	324	320	316	313	310
totaal in fte's	634	697	688	675	668	664

Onderwijsdeelname in EC

In de meerjarenraming is voor bachelor- en masteropleidingen rekening gehouden met een jaarlijkse groei van de EC-omzet van circa 5%. Voor overig onderwijs worden de opbrengsten met ingang van 2023 structureel verhoogd met € 0,5 miljoen. De opgenomen groei volgt enerzijds de afzetplannen van de faculteiten. Daarbovenop nam het College van bestuur een target op. Ten aanzien van de afzetplannen geldt dat deze periodiek worden beoordeeld en waar nodig bijgesteld worden op basis van nieuwe inzichten.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
bacheloropleidingen	159.252	151.605	157.262	163.111	168.369	170.273
masteropleidingen	68.212	73.159	74.199	77.521	80.287	82.372
schakelprogramma's	49.780	49.882	51.202	53.281	54.991	55.899
totaal	277.244	274.646	282.663	293.913	303.647	308.544

Staat van baten en lasten: meerjarige ontwikkeling

Uitgangspunt voor samenstelling van de meerjarenraming is, dat deze zo reëel mogelijk toont wat de budgettaire gevolgen zijn van strategische ambities en doelstellingen, zoals opgenomen in het instellingsplan. De begroting t+1 en de meerjarenraming t+2 tot en met t+5 zijn ontleend aan de reguliere planning en controlcyclus. Tijdens de totstandkoming van de begroting en de meerjarenraming werden een optimistisch, een pessimistisch en een realistisch scenario doorgerekend. Doorrekenen van scenario's biedt inzicht in de volatiliteit van de uitkomsten, ingeval er wijzigingen worden doorgevoerd in uitgangspunten, parameters en veronderstellingen. De cijfers in deze continuïteitsparagraaf zijn ontleend aan het realistische scenario.

Meerjarenraming 2022-2026

Faculteiten en diensten stellen de meerjarenraming op, daarbij in acht nemend het beleid zoals geformuleerd in de kaderbrief boekjaar t+1 en de verwachte meerjarige uitkomsten van het allocatiemodel. Hoofdthema's in de meerjarenraming 2022-2026 zijn de verwachte stijging van de rijksbijdrage, met name als gevolg van de toename van het macrokader voor extra instroom van studenten, ontwikkeling van nieuwe masteropleidingen, groei van de personele formatie én investering in de Digitale OU. Deze onderwerpen tezamen leiden er mede toe dat het meerjarig resultaat zich ontwikkelt van € 3,6 miljoen negatief in 2022 naar € 3,0 miljoen positief in 2026.

In de voorliggende meerjarenraming ontwikkelen de baten zich van € 82,9 miljoen in 2022 naar € 94,2 miljoen in 2026, derhalve een toename van € 11,3 miljoen. De toename van de baten is met name terug te zien in de rijksbijdrage en de opbrengst uit cursus-, les- en examengelden. De groei ontstaat door middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs voor extra instroom van studenten, de middelen voor de kwaliteitsafspraken, de loon- en prijscompensatie (in de meerjarenraming is rekening gehouden met een jaarlijkse compensatie van 2,2%), de verwachte groei van de onderwijsafzet (in de meerjarenraming is rekening gehouden met een jaarlijkse groei van de EC-omzet van 5%) en structurele verhoging met ingang van 2023 van opbrengsten uit overig onderwijs met M€ 0,5. Ten slotte laten de baten werk in opdracht van derden meerjarig een lichte groei zien. In dat kader moet vermeld worden dat slechts in beperkte mate rekening is gehouden met groei van het aantal externe subsidieprojecten.

De lasten laten een toename zien van € 86,5 miljoen in 2022 naar € 91,2 miljoen in 2026. Het betreft een toename van € 4,7 miljoen, derhalve een lagere stijging in vergelijking met de baten. Hieraan ligt een aantal redenen ten grondslag. De voornaamste reden is dat in de begroting 2022 de formatie aanzienlijk is uitgebreid. Op basis van de jaarplannen hebben decanen en directeurs toegelicht waar, al dan niet structureel, wijzigingen/uitbreidingen in de formatie noodzakelijk zijn. De decanen en directeurs verwachten dat deze formatie voldoende is om de doelen op middellange

termijn (inclusief de hogere extra instroom) te kunnen realiseren. Voorlopig wordt een verdere uitbreiding van de formatie in latere jaren, behoudens enkele uitzonderingen, derhalve niet noodzakelijk geacht. Overigens zijn de personele lasten met ingang van 2023 naar beneden bijgesteld in verband met de afloop van tijdelijk personeel in het kader van ontvangen middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs en de hieraan gekoppelde dienstverbanden. De lasten zijn daarentegen omhoog bijgesteld, onder meer vanwege de kwaliteitsafspraken. De via de rijksbijdrage toegekende middelen voor realisatie van de kwaliteitsafspraken lopen naar verwachting meerjarig op. Hiervoor geldt echter dat ook de lasten naar verhouding zijn opgehoogd. Ook is meerjarig rekening gehouden met een loon-prijscompensatie van 2,2% op jaarbasis. De compensatie is budgetneutraal opgenomen, dat wil zeggen dat aan de lastenkant rekening is gehouden met een cao-loonstijging en inflatie van materiële lasten die gelijk is aan de hogere rijksbijdrage.

Een ander omvangrijk thema in de meerjarenraming is, net als voorgaand jaar, modernisering en toekomstbestendig maken van het IT-landschap. Hiervoor is in de begroting 2022 een budget van € 1,0 miljoen gereserveerd. Dit omvangrijke IT-project vergt naar verwachting (net als in 2020 en 2021) extra inhuur van externe expertise. Voor 2022-2026 is voorzien in een geleidelijke afbouw van bestaande applicaties/licenties, welke worden vervangen door Software as a Service-oplossingen. In de jaren 2022-2026 zal tijdelijk sprake zijn van dubbele personele lasten, aangezien het College van bestuur besloot geen reorganisatie door te voeren maar de formatie via natuurlijk verloop op peil te brengen; dus zonder gedwongen ontslagen.

De lasten bestaan naast de personele lasten uit afschrijvingskosten, huisvestinglasten en overige instellingslasten. De ontwikkeling van deze lasten, rekening houdend met voorgaande opmerkingen over de IT-kosten en de jaarlijkse prijsstijging, vertoont een stabiel verloop.

Hoewel bovenstaande uitgangspunten een realistisch-ambitueus en voldoende behoedzaam financieel beeld schetsen, zijn er vanzelfsprekend zaken die voor afwijkingen in het meerjarig beeld kunnen zorgen. Meer informatie staat in de Risicoparaagraaf.

Staat van baten en lasten: meerjarige ontwikkeling

Bedragen maal € 1.000

	jaarrekening 2021	begroting 2022	raming 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026
rijksbijdrage OCW	58.885	62.328	58.458	60.267	61.913	63.549
overige overheidsbijdragen en -subsidies	0	0	0	0	0	0
cursus-, les-, en examengelden	16.595	16.090	23.043	24.227	25.413	26.553
baten werk in opdracht van derden	3.123	3.497	3.493	3.359	3.425	3.418
overige baten	1.330	1.005	880	847	700	676
totaal baten	79.933	82.920	85.874	88.700	91.451	94.196
personele lasten	58.281	66.109	68.217	69.061	70.084	71.296
afschrijvingen	1.887	1.680	1.680	1.680	1.680	1.680
huisvestingslasten	2.316	2.374	2.500	2.500	2.500	2.500
overige lasten	13.895	16.340	14.759	15.535	15.711	15.703
totaal lasten	76.379	86.503	87.156	88.776	89.975	91.179
saldo baten en lasten	3.554	(3.582)	(1.282)	(76)	1.476	3.017
financiële baten en lasten	0	0	0	0	0	0
resultaat	3.554	(3.582)	(1.282)	(76)	1.476	3.017

Balans: meerjarige ontwikkeling

Bedragen maal € 1.000

	jaarrekening 2021	begroting 2022	raming 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026
immateriële vaste activa	104	25	0	0	0	0
materiële vaste activa	9.047	8.409	8.144	7.179	7.835	6.661
totaal vaste activa	9.151	8.434	8.144	7.179	7.835	6.661
voorraden	979	979	979	979	979	979
vorderingen	6.407	6.407	6.407	6.407	6.407	6.407
liquide middelen	34.176	30.950	29.412	30.164	30.898	35.008
totaal vlottende activa	41.562	38.336	36.798	37.550	38.284	42.394
totaal activa	50.713	46.770	44.942	44.729	46.119	49.055
algemene reserve	24.992	23.105	21.823	21.747	23.223	26.240
bestemmingsreserves	1.696	0	0	0	0	0
groepsvermogen	26.688	23.105	21.823	21.747	23.223	26.240
voorzieningen	3.083	2.723	2.572	2.435	2.349	2.268
langlopende schulden	0	0	0	0	0	0
crediteuren	2.841	2.841	2.841	2.841	2.841	2.841
belastingen en premies sociale premies	3.684	3.684	3.684	3.684	3.684	3.684
vooruit ontvangen cursus- en les gelden	7.160	7.160	7.160	7.160	7.160	7.160
vooruit gefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden werk	1.242	1.242	1.242	1.242	1.242	1.242
OCW/EZ	395	395	0	0	0	0
overige schulden en overlopende passiva	5.620	5.620	5.620	5.620	5.620	5.620
totaal kortlopende schulden	20.942	20.942	20.547	20.547	20.547	20.547
totaal passiva	50.713	46.770	44.942	44.729	46.119	49.055

De Inspectie van het Onderwijs hanteert een aantal signaleringsgrenzen voor het identificeren van organisaties met een mogelijk financieel risico. Deze signaleringsgrenzen zijn met de invoering van het onderzoekskader 2021 in juli 2021 met terugwerkende kracht door de Inspectie van het Onderwijs aangepast. De signaleringswaarden die gehanteerd worden voor de beoordeling vanaf het jaarverslag 2021 zien er na de aanpassing als volgt uit:

signaleringswaarden	oud	nieuw
liquiditeit (current ratio)	> 0,50	> 0,75
solvabiliteit II	> 30%	> 30%
absolute omvang liq. middelen (in € M)	n.v.t.	> € 2m
normatief eigen vermogen	> 1,00	> 1,00

De Inspectie van het Onderwijs heeft de reden voor de verhoging van de liquiditeitsratio inhoudelijk niet toegelicht. In het verband van de Universiteiten van Nederland is, op grond van dezelfde inhoudelijke argumentatie die de Open Universiteit hanteert, aan de Inspectie voorgelegd om te komen tot een categorie zeer groot waaronder alle UNL-universiteiten vallen waarbij de liquiditeitsratio weer teruggebracht wordt op 0,5. De Inspectie heeft deze suggestie in overweging.

De overige signaleringsgrenzen (rentabiliteit, huisvestingsratio en weerstandsvermogen) blijven onderdeel uitmaken van de analyses die de Inspectie uitvoert. Daarbij geeft de Inspectie van het Onderwijs aan dat deze waarden een minder voorspellende waarde hebben en het de sector om die reden vrij staat om over deze waarden te rapporteren in het bestuursverslag. De Open Universiteit heeft er voorts nog voor gekozen deze facultatieve signaleringswaarden mee te nemen in haar bestuursverslag.

In de tabel op pagina 81 is het verloop van de belangrijkste financiële kengetallen en ratio's opgenomen in de jaren 2020 tot en met 2026, afgezet tegen de externe signaleringswaarden van de Inspectie van het Onderwijs en de intern geformuleerde signaleringswaarden. Uit de tabel blijkt dat de kengetallen gedurende de planperiode 2022 tot en met 2026 de signaleringswaarden die de Inspectie van het Onderwijs hanteert voor beoordeling van de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen niet overschrijden. Ook de intern geformuleerde signaleringswaarden worden niet overschreden.

Berekening van het normatief eigen vermogen ultimo 2021 staat in nevenstaande tabel. Ter vergelijking zijn de waarden in 2020 gespecificeerd.

Bedragen maal € 1.000

formule	berekening	2021	2020
0,5 * aanschafwaarde gebouwen * 1,27	0,5 * € 31.159 * 1,27	€ 19.786	€ 19.709
boekwaarde overige vaste activa		€ 3.727	€ 3.916
0,05 * totale baten	0,05 * € 79.933	€ 3.997	€ 3.671
totaal normatief eigen vermogen		€ 27.510	€ 27.377

Groepsvermogen

Uitmo 2021 bedroeg het groepsvermogen € 26,7 miljoen. Verwacht wordt dat het groepsvermogen de komende jaren in eerste instantie zal afnemen tot € 21,7 miljoen om daarna weer toe te nemen tot € 26,2 miljoen aan het einde van 2026. Gedurende de planperiode wordt de signaleringswaarde voor het mogelijk bovenmatige publieke deel van het groepsvermogen naar verwachting niet overschreden.

Financieringsstructuur

Uit de meerjarenbegroting blijkt, dat er geen externe financieringsbehoefte is. Op dit moment is besluitvorming in voorbereiding over de toekomstige huisvesting van de campus in Heerlen. Een definitief besluit terzake wordt in de loop van 2022 genomen. Met de financiële consequenties van dit besluit (zoals de mogelijke impairment van de bestaande materiële vaste activa en de wijze waarop de toekomstige huisvestingsinvesteringen worden gefinancierd, met eigen en/of vreemd vermogen) is in deze meerjarenraming geen rekening gehouden. In de Risicoparagraaf staat informatie over financiële en andere risico's die de Open Universiteit nadrukkelijk monitort. Waar nodig leidt dit tot tussentijdse bijstellingen van het beleid.

Solvabiliteit

De solvabiliteit I, gedefinieerd als de algemene reserve publiek/balanstotaal, nam door het resultaat in 2021 toe en bedroeg ultimo 2021 49% (2020: 47%). De verwachting is, dat de solvabiliteit de komende jaren licht zal toenemen tot 53% ultimo 2026 en daarmee de interne signaleringswaarde van 30% overschrijdt. Als uitgegaan wordt van het totale groepsvermogen inclusief de voorzieningen (solvabiliteit II), dan is dit verhoudingspercentage ultimo 2021 59% (2020: 58%). Verwacht wordt dat dit percentage eind 2026 58 bedraagt, hetgeen ruimschoots boven de ondergrens van 30% is.

financiële kengetallen	signalerings- waarden Inspectie van het Onderwijs	interne signalerings- waarden	jaarrekening 2021	begroting 2022	raming 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026
solvabiliteit I: algemeen reserve publiek/ balanstotaal		< 30%	49%	49%	49%	49%	50%	53%
solvabiliteit II: (eigen vermogen + voorzieningen)/ balanstotaal	< 30%		59%	55%	54%	54%	55%	58%
normatief eigen vermogen:			M € 27,5	M€ 27,7	M€ 27,8	M€ 27,9	M€ 28,1	M€ 28,2
vermogensratio: eigen vermogen/ normatief eigen vermogen	> 100%		97%	84%	79%	78%	83%	93%
liquiditeit: vlottende activa/ kortlopende schulden	< 75%	< 100%	198%	183%	179%	183%	186%	206%
omvang liquide middelen	< M€ 2	< M€ 13	M€ 34,2	M€ 31,0	M€ 29,4	M€ 30,2	M€ 30,9	M€ 35,0
weerstandvermogen: eigen vermogen/ totale baten	< 5%		33%	28%	25%	25%	25%	28%
weerstandvermogen: algemeen reserve publiek/ totale baten		< 10%	31%	28%	25%	25%	25%	28%
rentabiliteit: resultaat/totale baten	< -10% (1j) < -5% (2j) < 0% (3j)		4,4%	-4,3%	-1,5%	-0,1%	1,6%	3,2%
huisvestingsratio: ((huisvestingskosten + afschrijvingskosten gebouwen en terreinen)/ totale lasten)	> 15%		4,0%	3,5%	3,6%	3,6%	3,5%	3,6%

Liquiditeit

De Open Universiteit volgt de liquiditeit nauwgezet door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Er vindt ook regelmatig overleg plaats met de huisbankier en de Open Universiteit wint op gezette tijden treasury-advies in. De instelling loopt een renterisico over rentedragende vorderingen. De Open Universiteit maakt sinds 2020 gebruik van schatkistbankieren. De liquiditeitspositie van de Open Universiteit was ultimo 2021 adequaat. Het banksaldo bedroeg ultimo 2021 € 34,2 miljoen (ultimo 2020: € 29,5 miljoen). De current ratio bedroeg ultimo 2021 198%, (ultimo 2020: 184%). Ook in de jaren 2022-2026 blijft de liquiditeit op peil en ruimschoots boven de sinds kort door de Inspectie van het Onderwijs nieuw geïntroduceerde ondergrens van 75%. Ook de interne signaleringswaarde van 100% wordt niet onderschreden.

In 2021 stelde de Inspectie van het Onderwijs een ondergrens vast van € 2 miljoen voor de absolute omvang van de liquide middelen. De intern geformuleerde signaleringswaarde werd gesteld op € 13 miljoen. Gedurende de planperiode noteert de omvang van de liquide middelen boven deze grensbedragen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen het groepsvermogen en de baten, en toont de mate waarin de Open Universiteit in staat is wisselingen in de opbrengsten op te vangen. De verwachting is dat deze ratio de komende jaren afneemt, maar nog steeds ruimschoots boven de ondergrens van 5% (voormalige signaleringswaarde Inspectie van het Onderwijs) en 10% (interne signaleringswaarde) blijft.

Rentabiliteit

Voor 2022 tot en met 2024 worden tekorten geraamd, onder andere in verband met voorinvesteringen in formatie om doelen op middellange termijn (inclusief de hogere extra instroom) te kunnen realiseren en de investeringen in het IT-programma. Hierdoor is de rentabiliteit in die jaren negatief. Vanaf 2025 ligt de rentabiliteit naar verwachting weer boven 0%.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft aan hoeveel de huisvestingskosten procentueel uitmaken van de totale lasten. Hierbij is in het verleden door de Inspectie van het Onderwijs een bovengrens geformuleerd van 15%.

Deze signaleringswaarde maakt thans geen onderdeel meer uit van het door de Inspectie gehanteerde normenkader. Gedurende de jaren 2022 tot en met 2026 overstijgt de huisvestingsratio deze bovengrens niet.

Voorzieningen

De post voorzieningen bestaat uitsluitend uit personele voorzieningen. Het verloop van de voorzieningen is moeilijk te prognosticeren. Daarbij komt dat dotatie of vrijval van één medewerker aan de WW/BW-voorziening of de voorziening eigen risico WAO/WIA tot een aanzienlijke fluctuatie kan leiden. De ontwikkeling van de personele voorzieningen wordt gedurende het jaar nauwlettend gevolgd.

In 2021 daalde de post Voorzieningen per saldo met € 0,2 miljoen. Dat is een saldo van dotaties (afgerond € 0,7 miljoen), vrijval (afgerond € 0,2 miljoen) en onttrekkingen (afgerond € 0,7 miljoen). De belangrijkste redenen voor deze ontwikkeling zijn het opnemen van een voorziening voor langdurig zieken en een dotatie aan de voorziening WAO/WIA door toekenning van een IVA. Een nadere toelichting op het verloop van de onderscheiden onderdelen van de post Voorzieningen staat in de jaarrekening.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten hebben vooral betrekking op de huur van studiecentra in Nederland en Vlaanderen. Naast de hoofdvesting in Heerlen had de Open Universiteit in 2021 elf Nederlandse studiecentra en zes Vlaamse studiecentra. Die werden gehuurd, met uitzondering van studiecentrum Parkstad Limburg. De gebouwen van de hoofdvesting, inclusief studiecentrum Parkstad Limburg, zijn eigendom van de Open Universiteit.

Onderhoud aan de gebouwen op de campus in Heerlen bleef in 2021 beperkt tot noodzakelijk onderhoud. Een belangrijk deel van het geplande onderhoud is uitgesteld in afwachting van een definitief besluit over de huisvesting van de campus in Heerlen. De investeringen 2021 in onroerend goed hebben met name betrekking op verbouwkosten voor ingebruikname van het nieuwe studiecentrum in Amsterdam.

Ook in meerjarig perspectief blijven de huisvestingslasten naar verwachting stabiel. Zoals hiervoor aangegeven, is in voorliggende meerjarenraming geen rekening gehouden met de effecten van besluitvorming over het huisvestingsbeleid.

HOOFDSTUK 8

Infrastructuur

Huisvesting

In 2021 werden verschillende scenario's voor de campus-ontwikkeling op hoofdlijnen uitgewerkt. Naast een goede inspirerende werkomgeving voor medewerkers spelen ook andere aspecten mee, zoals hybride werken, faciliteren van in- en externe samenwerking, zichtbaarheid en bereikbaarheid, duurzaamheid, energietransitie en financiële overwegingen. Samen met de gemeente Heerlen onderzocht de Open Universiteit verplaatsing van de campus richting de binnenstad van Heerlen. De oriëntatie verkeert in een gevorderde fase en leidt in 2022 tot richtinggevende besluitvorming.

In september 2021 verhuisde studiecetrum Amsterdam naar het Opleidingsinstituut voor Zorg en Welzijn op de campus van de Vrije Universiteit Amsterdam. Aanleiding voor de verhuizing was de gebiedsrenovatie van de gemeente Amsterdam. Gestart werd met een verkenning die dient te leiden tot de vestiging van een nieuw 'flagship' studiecetrum in Den Haag. De verdere vorming van een visie op goed geoutilleerde studiecetra op strategische locaties die passen bij hybride onderwijs, wordt gekoppeld aan het Instellingsplan 2023-2027 van de Open Universiteit.

Informatieveiligheid en privacy

SURF biedt met het Juridisch Normenkader (Cloud) services en het Toetsingskader AVG en onderwijs handreikingen voor borgen van de veiligheid en continuïteit van bedrijfsgegevens en bescherming van de privacy van studenten en medewerkers. In genoemde documenten worden de vereisten beschreven om aan een bepaald volwassenheidsniveau en/of kwaliteitsniveau te voldoen. Eind 2020 wees een onafhankelijke beoordeling van de informatieveiligheid uit dat het kwaliteitsniveau van de Open Universiteit 2,5 (op een schaal van 5) bedroeg. Met afstandsonderwijs als primaire onderwijsvorm streeft de Open Universiteit naar een hoger niveau. Begin 2021 werd 3,2 als streefwaarde bepaald en werd een meerjarig verbeterplan opgesteld en in uitvoering genomen. Eind 2021 vond opnieuw een onafhankelijke beoordeling plaats, die uitwees dat het kwaliteitsniveau toen 3,1 was. De Open Universiteit is daarover zeer tevreden,

gezien de druk op de organisatie door alle parallelle ontwikkelingen en ook omdat tijdens deze audit dieper in de veiligheid van tien kernsystemen werd gekeken.

Hoewel het kwaliteitsniveau veel zegt over de veiligheid, kan het toch zijn dat cyberrisico's onvoldoende gemitigeerd zijn. Naast procesverbetering investeerde de instelling daarom in herijking van technische beveiligingsmaatregelen. Mijlpaal was, dat alle werkstations van eindgebruikers en alle servers voorzien werden van state-of-the-art beveiligingsprogrammatuur. Dit vond plaats naast de inspanningen om binnen de verantwoord geachte termijnen veiligheidsupdates te installeren en voor kwetsbare systemen alternatieve maatregelen te nemen om de veiligheid van gegevens te garanderen. Ook als dat, al dan niet tijdelijk, leidt tot het bemoeilijken van de toegankelijkheid van de gegevens.

Een deugdelijk kwaliteitsniveau draagt in hoge mate bij aan bescherming van de privacy van alle personen waarover de Open Universiteit gegevens verzamelt. Zo staan in het Normenkader ook alle privacyaspecten uit het richtsnoer Beveiliging van Persoonsgegevens (2013) van de Autoriteit Persoonsgegevens. Voor privacybescherming is het van wezenlijk belang dat docenten, onderzoekers en ondersteunend personeel privacybewust handelen, dat er inzicht bestaat in de externe verwerkingen en dat de rechten van betrokkenen goed beschermd worden. Daarom ondernam de Open Universiteit in 2021 een aantal activiteiten. Zij herschreef diverse procedures en gaf meer uitvoering aan Data Protection Impact Assessments. Verder kregen onderzoekers ondersteuning bij beantwoording van privacygerelateerde vraagstukken, het aantal verwerkersovereenkomsten werd in kaart gebracht, en er was contact met diverse docenten en ondersteunend personeel over privacy-incidenten en hoe zij deze in de toekomst kunnen voorkomen. Bovendien besteedde de instelling aandacht aan de omgang met rechten van betrokkenen, onrechtmatige verwerkingen werden centraal aangepakt en diverse verzoeken en klachten werden afgehandeld.

In 2021 startte het programma Digitale OU, dat gericht is op verdere digitalisering van de Open Universiteit. Informatieveiligheid en privacy werden in 2021 integraal onderdeel van genoemd programma. In 2022 is dat eveneens het geval.

Duurzaamheid

Door de coronacrisis waren in 2021 minder medewerkers aanwezig op de campus. Zodoende daalde het verbruik van elektra. Er werd wel meer gas verbruikt, omdat de interne warmtelast verlaagd werd.

Uit cijfers blijkt dat de Open Universiteit goed op weg is de doelen van het klimaatakkoord te behalen. Winst kan behaald worden door gebouwen op de campus van het aardgas af te halen. Er kan dan ingezet worden op duurzame warmte en koeling. Maar dat brengt grote investeringen met zich mee en is tevens afhankelijk van de besluitvorming over de campusontwikkeling.

HOOFDSTUK 9

Helderheid en governance

Notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs

De richtlijnen werden in 2021, net als in voorgaande jaren, stringent toegepast bij zowel de publieke verantwoording als bij het interne toezicht van de Open Universiteit.

Thema 1 Uitbesteding

De Open Universiteit besteedde in 2021 geen delen van geregistreerde opleidingen uit aan private organisaties die niet door de overheid bekostigd worden.

Thema 2 Investeren van publieke middelen in private activiteiten

De Open Universiteit wendde in 2021 geen rijksbijdrage aan die geen directe relatie heeft met de wettelijke kernactiviteiten onderwijs, onderzoek en kennisoverdracht. Er wordt altijd rekening gehouden met een aantoonbare meerwaarde, waarbij de proportionele inzet in een redelijke verhouding staat tot de beoogde meerwaarde. Door gebruik te maken van een integrale kostprijs is geen sprake van marktverstoring en/of oneerlijke concurrentie.

Het langetermijndoel van de Open Universiteit met betrekking tot uitvoering van private activiteiten is invulling geven aan haar wettelijke valorisatetaak, namelijk aanwezige kennis inzetten voor de maatschappij. De financiële doelstelling van de instelling is integrale kostendekkende tarieven hanteren en de inzet van publieke middelen beperken, rekening houdend met de voorwaarden die van toepassing zijn op de inzet van publieke middelen voor de financiering van private activiteiten. In april 2021 werd de Beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten van kracht. Die betreft de voorwaarden waaronder bekostigde onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs publieke middelen mogen investeren in private activiteiten. Genoemde beleidsregel komt in de plaats van thema 2 van de helderheidsnotities uit 2003 en 2004 en de latere publicaties van het ministerie OCW die hierop betrekking hebben, zoals de Handreiking voor de inrichting van onderwijskundige publiek-private arrangementen uit 2011. Doel van de

beleidsregel is een aantal relevante begrippen te verduidelijken en meer toelichting te geven over de voorwaarden waaronder het is toegestaan met publieke middelen te investeren in private activiteiten, ook over de wijze van verantwoording. De Open Universiteit heeft al haar private activiteiten in kaart gebracht en ging voor omvangrijkere activiteiten na dat aan de voorwaarden wordt voldaan zoals opgenomen in de Beleidsregel. Met ingang van het jaarverslag 2022 legt de Open Universiteit verantwoording af over haar private activiteiten, conform de Beleidsregel. In dit jaarverslag verantwoordt de Open Universiteit zich nog op basis van de Notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs.

De Open Universiteit richtte eind 2009 een holdingstructuur op met het oog op de splitsing tussen publiek en privaat. Aangezien sinds enkele jaren geen activiteiten plaatsvinden in de deelnemingen besloot het bestuur vier van de vijf deelnemingen in december 2021 te liquideren. Met ingang van 2022 heeft de Open Universiteit derhalve enkel nog belangen in één deelneming, te weten OU Holding BV te Heerlen. De Open Universiteit investeerde in het verslagjaar € 0 in private activiteiten van haar deelnemingen.

Thema 3 Het verlenen van vrijstellingen

Verlenen van vrijstellingen is een taak die bij wet belegd is bij de examencommissie. De Open Universiteit kent één Commissie voor de examens voor alle faculteiten. De Commissie voor de examens is bevoegd vrijstelling te verlenen op grond van artikel 7.12b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, in combinatie met artikel 7.13 van diezelfde wet en de Onderwijs- en examenregelingen van de Open Universiteit. De Commissie voor de examens doet dat op twee gronden. Ten eerste: elders gevolgd hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs (voor de bachelor) c.q. wetenschappelijk onderwijs (voor de master) dat naar het oordeel van de commissie naar inhoud, omvang en niveau in voldoende mate overeenstemt met het vrij te stellen deel van de opleiding van de Open Universiteit en dat de student daardoor reeds in gelijke of hoge mate een bewijs van bekwaamheid heeft geleverd. Ten tweede: buiten het hoger onderwijs opgedane kennis of vaardigheden die naar het oordeel van de commissie qua inhoud, omvang en niveau voldoende overeenstemmen met het vrij te stellen deel van de opleiding.

De Commissie voor de examens kan binnen de opleidingen vrijstelling verlenen voor het volgen van een of meer cursussen dan wel voor een deel van de opleiding, met dien verstande dat de student altijd minimaal 25% van het aantal studiepunten bij de Open Universiteit moet behalen. Een bachelor- of mastergetuigschrift kan alleen verleend worden als de student aan deze verplichting voldaan heeft.

Thema 4 Bekostiging van buitenlandse studenten

De Open Universiteit kende ook in 2021 student-gebonden bekostiging voor wat betreft inschrijvingen. Daarbij werden de wettelijke regels voor bekostiging toegepast. Hierop vindt accountantscontrole plaats. Voor bekostiging van graden zijn de algemeen geldende wettelijke voorschriften van toepassing.

Thema 5 Collegegeld niet betaald door student zelf

De Open Universiteit heeft hiervoor geen voorzieningen, behalve een wettelijk opgelegde regeling, waardoor minder draagkrachtige studenten een tegemoetkoming in de studiekosten kunnen krijgen.

Thema 8 Bekostiging van maatwerktrajecten

De Open Universiteit organiseerde in 2021 geen maatwerktrajecten voor bedrijven of organisaties voor zover het regulier bekostigde studenten betreft.

De thema's 6, 7 en 9 zijn niet van toepassing op de Open Universiteit.

Regeling beleggen, lenen en derivaten

De Open Universiteit trok in 2021 geen externe middelen aan, of zette deze uit, welke niet voldoen aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten. De vrijgekomen middelen uit operationele kasstromen worden als direct opneembare tegoeden beheerd. Van de rekening courant-faciliteiten bij de bankiers werd in 2021 geen gebruik gemaakt. Het streven is nieuwe investeringen en/of uitbreidingen van activa zoveel mogelijk uit eigen middelen te financieren. Vooralsnog is aantrekken van externe financiering niet aan de orde. Hier kan mogelijk verandering in komen wanneer de besluitvorming over de huisvesting van de campus in Heerlen is afgerond.

De instelling loopt een renterisico over rentedragende vorderingen (liquide middelen). Om de impact van deze negatieve rentes op de creditgelden van de Open Universiteit te minimaliseren, werd in de loop van 2020 een convenant afgesloten met het ministerie van Financiën om over te gaan op schatkistbankieren. Dit houdt in dat saldi op de rekening-courant en spaarsaldi dagelijks worden afgeroomd c.q. aangezuiverd naar c.q. van een centrale rekening-courant bij genoemd ministerie. Daardoor voorkomt de instelling dat rente betaald moet worden over uitstaande saldi.

In het Treasurystatuut van de Open Universiteit staan de richtlijnen en kaders voor uitvoering van haar treasury-activiteiten. De Open Universiteit heeft geen beleggingsportefeuille.

Governance

De Open Universiteit onderschrijft de Code goed bestuur universiteiten die op 1 januari 2020 in werking trad. Uit de jaarlijkse monitor naleving Code Goed Bestuur blijkt dat de Open Universiteit de code naleeft; er zijn geen afwijkingen. De ontwikkelingen op het gebied van governance staan in het hoofdstuk Financiën.

Het College van bestuur vindt horizontale verantwoording aan haar interne- en externe stakeholders van groot belang. Die verantwoording krijgt inhoud door overleg met het intern toezicht (bijvoorbeeld de interne auditor), studenten (in formele zin via de Studentenraad, maar ook in Opleidingscommissies), horizontale overlegorganen zoals de Universitaire commissie onderwijs, de Ondernemingsraad en periodiek bilateraal overleg tussen College van bestuur, decanen van de faculteiten en directeurs van de overige organisatieonderdelen. Maar ook door middel van overleg met onderwijsinstellingen in de regio, de gemeente Heerlen en andere (semi-)publieke instellingen.

Besluiten experimenten

De Open Universiteit neemt geen deel aan het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs, het Besluit experiment vraagfinanciering hoger onderwijs en het Besluit experiment promotieonderwijs.

Beleid voor beheersing uitgaven inzake uitkeringen na ontslag

Het personeelsbeleid van de Open Universiteit is erop gericht zoveel mogelijk te voorkomen dat medewerkers aanspraak moeten maken op een ontslaguitkering. Voor medewerkers die in verband met reorganisaties of als gevolg van overige afspraken zijn ontslagen, investeert de Open Universiteit in begeleiding bij het vinden van een nieuwe werkring. Daarbij maakt de Open Universiteit onder meer gebruik van outplacementbureaus en van de faciliteiten die netwerkorganisaties bieden.

Afhandeling klachten van studenten

In onderstaande tabel staat hoeveel verzoeken, klachten, bezwaren, geschillen en beroepen binnenkwamen en werden afgehandeld.

	2021	2020
ingediend	781	604
afgehandeld	727	506

HOOFDSTUK 10

De Open Universiteit in cijfers

Onderwijs/studenten	2021	2020
Ingeschreven studenten (op 31 december)	17.015	18.344
Instroom nieuwe studenten bachelor- en masteropleidingen	4.698	4.700
Instroom nieuwe studenten schakelprogramma's	1.856	1.804
Diploma's (getuigschriften in wettelijke zin)	194 diploma's bacheloropleidingen 742 diploma's masteropleidingen	226 diploma's bacheloropleidingen 687 diploma's masteropleidingen
Afgelegde tentamens	45.648	35.500
Keren dat studenten voor een tentamen slaagden	24.474	21.040
Onderwijsdeelname	277.244 EC	246.673 EC
Gemiddeld aantal behaalde studiepunten per student	8,2 EC	9,22 EC
Cursusuitval	40%	40,6%

Onderzoek		
Promoties	24	26
Wetenschappelijke publicaties/totaal	670	479
'Open access'-publicaties	53%	44%
Vakpublicaties	114	122
Congrespresentaties	375	231

Personeel		
Wetenschappelijk personeel	332 fte's	302 fte's
Ondersteunend beheerspersoneel	302 fte's	291 fte's
Totaal	634 fte's	593 fte's

Financiële kerncijfers		
Groepsvermogen	€ 26,7 miljoen	€ 23,1 miljoen
Exploitatieresultaat	€ 3,6 miljoen	€ 3,3 miljoen
Solvabiliteit I	49%	47%
Solvabiliteit II	59%	58%
Liquiditeit	198%	184%

Bijlage

Nevenfuncties Raad van toezicht en College van bestuur

Raad van toezicht

Drs. René Smit

- Lid Raad van toezicht Vilans
- Voorzitter RvC Hadoks Holding BV
- Voorzitter Raad van toezicht Open Universiteit

Drs. Philippe Raets

- Lid Raad van toezicht Theater Rotterdam
- Lid Audit Advisory Committee Algemene Rekenkamer
- Lid Midpoint Brabant
- Lid Economic Board West-Brabant
- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

Dr. Ellen de Brabander

- Lid Raad van commissarissen Brabantse Ontwikkelings Maatschappij
- Lid Raad van commissarissen Sanquin Health Solutions
- Governing board member New York Academy of Sciences
- Board member Prenexus (start up in prebiotics)
- Venture partner in Peakbridge (food and agro)
- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

Prof. dr. Vanessa Evers

- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

Prof. dr. Marijk van der Wende

- Affiliate faculty and research associate at the Center for Studies in Higher Education (CSHE) at the University of California Berkeley
- Guest Professor and member of the International Advisory Board of the Graduate School of Education Shanghai Jiao Tong University
- Member of the Academia Europaea (the Academy of Europe)
- Member of the Advisory Board of the Centre for Global Higher Education at UCL/Oxford
- Member of the European Science Foundation's College of Expert Reviewers
- Member of the International Advisory Board for the 'Higher Education Research' series, published by Bloomsbury

- Member of the Editorial Board of Tertiary Education and Management
- Member of the Editorial Board of Th&ma, Tijdschrift voor hoger onderwijs
- Member of the Supervisory Board of the Open University of the Netherlands

College van bestuur

Dr. Karl Dittrich

(interim-voorzitter tot 1 november 2021)

- Voorzitter European Quality Assurance Register for higher education
- Voorzitter Raad van toezicht Saxion Hogeschool
- Voorzitter Raad van toezicht Jan van Eyck Academie
- Commissaris Brightlands Maastricht Health Campus

Prof. dr. Frank van der Duijn Schouten

(interim-voorzitter vanaf 1 november 2021)

- Voorzitter Commissie Evaluatie Kwaliteit Onderzoek van de Vereniging Hogescholen
- Voorzitter kerkenraad Hervormde Gemeente Ridderkerk
- Voorzitter Raad van toezicht Stichting Tot Heil des Volks
- Voorzitter Stuurgroep NRO van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
- Voorzitter Wiskunderaad van het Platform Wiskunde Nederland
- Lid Raad van toezicht van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs
- Lid Nationale Synode Protestantse Kerk in Nederland
- Voorzitter Stichtingsbestuur Calvin's Reforming Correspondence
- Lid Instellingsaccreditatiecommissies Nederlandse en Vlaamse universiteiten van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
- Lid Ledenraad SURF
- Lid General Assembly Universiteiten van Nederland
- Lid Stuurgroep Bedrijfsvoering en Financiën Universiteiten van Nederland
- Lid Stuurgroep Strategie, Public Affairs & Governance en Valorisatie Universiteiten van Nederland

Prof. dr. Theo Bastiaens

- Staff member of the Interuniversity Center for Educational Research (ICO Onderzoeksschool)
- Member scientific board of editors Studies in Educational Evaluation, Elsevier Publishing
- Lid Raad van Advies KPE, Maastricht, opleiding, training, coaching, bouwbranche
- Member Board of Directors of the Association for the Advancement of Computing in Education, AACE (not for profit organization), USA
- Executive committee member of the Innovate Learning Summit
- Executive committee member of Ed-Media/Innovate Learning conference, and Chair of the Executive committee
- Editor in Chief, Open Education Studies, De Gruyter Publisher
- Lid Supervisory Board EADTU
- Voorzitter Stuurgroep Educatieve Agenda Limburg
- Lid Raad van toezicht FernUniversität in Hagen
- Voorzitter Adviescommissie Branding Limburg van de Provincie Limburg
- Voorzitter Rectorencollege van de Nederlandse universiteiten
- Lid General Assembly Universiteiten van Nederland
- Lid Stuurgroep Onderwijs en Onderzoek Universiteiten van Nederland

Jaarrekening 2021

Jaarrekening

100 Geconsolideerde jaarrekening

- 100 Geconsolideerde balans per 31 december 2021
- 101 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2021
- 106 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2021
- 122 Toelichting op de geconsolideerde balans
- 132 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

146 Enkelvoudige jaarrekening

- 146 Enkelvoudige balans per 31 december 2021
- 148 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021
- 150 Toelichting op de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten
- 155 Gebeurtenissen na balansdatum
- 156 Ondertekening jaarrekening

157 Overige gegevens

- 157 Voorstel tot resultaatbestemming
- 158 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Vastgesteld door het College van bestuur op 24 mei 2022
Goedgekeurd door de Raad van toezicht op 8 juni 2022

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

Na voorstel resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa		
1.1 Immateriële vaste activa	104	328
1.2 Materiële vaste activa	9.047	9.912
Vlottende activa		
1.4 Voorraden	979	801
1.5 Vorderingen	6.407	5.244
1.7 Liquide middelen	34.176	29.494
	50.713	45.779
PASSIVA		
2.1 Groepsvermogen	26.688	23.134
2.2 Voorzieningen	3.083	3.320
2.4 Kortlopende schulden	20.942	19.325
	50.713	45.779

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
BATEN			
3.1 Rijksbijdrage OCW	58.885	53.121	52.650
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	0	0	0
3.3 Cursus-, les- en examengelden	16.595	18.309	16.977
3.4 Baten werk in opdracht van derden	3.123	3.008	2.548
3.5 Overige baten	1.330	1.143	1.242
Totaal baten	79.933	75.581	73.417
LASTEN			
4.1 Personele lasten	58.281	60.634	53.871
4.2 Afschrijvingen	1.887	1.813	1.799
4.3 Huisvestingslasten	2.316	2.567	2.373
4.4 Overige lasten	13.895	13.687	12.114
Totaal lasten	76.379	78.701	70.157
Saldo baten en lasten	3.554	(3.120)	3.260
5 Financiële baten en lasten	0	0	1
Resultaat	3.554	(3.120)	3.261

Toelichting verschillen tussen begroting en realisatie 2021

Het resultaat over 2021 bedraagt € 3,6 miljoen positief en is daarmee € 6,7 miljoen gunstiger dan begroot. De positieve begrotingsafwijking is terug te voeren op hogere baten ad € 4,4 miljoen in combinatie met lagere lasten dan begroot ad € 2,3 miljoen. Onderstaand worden de belangrijkste verschillen tussen begroting en realisatie op hoofdlijnen toegelicht.

Baten

De baten overstijgen de begroting met € 4,4 miljoen. Dit bedrag is uit de volgende componenten opgebouwd:

	In miljoenen €
Hogere rijksbijdragen	5,8
Lagere cursus-, les- en examengelden	-1,7
Hogere baten werk in opdracht van derden	0,1
Hogere overige baten	0,2
Totaal	4,4

Toelichting:

- De hogere rijksbijdragen houdt in belangrijke mate verband met de in 2021 door de overheid beschikbare gestelde NPO-middelen voor herstel en ontwikkeling van onderwijs tijdens en na corona (omvang € 4,4 miljoen), en de niet-begrote loon- en prijsbijstelling die door het Ministerie van OCW is toegekend (omvang € 1,2 miljoen).
- De cursus-, les- en examengelden blijven € 1,7 miljoen achter op de begroting. Er is sprake van een derving van opbrengsten met een omvang van € 4,2 miljoen als gevolg van de maatregel inzake halvering wettelijk collegegeld voor het collegejaar 2021/2022. Deze derving is via de NPO middelen slechts voor € 2,5 miljoen gecompenseerd in de vorm van een hogere rijksbijdrage. Hier tegenover staat dat de groei in EC punten 8 procent hoger is dan begroot. Ook de opbrengsten uit commerciële opleidingen overstijgen de begroting.
- De hogere baten werk in opdracht van derden wordt veroorzaakt doordat er in 2021 meer externe subsidieprojecten zijn uitgevoerd dan begroot.
- De overige baten bestaan uit een veelheid aan kleine posten die vanwege het incidentele en onvoorspelbare karakter niet zijn begroot.

Lasten

De onderschrijding van de begrote lasten ad € 2,3 miljoen is in onderstaande tabel nader gespecificeerd:

	In miljoenen €
Lagere personele lasten	2,3
Lagere afschrijvingen en huisvestingslasten	0,2
Hogere overige lasten	-0,2
Totaal	2,3

Toelichting:

De lagere lasten zijn op hoofdlijnen toe te schrijven aan een aantal factoren, namelijk:

- De onderschrijding van de personele lasten wordt enerzijds veroorzaakt door het niet-volledig uitputten van de budgetten voor strategische initiatieven, kwaliteitsafspraken en de IT projecten. Daarbij komt dat besteding van deze budgetten grotendeels door eigen medewerkers heeft plaatsgevonden waar in de begroting was uitgegaan van vervangers. Anderzijds zijn de lagere personele lasten het gevolg van vertraagde invulling van openstaande vacatures. Begrote vacatures worden niet dan wel later ingevuld dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Door krapte op de arbeidsmarkt is het moeilijk om tijdig geschikt personeel te vinden.
- De lagere afschrijvingen en huisvestingslasten zijn het gevolg van het uitstellen van groot onderhoud in afwachting van besluitvorming over de huisvesting van de campus in Heerlen.
- De hogere overige lasten is het saldo van over- en onderschrijdingen van de begroting. Enerzijds is sprake van een toename van het verbruik cursusmaterialen in verband met de groei en de verhoging van de vaste verrekenprijs. Hier tegenover staat dat Covid-19 per saldo een dempend effect op de kosten heeft gehad. Dit komt tot uitdrukking in lager dan begrote reis- en verblijfkosten, kantoorkosten, kosten voor diploma-uitreikingen (soberdere vorm), kosten voor zaalhuur, kosten woon-werkverkeer en kosten vanwege het niet kunnen doorgaan van personeelsuitjes. Tegenover voorgaande besparingen staat dat er meer kosten zijn gemaakt voor de aanschaf van extra toetsplekken en door kosten verbonden aan 'hybride werken'.

Toelichting verschillen tussen realisatie 2021 en realisatie 2020

Het resultaat over 2021 bedraagt € 3,6 miljoen positief en is daarmee € 0,3 miljoen hoger dan in 2020. De toename van het resultaat in 2021 betreft het saldo van hogere baten ad € 6,5 miljoen en hogere lasten ad 6,2 miljoen. Onderstaand worden de belangrijkste verschillen op hoofdlijnen toegelicht.

Baten

De baten zijn € 6,5 miljoen hoger dan in het voorgaande jaar. Dit bedrag kan als volgt worden gespecificeerd:

	In miljoenen €
Hogere rijksbijdragen	6,2
Lagere cursus-, les- en examengelden	-0,4
Hogere baten werk in opdracht van derden	0,6
Hogere overige baten	0,1
Totaal	6,5

Toelichting:

- De rijksbijdragen zijn € 4,4 miljoen hoger in verband met de door de overheid beschikbaar gestelde NPO middelen voor herstel en ontwikkeling van onderwijs tijdens en na corona. Daarnaast is de rijksbijdrage € 1,2 miljoen hoger door de loon- en prijsbijstelling die door het Ministerie van OCW is toegekend voor 2021. Ten slotte is het macrobudget toegenomen waarbij vermeld dient te worden dat het relatieve aandeel van de Open Universiteit in 2021 licht is gedaald ten opzichte van 2020.
- De cursus-, les- en examengelden zijn € 0,4 miljoen onder het niveau van vorig jaar uitgekomen. Enerzijds is sprake van een derving van opbrengsten met een omvang van € 4,2 miljoen als gevolg van de maatregel inzake halvering wettelijk collegegeld voor het collegejaar 2021/2022. Hier tegenover staat dat een groei van EC punten van 12 procent is gerealiseerd ten opzichte van 2020. Ook de opbrengsten uit commerciële opleidingen zijn hoger dan in 2020. In 2020 was met name bij het commerciële onderwijs het effect van Covid-19 merkbaar.
- De baten werk in opdracht van derden zijn toegenomen met name door een groei van inkomsten van CAROU, het valorisatie/onderzoekscentrum van de OU op de Brightlands Smart Service Campus.
- De toename van de overige baten is voor een belangrijk deel toe te schrijven de hogere detacheringsofbrengsten.

Lasten

De lasten zijn € 6,2 miljoen boven het niveau van 2020 uitgekomen. Dit bedrag bestaat uit de onderstaande componenten:

	In miljoenen €
Hogere personele lasten	-4,4
Hogere afschrijvingen	-0,1
Lagere huisvestingslasten	0,1
Hogere overige lasten	-1,8
Totaal	-6,2

Toelichting:

- De stijging van de personele lasten houdt onder meer verband met de toename van de formatie in 2021 (gemiddeld 610fte ten opzichte van 587fte in 2020). Daarnaast is sprake van groei van de salarislasteren in verband met de cao loonstijging van 1,64 procent per 1 juli 2021. Ook zijn de premiepercentages voor sociale lasten en pensioenpremies gestegen. Verder is de inhuur van personeel aanzienlijk hoger dan vorig jaar door de inzet van derden gedurende de werving van nieuw personeel en ter vervanging van langdurig zieken of scriptiebegeleiding. Ten slotte zijn de personele voorzieningen opgehoogd, door opname van een nieuwe voorziening langdurig zieken en door ophoging van de voorziening WAO.
- De afschrijvingslasten zijn hoger dan in 2020 in verband met de afwaardering van een buiten gebruik gesteld gebouw.
- De lagere huisvestingslasten in 2021 worden veroorzaakt doordat in afwachting van besluitvorming over de campus onderhoud waar het kon is uitgesteld.
- De hogere overige lasten worden voor een belangrijk deel verklaard door hogere inzet van diensten derden en computerkosten in het kader van het project Digitale OU, waarbij het IT landschap van de OU wordt vernieuwd en meer richting SAAS oplossingen wordt gewerkt. Daarnaast is het verbruik cursusmateriaal hoger. Dit is in lijn met de hogere afzet EC punten maar komt tevens door duurder studiemateriaal. Ook de samenwerkingskosten UM voor bibliothecaire voorzieningen zijn hoger mede door een inventarisatie van bibliotheekwensen en een extra toegekend budget voor Open Access. Ten slotte zijn de porti- en vrachtkosten hoger.

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2021				
Bedragen x € 1.000				
		2021		2020
Kasstroom uit operationele activiteiten:				
Saldo baten en lasten		3.554		3.261
Aanpassingen voor:				
4.2 Afschrijvingen	1.887		1.799	
1.2 Correctie materiële vaste activa	10		0	
2.2 Mutatie voorzieningen	(237)		(1.238)	
		1.660		561
Mutaties in werkkapitaal:				
1.4 Voorraden	(178)		15	
1.5 Vorderingen	(1.163)		602	
2.4 Kortlopende schulden	1.617		(188)	
		276		429
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		5.490		4.251
5 Ontvangen interest	0		1	
5 Betaalde interest	0		0	
		0		1
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		5.490		4.252
Kasstroom uit investeringsactiviteiten:				
1.1 Investerings immateriële vaste activa	(31)		(136)	
1.2 Investerings materiële vaste activa	(777)		(832)	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		(808)		(968)
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		0		0
Mutatie geldmiddelen		4.682		3.284
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
1.7 Beginstand liquide middelen		29.494		26.210
Mutatie boekjaar		4.682		3.284
1.7 Eindstand liquide middelen		34.176		29.494

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op de Open Universiteit, gevestigd te Valkenburgerweg 177 te Heerlen (KvK-nummer 14128608).

Activiteiten

Aan de Open Universiteit is op basis van de wet (artikel 1 lid 2. Boek 2 BW en artikel 1.8 Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek) rechtspersoonlijkheid toegekend.

De wettelijke taak van de universiteit is beschreven in artikel 1.3 lid 4 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW):

“De Open Universiteit is gericht op het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs, het in overeenstemming met het profiel van de Open Universiteit verrichten van wetenschappelijk onderzoek en onderzoek gericht op de beroepspraktijk, alsmede het leveren van een bijdrage aan de vernieuwing van het hoger onderwijs. Zij verzorgt in elk geval initiële opleidingen. Zij verzorgt deze in de vorm van afstandsonderwijs”.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Het COVID-19 (corona)virus heeft een zeer geringe impact op de bedrijfsvoering en geeft geen aanleiding te twifelen aan de continuïteitsveronderstelling.

Groepsverhoudingen

De instelling behoort tot een groep met Open Universiteit als hoofd. De jaarrekening van de instelling is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Open Universiteit gevestigd Valkenburgerweg 177 te Heerlen.

De geconsolideerde balans en staat van baten en lasten omvat naast de cijfers van de Open Universiteit ook de gegevens van de hierna genoemde deelnemingen.

De belangen van de instelling in andere maatschappijen zijn als volgt verdeeld:

Naam, vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal in %	Liquidatiedatum
OU Holding BV, Heerlen	100%	
Open Universiteit Diensten BV, Heerlen	100%	24 december 2021
Open Universiteit Deelnemingen BV, Heerlen	100%	27 december 2021
Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV, Heerlen	100%	27 december 2021
LEX BV, Heerlen	100%	24 december 2021

De deelnemingen Open Universiteit Diensten BV, Open Universiteit Deelnemingen BV, Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV en LEX BV zijn in december 2021 geliquideerd omdat hier geen activiteiten meer in plaatsvonden. De positieve liquidatiesaldi zijn overgeboekt naar de moedervernootschap, OU Holding BV. Per 31 december 2021 heeft de Open Universiteit nog één 100% deelneming, namelijk OU Holding BV.

Toegepaste standaarden en verslaggevingsperiode

De jaarrekening van de Open Universiteit is opgesteld in overeenstemming met de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is vastgelegd dat de jaarverslaggeving ingericht dient te worden in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de in de regeling aangegeven afwijkende bepalingen. In het bijzonder wordt verwezen naar richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

RJ 660 is specifiek bedoeld voor onderwijsinstellingen. In RJ 660 zijn presentatievoorschriften opgenomen voor onder meer de indeling van de balans, de staat van baten en lasten en het bestuursverslag.

Waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de instelling. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de instelling zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de

gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het College van bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen: Voorzieningen en vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden. Voor de bepaling van de voorzieningen zijn de veronderstellingen ten aanzien van de verwachte toekomstige uitgaven en de disconteringsvoet relevant, zie hiervoor de grondslagen ten aanzien van de voorzieningen zoals toegelicht op pagina 116 en 117. Ten aanzien van de vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden is voornamelijk de verwachte gemiddelde inschrijvingsduur relevant voor de bepaling van de verplichting, zie hiervoor de grondslagen ten aanzien van de vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden zoals toegelicht op pagina 119.

Consolidatie

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de instelling en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de instelling een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden betrokken financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de entiteit meer of minder invloed verschaffen.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

Consolidatiemethode

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte resultaten voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd.

Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans inzake de Financiële vaste activa.

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de betreffende functionele valuta van de groepsmaatschappijen omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden naar euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen op de transactiedatum.

De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden in de staat van baten en lasten opgenomen.

Stelselwijzigingen

In 2021 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingswijzigingen

In 2021 hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, crediteuren en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Debiteuren en overige vorderingen

Debiteuren en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de staat van baten en lasten of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de instelling toekomend bedrag onder voorwaarden die de instelling anders niet zou hebben overwogen en aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de instelling worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van alle individueel significante vorderingen wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering.

Alle individueel significante vorderingen waarvan is vastgesteld dat deze niet specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering worden vervolgens collectief beoordeeld op een eventuele waardevermindering die zich al heeft voorgedaan maar nog niet is vastgesteld. Van individueel niet significante vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de instelling historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalings-verplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de leiding van de instelling van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de instelling beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de instelling het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs van een immaterieel vast actief bestaat uit de aankoopprijs inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de staat van baten en lasten.

De economische levensduur van de immateriële vaste activa wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld. Bij significante wijzigingen wordt de afschrijvingstermijn herzien.

De grondslagen voor verwerking van een bijzondere waardevermindering zijn opgenomen onder het hoofd Bijzondere waardeverminderingen.

De volgende afschrijvingstermijnen worden bij de Open Universiteit voor de immateriële vaste activa gehanteerd:

Concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom / Aanschaf software en licenties	Het geactiveerde bedrag wordt lineair afgeschreven over de verwachte economische gebruiksduur van immateriële vaste activa met ingang van de maand van ingebruikname. Voor de duur van de afschrijving is de looptijd van de overeenkomst / factuur leidend. Indien de looptijd niet nadrukkelijk staat vermeld in de overeenkomst / factuur wordt uitgegaan van een looptijd van 3 jaar.
---	--

Bij de Open Universiteit zijn de volgende activeringsgrenzen van toepassing (incl. BTW):

Concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom / Aanschaf software en licenties (inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken)	Uitsluitend de extern ontwikkelde c.q. aangekochte concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom, boven een aanschafwaarde van 15 per applicatie en een looptijd langer dan 1 jaar. Bij aanpassingen en uitbreidingen van extern gekochte of ontwikkelde software geldt als aanvullend criterium om tot activeren over te gaan, dat de genoemde aanpassing of uitbreiding de economische levensduur van de applicatie verlengt.
--	--

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Periodiek groot onderhoud wordt via de componentenmethode geactiveerd.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs van een materieel vast actief bestaat uit de aankoopprijs inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken. De kostprijs van de activa die door de instelling in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering wordt niet afgeschreven.

Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingstermijnen worden bij de Open Universiteit gehanteerd:

Terreinwerkzaamheden	15 jaar
Nieuwe gebouwen	
Casco	60 jaar
Afbouw	30 jaar
Inbouwpakketten en technische installaties	15 jaar
Verbouwingskosten gebouwen	15 jaar
Verbouwingskosten studiecetra (huur)	5 jaar Mits de resterende looptijd van de huurovereenkomst korter is en bovendien geen intentie bestaat tot verlenging. Indien het bovenstaande het geval is, vindt afschrijving plaats over de resterende looptijd van de overeenkomst.
Groot onderhoud	
Daken	15 jaar
Schilderwerk	10 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar
Duurzame gebruiksgoederen / Inventaris	5 jaar
Hardware	3 jaar

Bij de Open Universiteit zijn de volgende activeringsgrenzen van toepassing (incl. BTW):

Terreinwerkzaamheden	Alle uitgaven die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend
Nieuwe gebouwen	Alle uitgaven die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend
Verbouwingskosten gebouwen centrale vestiging	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend. Verbouwingskosten worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.
Verbouwingskosten studiecetra	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend. Verbouwingskosten worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Groot onderhoud	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend.
Vervoermiddelen	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Betreft alle uitgaven die rechtstreeks aan de aanschaf kunnen worden toegerekend.
Duurzame gebruiksgoederen / Inventaris	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Het is hierbij mogelijk om – bij voldoende onderlinge samenhang – de investering projectmatig te benaderen, waarbij het criterium ‘investeren per stuk’ kan worden losgelaten.
Hardware	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Het is hierbij mogelijk om – bij voldoende onderlinge samenhang – de investering projectmatig te benaderen, waarbij het criterium ‘investeren per stuk’ kan worden losgelaten.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. Over buiten gebruik gestelde activa wordt niet meer afgeschreven vanaf het moment van buiten gebruik stelling.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan de boekwaarde van het betreffende actief. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom-

genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderverslies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. Boekwinsten uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de overige opbrengsten in de staat van baten en lasten. Boekverliezen worden begrepen onder de post afschrijvingen.

Voorraden

Voorraden (cursusmateriaal) worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden naar verwachting zullen opbrengen.

De vervaardigingsprijs ten aanzien van cursusmateriaal in eigen productie bestaat uit de kosten van papier, drukwerk en afwerking.

Voorraden worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO)-methode of lagere actuele waarde.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen of incourantheid.

Er is geen sprake van voorverkoop- en/of voorinkoop- contracten.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten omvat zowel onderhanden projecten voor derden (commerciële projecten) als subsidieprojecten en bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen.

De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode). De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten.

Onderhanden projecten waarvan de gefactureerde termijnen/ ontvangen voorschotten hoger zijn dan de gerealiseerde projectopbrengsten worden gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Verwerking vindt plaats zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden ingeschat, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt in de staat van baten en lasten tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. De projectkosten worden verwerkt in de staat van baten en lasten in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Verwerking van de projectkosten in de staat van baten en lasten vindt plaats als de prestaties in het project worden geleverd en zijn gerealiseerd. Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten bij onderhanden projecten overschrijden, dan

worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de exploitatie verwerkt. Indien sprake is van een eigen bijdrage in een subsidieproject wordt dit niet als verlies beschouwd. De subsidie ter dekking van de exploitatiekosten wordt toegerekend op basis van de voortgang van het project, daarmee wordt een eventuele eigen bijdrage eveneens conform de voortgang verantwoord.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Groepsvermogen

Het groepsvermogen (enkelvoudige jaarrekening: eigen vermogen) bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

In het verleden is een splitsing aangebracht tussen de algemene reserve publiek en privaat, waarbij de algemene reserve privaat bestaat uit de resultaten die de Open Universiteit heeft gerealiseerd met de uitvoering van private activiteiten in OU Holding BV en haar 100%-deelnemingen in Open Universiteit Diensten BV, Open Universiteit Deelnemingen BV, Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV en LEX BV. De omvang van de algemene reserve privaat bedroeg -399 aan het einde van 2020. De private activiteiten die in voornoemde deelnemingen van OU Holding plaatsvonden zijn jaren geleden stop gezet. Om die reden zijn de deelnemingen van OU Holding BV in december 2021 geliquideerd. Door het stopzetten van de activiteiten in én het liquideren van de deelnemingen in 2021, bestaat er geen mogelijkheid meer om de negatieve algemene reserve privaat om te buigen. In de jaarrekening 2021 is de algemene reserve privaat derhalve overgeboekt naar de algemene reserve publiek.

Bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht. Bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door derden is aangebracht. De Open Universiteit beschikt niet over bestemmingsfondsen.

Voor een verdere toelichting van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij het contant maken wordt de lange termijn marktrente gehanteerd. Dit percentage bedroeg op 31 december 2021 -/- 0,03%, waardoor de OU ervoor heeft gekozen de voorzieningen, net als voorgaand jaar, contant te maken tegen een rentepercentage van 0% en daarmee de facto tegen nominale waarde te waarderen in de jaarrekening.

Voorziening WW/BW

De voorziening voor WW/BW-verplichtingen wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen, in het kader van de wachtgeldregeling.

Voorziening reorganisatie

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.

In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de instelling.

De voorziening wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen.

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces.

De voorziening wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen.

Voorziening eigen risico WAO/WIA

De voorziening eigen risico WAO/WIA is verantwoord in de jaarrekening nadat het besluit is genomen eigenrisicodrager te worden voor de wet op de arbeidsongeschiktheid (WAO).

De voorziening wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen.

Voorziening jubileumuitkeringen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen.

De berekening is gebaseerd op verwachte toekomstige uitkeringen gedurende het dienstverband, met een maximale termijn van 10 jaar op basis van de gemiddelde uitbetaalde gelden over de afgelopen 3 jaar en de gemiddelde uitstroom over de afgelopen 3 jaar.

Voorziening vitaliteitsregeling

In de CAO Nederlandse Universiteiten is opgenomen dat medewerkers met ingang van 1 januari 2019 gebruik kunnen maken van een vitaliteitsregeling. In 2020 is daarom een voorziening gevormd in het kader van de vitaliteitsregeling.

De voorziening vitaliteitsregeling betreft een voorziening voor het deel van de salaris- en pensioenkosten waar geen arbeidsprestatie meer tegenover staat. De voorziening wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schulden

De grondslagen voor de waardering van schulden zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdrage OCW

De Rijksbijdrage (lumpsum, normatief) wordt op basis van de jaarlijkse toekenning volledig in de staat van baten en lasten van het betreffende verslagjaar verwerkt. Niet-normatief toegekende rijksbijdragen worden in de staat van baten en lasten verwerkt op het moment van besteding van de middelen.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de instelling zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden.

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Cursus-, les- en examengelden

Opbrengsten uit cursus-, les- en examengelden worden opgenomen in de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen.

Opbrengsten uit cursus-, les- en examengelden worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de prestatie is geleverd, en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de cursus-, les- en examengelden te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

De cursus- les- en examengelden voor de reguliere opleidingen worden na aftrek van de baten (die gelijk worden gesteld aan de kosten) van uitgeleverd cursusmateriaal tijdsevenredig toegerekend aan de inschrijvingsduur van 3, 4 en een halve maand, 6 en 12 maanden. Voor de commerciële opleidingen geldt een inschrijvingsduur van gemiddeld 7,5 maanden voor Certified Professional Programs (CPP's).

Baten werk in opdracht van derden

Dit betreft opbrengsten uit contractonderzoek met betrekking tot afgesloten projecten en opbrengsten van lopende projecten die naar rato van de voortgang van het project worden verantwoord (percentage of completion methode). De voortgang wordt bepaald op basis van de gemaakt subsidiabele projectkosten in verhouding tot de geschatte totale subsidiabele projectkosten.

Overige baten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, inkomsten auteursrechten, detachering personeel, opbrengsten bedrijfsrestaurant en overige baten en worden verantwoord indien deze zijn gerealiseerd.

Personele lasten

Periodiek betaalbare beloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen.

Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt.

Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de pensioenuitvoerder of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Naast de premiebetalingen bestaan er geen andere verplichtingen

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 110% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad (marktwaaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van DNB) van het Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP was per balansdatum 31 december 2021 102,8%. De pensioenregels schrijven voor dat de beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP 126% moet zijn. Ook is wettelijk bepaald dat de dekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder 104,2% mag liggen. Is de beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP lager dan de vereiste dekkingsgraad van 126% dan dient Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP een herstelplan op te stellen om binnen maximaal 10 jaar weer een dekkingsgraad van minimaal 126% te krijgen.

Leasing

De instelling kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel worden overgedragen, worden aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele lease. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leasing

Bij de instelling kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de instelling ligt, waarbij het leaseobject niet wordt geactiveerd. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Bij de Open Universiteit wordt voor de kopieerapparatuur en drankautomaten gebruik gemaakt van operationele leasing. De kosten worden verantwoord onder de overige lasten.

Financiële baten en -lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.
De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitopslagen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt weer te geven:

	2021	2020
Stand per 1 januari		
Aanschafwaarde	944	959
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	(616)	(470)
Boekwaarde	328	489
Mutaties in de boekwaarde:		
Investerings	31	136
Desinvesteringen	(474)	(151)
Afschrijvingen	(255)	(297)
Afschrijvingen desinvesteringen	474	151
Saldo	(224)	(161)
Stand per 31 december		
Aanschafwaarde	501	944
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	(397)	(616)
Boekwaarde	104	328
Afschrijvingstermijnen	looptijd licentie	looptijd licentie

Onder immateriële vaste activa zijn de kosten verantwoord voor extern ontwikkelde c.q. aangekochte concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom en software en licenties, boven een aanschafwaarde van 15 per applicatie en een looptijd langer dan 1 jaar.

1.2 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	Grond	Terrein werkzaam- heden	Gebouwen	Inventaris en apparatuur	Activa in aanleg	Totaal
Stand per 1 januari 2021						
Aanschafwaarde	2.069	2.188	31.166	6.897	10	42.330
Cum. Waardeverminderingen en afschrijvingen	0	(1.631)	(25.170)	(5.617)	0	(32.418)
Boekwaarde	2.069	557	5.996	1.280	10	9.912
Mutaties in de boekwaarde:						
Investeringen	0	0	93	684	0	777
Desinvesteringen	0	0	(100)	(1.220)	0	(1.320)
Afschrijvingen	0	(46)	(769)	(817)	0	(1.632)
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	100	1.220	0	1.320
Correctie	0	0	0	0	(10)	(10)
Saldo	0	(46)	(676)	(133)	(10)	(865)
Stand per 31 december 2021						
Aanschafwaarde	2.069	2.188	31.159	6.361	0	41.777
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	0	(1.677)	(25.839)	(5.214)	0	(32.730)
Boekwaarde	2.069	511	5.320	1.147	0	9.047

De onroerende zaakbelasting 2021 voor de gebouwen in Heerlen is gebaseerd op een waarde van 10.148 op peildatum 1 januari 2021. De opstallen in Heerlen zijn in 2021 verzekerd voor een waarde van 30.528.

De actuele waarde van de bedrijfsgebouwen en –terreinen (exclusief grond) is gedurende de laatste taxatie medio 2020 door onafhankelijke taxateurs gewaardeerd op 6.875.

In 2014 is een tweetal gebouwen (deels) buiten gebruik gesteld (de panden Madrid en Athabasca). De huidige stand van zaken is dat Athabasca weer (deels) in gebruik is genomen. Madrid daarentegen is nog altijd buiten gebruik gesteld en zal naar verwachting ook niet meer in gebruik genomen gaan worden. Madrid had per ultimo 2020 nog een boekwaarde van 75 en is in 2021 volledig afgeschreven naar boekwaarde 0.

Vlottende activa

1.4 Voorraden

De post voorraad kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Verkrijgingsprijs gebruiksgoederen	1.044	852
Af: Voorziening voor incourantheid	(65)	(51)
Totaal voorraden	979	801

De voorraadwaardering op basis van de actuele waarde wijkt niet materieel af van bovenstaande waardering.

1.5 Vorderingen

De post vorderingen kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Studenten/deelnemers/cursisten/overige	4.672	3.417
Overige vorderingen	574	734
Vooruitbetaalde kosten	1.182	1.174
Verstekte voorschotten	164	105
Overlopende activa	1.346	1.279
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	(185)	(186)
Totaal vorderingen	6.407	5.244

Onder de vorderingen zijn geen vorderingen opgenomen met een resterende looptijd langer dan een jaar.

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:

	2021	2020
Stand per 1 januari	(186)	(193)
Onttrekking	82	29
Dotatie	(81)	(22)
Stand per 31 december	(185)	(186)

Debiteuren

	31-12-2021	31-12-2020
Debiteuren studenten/deelnemers/cursisten/overige	4.672	3.417
Af: voorziening dubieuze debiteuren	(185)	(186)
Stand per 31 december	4.487	3.231

Overige vorderingen

	31-12-2021	31-12-2020
Nog te ontvangen subsidiebedragen projecten	567	673
Overige	7	61
Stand per 31 december	574	734

Vooruitbetaalde kosten

	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitbetaalde licenties	401	326
Vooruitbetaald overig	781	848
Totaal vooruitbetaalde kosten	1.182	1.174

De post vooruitbetaalde licenties heeft betrekking op licenties met een looptijd korter dan 1 jaar waardoor deze niet zijn geactiveerd.

1.7 Liquide middelen

De post liquide middelen kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Kasmiddelen	2	2
Tegoeden op bank- en girorekeningen	34.174	29.492
Totaal liquide middelen	34.176	29.494

De Open Universiteit heeft drie bankgaranties afgegeven.

- Een bankgarantie ad 40 is verstrekt aan de Hooge Huys levensverzekeringen ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Rotterdam.
- Een bankgarantie ad 23 is verstrekt aan Achtundfünfzigste IFH Geschlossener Immobilienfonds für Holland GmbH & Co ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Zwolle.
- Verder is een bankgarantie ad 13 afgegeven aan M7 EREIP IV Dutch Propco 3 B.V. ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Groningen.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Open Universiteit. De OU maakt gebruik van het geïntegreerd middelenbeheer (schatkistbankieren) via het Ministerie van Financiën.

2.1 Groepsvermogen

Het groepsvermogen (enkelvoudige jaarrekening: eigen vermogen) wordt in de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening nader gespecificeerd.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Personeelsvoorzieningen	WW/BW	Reorgan- isatie	Langdurig zieken	Eigen risico WAO/ WIA	Jubileum uitkeringen	Vitaliteits- regeling	Totaal
Stand per 1 januari 2021	760	851	0	481	838	390	3.320
Mutaties:							
Dotatie	33	41	150	457	0	0	681
Vrijval	(27)	(31)	0	(126)	(19)	(5)	(208)
Onttrekkingen	(227)	(264)	0	(61)	(57)	(101)	(710)
Stand per 31 december 2021	539	597	150	751	762	284	3.083
Kortlopend deel < 1 jaar	189	187	138	96	63	121	794
Middellang deel (2023-2026)	350	355	12	385	279	163	1.544
Langlopend deel > 5 jaar	0	55	0	270	420	0	745

Voorziening WW/BW

De voorziening voor WW/BW betreft de verplichting van de OU om medewerkers salaris door te betalen tijdens de periode van ontslag tot het vinden van een nieuwe baan.

Voorziening reorganisatie

De voorziening reorganisatiekosten betreft de kosten die direct samenhangen met in gang gezette reorganisaties. De reorganisatievoorzieningen zijn gevormd na de formalisering van een gedetailleerd plan voor de reorganisatie en na bekendmaking van de plannen aan de betrokkenen.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken betreft de loondoorbetaling tijdens de eerste twee jaren van langdurig ziekte voor medewerkers waarvan verwacht wordt dat zij niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces. De kosten verband houdend met de salarisdoorbetaling totdat de medewerker 2 jaar ziek is worden in de voorziening opgenomen.

Voorziening eigen risico WAO/WIA

In 2004 is het besluit genomen om ingaande 2004 eigenrisicodragers voor de wet op de arbeidsongeschiktheid (WAO) te worden.

Voorziening jubileumuitkeringen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen.

Voorziening vitaliteitsregeling

De in 2020 gevormde voorziening uit hoofde van de regeling vitaliteit loopt af met de reguliere onttrekkingen van de medewerkers die zich in 2019 t/m 2021 hebben aangemeld voor deze regeling. Er wordt niet meer gedoteerd aan deze voorziening.

Disconteringsvoet

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij het contant maken wordt de lange termijn marktrente gehanteerd.

Dit percentage bedroeg op per 31 december 2021 +/- 0,03%, waardoor de OU ervoor heeft gekozen de voorzieningen contant te maken tegen een rentepercentage van nihil. De facto betekent dit dat de voorzieningen tegen nominale waarde in de jaarrekening worden gewaardeerd (2020: 0%).

2.4 Kortlopende schulden

De post kortlopende schulden kan als volgt nader worden gespecificeerd:

		31-12-2021	31-12-2020
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden werk		1.242	1.748
Crediteuren		2.841	2.903
Loonheffing	2.711		2.558
Omzetbelasting	167		69
Belastingen en premies sociale verzekeringen		2.878	2.627
Schulden terzake van pensioenen		806	693
Vooruitontvangen cursus- en les gelden	7.160		7.290
Vooruitontvangen subsidies OCW geoormerkt	395		0
Vakantiedagen	2.253		1.837
Nog te betalen vakantietoelage	1.589		947
Nog te ontvangen facturen	1.018		819
Te betalen accountantskosten	131		66
Overige	629		395
Overige schulden en overlopende passiva		13.175	11.354
Totaal kortlopende schulden		20.942	19.325

Van de kortlopende schulden heeft een bedrag ad 0 (2020: 0) een looptijd langer dan een jaar.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post betreft de afdracht omzetbelasting over het vierde kwartaal van 2021 en loonheffing en sociale lasten over de maand december.

Schulden terzake van pensioenen

Deze post betreft de afdracht pensioenpremies over de maand december.

MODEL G Overzicht geoormerkte subsidies OCW en EL&I (RJ 660, model G)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidie beschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie SERF: Structured Exercise Repository with Feedback	1349890	23 april 2018	Ja
Subsidie BISON: Begeleiden in Synchron Online Onderwijs	OO19-16	30 april 2019	Ja
Subsidie CRAFT-co: Creating Regular Authoring with Feedback teams as a Community Online	OO19-11	30 april 2019	Ja
Subsidie FROCOLE	OO20-12	29 april 2020	Nee
Subsidie Pe(e)rfect vaardig	OO20-13	29 april 2020	Nee
Subsidie Gamebrics: Serious gaming voor actief online leren met geïntegreerde analytical.	OO21-01	28 april 2021	Nee
Subsidie coronabanen in het hoger onderwijs	COHO21-0036	13 april 2021	Ja
Subsidie Extra hulp voor de klas	COHO21-20027	7 oktober 2021	Ja

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Aansprakelijkheid en garanties

Er zijn drie bankgaranties afgegeven. Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op de liquide middelen 1.7.

Voorwaardelijke verplichtingen

De Open Universiteit staat garant voor de financiële positie van OU Holding BV.

(Meerjarige) financiële verplichtingen

De niet uit de balans blijkende verplichtingen bij de Open Universiteit betreffen de verplichtingen uit hoofde van operationele lease. De leaseverplichting kan als volgt worden gespecificeerd:

	Totaal bedrag	Resterende looptijd
Lease kopieerapparatuur	67	10 maanden
Lease drankautomaten	102	16 maanden
	169	

Daarnaast zijn huurcontracten afgesloten ten behoeve van de huisvesting van de studiecetra. De totale huurverplichting bedraagt 2.643. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd:

	Bedrag
Niet langer dan 1 jaar	988
Tussen 1 en 5 jaar	1.655
	2.643

De operationele kosten worden lineair verspreid over de looptijd van de overeenkomst in de staat van baten en lasten verwerkt.

Ten slotte resteert per 31 december 2021 nog een investeringsverplichting van 109 met betrekking tot de verlenging van een licentie voor Identity management voor de periode tot en met 31 maart 2024.

Niet uit de balans blijkende rechten

Met het Ministerie van OCW vinden gesprekken plaats om de nadelige effecten van de halvering van het collegegeld voor de eerstejaarsstudenten met terugwerkende kracht naar 2018 alsnog gecompenseerd te krijgen. Voor de Open Universiteit betekent dit een compensatie van 800 met betrekking tot de jaren 2018 tot en met 2020. Definitieve besluitvorming dienaangaande zal naar verwachting bij de voorjaarsnota in 2022 plaatsvinden. In samenspraak tussen de Universiteiten van Nederland en het Ministerie van OCW is om die reden besloten om deze nagekomen baten niet in de jaarrekening 2021 te verwerken.

Daarnaast is de Open Universiteit met het Ministerie van OCW in overleg om de derving van de opbrengsten als gevolg van de halvering van de collegegelden voor alle studenten in collegejaar 2021/2022, volledig vergoed te krijgen via een hogere rijksbijdrage. De exacte omvang van de niet-gecompenseerde derving is thans nog niet vast te stellen. Dit vindt na afloop van collegejaar 2021/2022 plaats.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstelt aan markt-, valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de instelling een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de instelling te beperken.

De instelling zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

Markt- en prijsrisico

De instelling belegt niet in effecten en loopt derhalve geen significante markt- en prijsrisico's.

Valutarisico

De instelling is voornamelijk werkzaam in Nederland en loopt derhalve geen significante valutarisico's.

Rente- en kasstroomrisico

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (liquide middelen).

Voor vorderingen met variabele renteafspraken loopt de instelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen loopt de instelling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

De onderneming loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder de posten debiteuren en overige vorderingen. Het kredietrisico is geconcentreerd bij een groot aantal tegenpartijen (of economisch verbonden tegenpartijen). De hoogste individuele vordering bedraagt 410.

Liquiditeitsrisico

De instelling maakt op dit moment geen gebruik van bancaire kredietfaciliteiten. Voor zover noodzakelijk, zullen nadere zekerheden worden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

De instelling bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de instelling steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

Algemeen

Voor een analyse van de realisatie 2021 ten opzichte van de begroting 2021 en ten opzichte van de realisatie 2020 wordt verwezen naar de tekst opgenomen op pagina 102 tot en met 105.

Baten

3.1 Rijksbijdrage OCW

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	58.465	52.984	52.550
3.1.2 Overige subsidies OCW	420	137	100
Totaal rijksbijdragen OCW	58.885	53.121	52.650

3.1.1 Rijksbijdrage OCW

De totaal verantwoorde rijksbijdrage van 58.465 bestaat volledig uit de lumpsum rijksbijdrage van 58.860 voor het jaar 2021, conform brief d.d. 21 december 2021 met kenmerk 2021/2/17487602. Het verschil van 395 heeft betrekking op de nog niet-bestede NPO middelen voor welzijn studenten die op de balans zijn verantwoord onder de vooruitontvangen subsidies OCW geormerkt.

In de lumpsum rijksbijdrage is tevens inbegrepen de sectormiddelen Rechtsgeleerdheid voor een bedrag van 337 en een bedrag van 321 met betrekking tot Duurzame Geesteswetenschappen. Ondanks de oormerking van deze middelen bestaat er op grond van de regeling jaarverslaggeving onderwijs geen mogelijkheid de niet-bestede middelen op de balans te passiveren.

3.1.2 Overige subsidies OCW

Hierin zijn de onderstaande projecten opgenomen:

- de middels brief 1349890 van 23 april 2018 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering aan het project SERF 'Structured Exercise Repository with Feedback'.
- de middels brief 0019-16 van 30 april 2019 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project 'Begeleiden in Synchron Online Onderwijs (BISON)'.
- de middels brief 0019-11 van 30 april 2019 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project 'Creating Regular Authoring with Feedback Teams as a Community online'.
- de middels brief 0020-12 van 29 april 2020 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project Frocole.
- de middels brief 0020-13 van 29 april 2020 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project Pe(e)rfect vaardig.

- de middels brief OO21-01 van 28 april 2021 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project Gamebricks: Serious gaming voor actief online leren met geïntegreerde analytical.
- de middels brief COHO21-0036 van 13 april 2021 door VWS toegekende subsidie voor uitvoering van de regeling coronabaten in het onderwijs.
- en de middels COHO21-20027 van 17 augustus 2021 door VWS toegekende subsidie voor uitvoering van de regeling extra hulp voor de klas.

3.3 Cursus-, les- en examengelden

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
Inschrijvingen	16.862	14.869	14.990
Halvering collegegeld te jaars inschrijvingen	(693)	(667)	(829)
Halvering collegegeld NPO collegejaar 2021/22	(4.233)	0	0
Schakelprogramma's	2.893	2.837	2.523
Commerciële opleidingen	1.533	1.250	1.155
Kortingsregeling KCOU	(28)	(25)	(44)
Overige kortingen	(168)	0	(122)
Vrijstellingsverzoeken	160	45	153
Vrijval/(dotatie) vooruitontvangen cursusgelden	269	0	(849)
Totaal cursus-, les-, en examengelden	16.595	18.309	16.977

3.4 Baten werk in opdracht van derden

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
Internationale organisaties	1.033	812	676
Aids Fonds	51	0	0
Nationale overheden	60	351	0
NRO	215	170	371
NWO / ZonMW	640	860	374
Non-profit organisaties	78	34	229
Contractonderzoek	2.077	2.227	1.650
Overige baten werk in opdracht van derden	1.046	781	898
Totaal baten werk in opdracht van derden	3.123	3.008	2.548

3.5 Overige baten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
Detachering personeel	528	417	428
Inkomsten auteursrechten	37	25	39
Verhuur onroerend goed	59	100	96
BTW pro rata regeling	113	60	70
Opbrengst bedrijfsrestaurant	13	90	30
Bijdrage Phd program	85	70	65
Deelname aan expertgroep PO	74	0	0
Overige posten	421	381	514
Totaal overige baten	1.330	1.143	1.242

Onder de overige posten zijn enkel opbrengsten beneden 50 verantwoord.

Lasten

4.1 Personele lasten

De personele lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
Brutolonen en salarissen	40.538	44.329	38.575
Sociale lasten en pensioenpremies	12.257	12.496	10.874
4.1.1 Lonen en salarissen	52.795	56.825	49.449
Dotatie (vrijval) voorzieningen	473	70	(129)
Inhuur derden regulier	3.362	2.525	2.874
Overige	1.651	1.213	1.677
4.1.2 Overige personele lasten	5.486	3.808	4.422
Totaal personele lasten	58.281	60.633	53.871

Bovenstaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
BRUTOLONEN EN SALARISSEN			
Salarissen	34.442	37.732	32.834
Vakantietoelagen	2.760	2.998	2.609
Overige toelagen	3.336	3.599	3.132
Totaal beloning voor arbeid	40.538	44.329	38.575

	2021	Begroting 2021	2020
SOCIALE LASTEN EN PENSIOENPREMIES			
Pensioenpremies	7.300	7.342	6.389
Overige sociale lasten	4.957	5.154	4.485
Totaal sociale lasten en pensioenpremies	12.257	12.496	10.874

De pensioenregeling betreft een toegezegde-pensioenregeling, welke verwerkt is als een toegezegde-bijdrageregeling. Het pensioen is toegekend op basis van het middelloonstelsel en is ondergebracht bij ABP/Loyalis. De Open Universiteit heeft in het geval van een tekort geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

	2021	Begroting 2021	2020
DOTATIE/(VRIJVAL) VOORZIENINGEN (saldo)			
Voorziening WW/ BW	6	0	10
Voorziening Reorganisatie (2011/2013/MST)	10	0	(355)
Voorziening Langdurig zieken	150	0	0
Voorziening Eigen risico WAO	331	0	(123)
Voorziening jubileumuitkeringen	(19)	70	(51)
Voorziening vitaliteitregeling	(5)	0	390
Totaal dotatie (vrijval) voorzieningen	473	70	(129)

De formatie nam toe van 593 fte ultimo 2020 tot 634 fte ultimo 2021, hetgeen overeenkomt met een stijging van bijna 7% (fte zijn excl. stagiaires). Alle medewerkers zijn werkzaam in Nederland.

Het gemiddelde aantal fte 2021 bedroeg 610 (2020: 587 fte).

Personele lasten en fte-verdeling gesplitst naar hoofdkostenplaats

Faculteit/Centra	Rekening 2021 x € 1.000	Rekening 2020 x € 1.000	Bezetting 31-12-2021 WP fte	Bezetting 31-12-2021 OBP fte
Bètawetenschappen	6.379	5.707	71,3	9,3
Cultuurwetenschappen	3.622	3.276	33,3	6,0
Managementwetenschappen	4.687	5.006	48,8	7,6
Onderwijswetenschappen	4.491	4.191	46,0	5,7
Psychologie	6.307	5.681	69,8	17,0
Rechtswetenschappen	5.243	4.924	52,8	10,7
Centrum voor postinitieel onderwijs	1.020	938	0,4	5,7
Expertisecentrum Onderwijs	2.848	2.466	5,5	32,4
CAROU ¹	722	0	2,0	1,5
Totaal faculteiten en centra	35.319	32.188	329,9	95,9
Totaal ondersteunende diensten en afdelingen	19.127	18.938	2,0	206,2
Subtotaal	54.446	51.126	331,9	302,1
			2020: 302	2020: 291
Mutatie voorzieningen	473	(129)		
Inhuur derden	3.362	2.874		
Totaal	58.281	53.871		

¹ In het boekjaar 2020 maakte CAROU (Centre for Actionable Research) nog onderdeel uit van de faculteit Managementwetenschappen.

WNT-verantwoording 2021

De WNT is van toepassing op de Open Universiteit. Het voor de Open Universiteit toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 177.000, zijnde het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse E, complexiteitspunten per criterium:

- De gemiddelde baten in het vierde, derde en tweede jaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarin het bezoldigingsmaximum is toegepast ligt tussen de 25 en 75 miljoen. Het aantal punten toegekend voor criteria 1 bedraagt derhalve 6 punten.
- Voor criteria 2 ligt het gemiddeld aantal studenten tussen de 10.000 en 20.000. Het aantal punten hiervoor bedraagt 4.
- Ten slotte biedt de Open Universiteit wetenschappelijk onderwijs aan in zeven verschillende onderwijssectoren, waardoor het aantal punten toegekend voor criteria 3 het maximale van 5 punten bedraagt.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling*

Gegevens 2021			
bedragen x € 1	dr. K.L.L.M. Dittrich	prof. dr. T.J. Bastiaens	prof. dr. F.A van der Duijn Schouten
Functiegegevens	voorzitter CvB a.i.	rector magnificus	voorzitter CvB a.i.
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/10	01/01 – 31/12	01/11 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,5	1,0	0,6
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	70.278	153.616	17.200
Beloningen betaalbaar op termijn	0	22.971	0
<i>Subtotaal</i>	<i>70.278</i>	<i>176.587</i>	<i>17.200</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	73.710	177.000	17.748
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	70.278	176.587	17.200
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2020		
bedragen x € 1	dr. K.L.L.M. Dittrich	prof. dr. T.J. Bastiaens
Functiegegevens	voorzitter CvB a.i.	rector magnificus
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/06 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,5	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	43.590	147.355
Beloningen betaalbaar op termijn	0	21.487
<i>Subtotaal</i>	<i>43.590</i>	<i>168.842</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	49.699	170.000
Bezoldiging	43.590	168.842

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2021					
bedragen x € 1	drs. R.M. Smit	drs. Ph.F.M. Raets	mw. prof. dr. V. Evers	mw. dr. E.M.M. de Brabander	prof. dr. M van der Wende
Functiegegevens	voorzitter	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	18.653	12.435	12.435	12.435	12.435
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	26.550	17.700	17.700	17.700	17.700
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	18.653	12.435	12.435	12.435	12.435
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2020					
bedragen x € 1	drs. R.M. Smit	drs. Ph.F.M. Raets	mw. prof. dr. V. Evers	mw. dr. E.M.M. de Brabander	prof. dr. M. van der Wende
Functiegegevens	voorzitter	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12	01/01–31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	17.919	11.946	11.946	11.946	11.946
Individueel toepasselijke bezoldigings maximum	25.500	17.000	17.000	17.000	17.000

4.2 Afschrijvingen

De afschrijvingen kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
4.2.1 Afschrijving immateriële vaste activa	255	295	297
4.2.2 Afschrijving materiële vaste activa	1.632	1.518	1.502
Totaal afschrijvingen	1.887	1.813	1.799

Bovenstaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

4.2.1 Afschrijving immateriële vaste activa

	2021	Begroting	2020
Afschrijving concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom, software en licenties	255	295	297
Totaal afschrijvingen immateriële vaste activa	255	295	297

4.2.2 Afschrijving materiële vaste activa

	2021	Begroting 2021	2020
Afschrijving gebouwen en terreinwerkzaamheden	816	839	730
Afschrijving apparatuur en inventaris	816	679	772
Tussentelling	1.632	1.518	1.502
Af/Bij: boekwinst c.q. boekverlies desinvesteringen	0	0	0
Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	1.632	1.518	1.502

4.3 Huisvestingslasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
4.3.1 Huur	958	1.031	900
4.3.2 Verzekeringen	72	68	59
4.3.3 Onderhoud en exploitatievoorzieningen	496	631	583
4.3.4 Energie en water	248	275	256
4.3.5 Schoonmaakkosten	323	320	314
4.3.6 Heffingen	86	82	76
4.3.7 Overige huisvestingslasten	133	160	185
Totaal huisvestingslasten	2.316	2.567	2.373

4.4 Overige lasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	428	557	410
4.4.2 Duurzame aanschaffingen	224	209	307
4.4.2 Materiaalgebonden lasten	2.114	1.220	1.750
4.4.3 Dotatie voorzieningen	81	0	22
4.4.4 Algemene kosten	11.048	11.701	9.625
Totaal overige lasten	13.895	13.687	12.114

Voorgaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

4.4.1. Administratie- en beheerslasten

	2021	Begroting 2021	2020
Representatiekosten	109	45	33
Consumpties op de werkplek	21	38	28
Fotokopieerkosten	90	136	100
Vergaderkosten	99	168	124
Mobiele telefonie	51	57	42
Overige administratie- en beheerslasten	58	113	83
Totaal administratie- en beheerslasten	428	557	410

4.4.2. Materiaalgebonden lasten

	2021	Begroting 2021	2020
Verbruik cursusmaterialen	1.914	1.069	1.558
Overige materiaalgebonden lasten	200	151	192
Totaal materiaalgebonden lasten	2.114	1.220	1.750

4.4.3. Dotatie voorzieningen

	2021	Begroting 2021	2020
Dotatie voorziening debiteuren	81	0	22
Totaal dotatie voorzieningen	81	0	22

4.4.4. Algemene kosten

	2021	Begroting 2021	2020
Reis- en verblijfkosten	177	302	213
Computerkosten	2.870	2.431	2.639
Publiciteit en voorlichting	1.528	1.511	1.496
Honoraria derden en advieskosten	4.223	4.032	3.267
Overige algemene kosten	2.250	3.425	2.010
Totaal algemene kosten	11.048	11.701	9.625

De overige algemene kosten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

Overige algemene kosten

	2021	Begroting 2021	2020
Samenwerkingskosten UM	1.014	1.026	862
Contributies, bijdragen en lidmaatschappen	470	324	418
Porti- en vrachtkosten	460	420	385
Kosten bedrijfsrestaurant	17	90	25
Overige algemene kosten	289	1.565	320
Totaal overige algemene kosten	2.250	3.425	2.010

Toelichting accountants honoraria

In het boekjaar en voorgaand boekjaar zijn de volgende bedragen (in duizenden euro's inclusief BTW) aan accountants honoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	Accountant PwC	Overig PwC	Totaal PwC
	2021	2021	2021
Onderzoek van de jaarrekening	131	0	131
Andere controleopdrachten	0	0	0
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
Totaal honoraria externe accountant 2021	131	0	131

	Accountant Deloitte	Overig Deloitte	Totaal Deloitte
	2020	2020	2020
Onderzoek van de jaarrekening	133	0	133
Andere controleopdrachten	6	0	6
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
Totaal honoraria externe accountant 2020	139	0	139

De bedragen zijn opgenomen onder de post honoraria derden en advieskosten ad 4.223 (in 2020: 3.267).

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de instelling en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

Specificatie overige lasten naar hoofdkostenplaatsen

Faculteiten en Centra	2021	2020
Bètawetenschappen	294	407
Cultuurwetenschappen	175	177
Managementwetenschappen	298	463
Onderwijswetenschappen	270	196
Psychologie	528	646
Rechtswetenschappen	360	468
Centrum voor postinitieel onderwijs	325	258
Expertisecentrum Onderwijs	75	88
CAROU ²	90	0
Totaal faculteiten en centra	2.415	2.703
Totaal afdelingen	11.480	9.411
Totaal	13.895	12.114

² Het boekjaar 2020 maakte CAROU (Centre for Actionable Research) nog onderdeel uit van de faculteit Managementwetenschappen.

5 Financiële baten en lasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
Rentebaten	0	0	1
Saldo financiële baten en lasten	0	0	1

Verbonden partijen

Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen op pagina 138 tot en met 140 (WNT).

Er hebben geen transacties met verbonden partijen plaatsgevonden op niet-zakelijke

Verbonden partijen (model E):

Bedragen x € 1.000

Verbonden partijen wel opgenomen in de consolidatie

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2021	Resultaat 2021	Art 2:403 BW	Deelname	Consolidatie
				€	€	Ja/nee	%	Ja/Nee
OU Holding BV	BV	Heerlen	4	110	0	Nee	100	Ja
Open Universiteit Diensten BV*	BV	Heerlen	4	0	0	Nee	100	Ja
Open Universiteit Deelnemingen BV*	BV	Heerlen	4	0	0	Nee	100	Ja
Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV*	BV	Heerlen	1	0	0	Nee	100	Ja
LEX BV*	BV	Heerlen	4	0	0	Nee	100	Ja

Verbonden partijen niet opgenomen in de consolidatie

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten
NEIMED	Stichting	Heerlen	4
Stichting Open Universiteitsfonds	Stichting	Utrecht	4

* Deze deelnemingen zijn in december 2021 geliquideerd in verband met het beëindigen van de activiteiten.

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

Na voorstel resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000

ACTIVA		31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa			
1.1 Immateriële vaste activa		104	328
1.2 Materiële vaste activa			
1.2.1 Gebouwen en terreinen	7.900	8.622	
1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.147	1.280	
1.2.3 Activa in aanleg	0	10	
		9.047	9.912
1.3 Financiële vaste activa		110	110
VLOTTENDE ACTIVA			
1.4 Voorraden		979	801
1.5 Vorderingen			
1.5.1 Debiteuren	4.487	3.231	
1.5.2 Overige vorderingen	574	734	
1.5.3 Overlopende activa	1.346	1.279	
		6.407	5.244
1.7 Liquide middelen		34.066	29.384
TOTAAL ACTIVA		50.713	45.779

PASSIVA		31-12-2021		31-12-2020
2.1 Eigen vermogen				
2.1.1 Algemene reserve (publiek)	24.992		21.405	
2.1.1 Algemene reserve (privaat)	0		(399)	
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	1.696		2.128	
		26.688		23.134
2.2 Voorzieningen		3.083		3.320
2.4 Kortlopende schulden				
2.4.3 Crediteuren	2.841		2.903	
2.4.7 Belastingen en sociale premies	3.684		3.320	
2.4.10 Overlopende passiva	14.417		13.102	
		20.942		19.325
TOTAAL PASSIVA		50.713		45.779

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021			
Bedragen x € 1.000			
	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
BATEN			
3.1 Rijksbijdrage OCW	58.885	53.121	52.650
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	0	0	0
3.3 Cursus-, les- en examengelden	16.595	18.309	16.977
3.4 Baten werk in opdracht van derden	3.123	3.008	2.548
Resultaat deelneming	0	0	0
3.5 Overige baten	1.330	1.143	1.242
Totaal baten	79.933	75.581	73.417
LASTEN			
4.1 Personele lasten	58.281	60.634	53.871
4.2 Afschrijvingen	1.887	1.813	1.799
4.3 Huisvestingslasten	2.316	2.567	2.373
4.4 Overige lasten	13.895	13.687	12.114
Totaal lasten	76.379	78.701	70.157
Saldo baten en lasten	3.554	(3.120)	3.260
5 Financiële baten en lasten	0	0	1
Resultaat	3.554	(3.120)	3.261

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en voor Resultaatbepaling

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2021 van de instelling. Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de op pagina 107 tot en met 121 opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de instelling gehanteerd; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de instelling geheel of ten dele garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de instelling ten behoeve van deze deelneming.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de instelling in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de instelling en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Toelichting op de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten

1.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Groepsmaatschappijen		
	2021	2020
Stand per 1 januari	110	110
Resultaat deelnemingen	0	0
Stand per 31 december	110	110

Deelnemingen

De geconsolideerde balans en staat van baten en lasten omvat naast de cijfers van de Open Universiteit ook de gegevens van de hierna genoemde deelnemingen.

De belangen van de instelling in andere maatschappijen zijn als volgt verdeeld:

Naam, vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal in %	Liquidatiedatum
OU Holding BV, Heerlen	100%	
Open Universiteit Diensten BV, Heerlen	100%	24 december 2021
Open Universiteit Deelnemingen BV, Heerlen	100%	27 december 2021
Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV, Heerlen	100%	27 december 2021
LEX BV, Heerlen	100%	24 december 2021

De vennootschappen Open Universiteit Dienst BV, Open Universiteit Deelnemingen BV, Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV en LEX BV zijn in december 2021 geliquideerd omdat er al enkele jaren geen activiteiten meer in plaatsvinden. De liquidatieoverschotten zijn overgeboekt naar OU Holding BV.

1.5 Debiteuren

	31-12-2021	31-12-2020
Debiteuren Studenten/deelnemers/cursisten/overige	4.487	3.231
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Totaal	4.487	3.231

2.1 Eigen vermogen

Algemene reserve	Stand per 1 januari 2021	Resultaat 2021	Overige mutaties 2021	Stand per 31 december 2021
2.1.1 Algemene reserve				
Publiek	21.405	3.986	(399)	24.992
Privaat	(399)	0	399	0
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	2.128	(432)	0	1.696
Totaal	23.134	3.554	0	26.688
Algemene reserve	Stand per 1 januari 2020	Resultaat 2020	Overige mutaties 2020	Stand per 31 december 2020
2.1.1 Algemene reserve				
Publiek	18.867	2.538	0	21.405
Privaat	(399)	0	0	(399)
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	1.405	723	0	2.128
Totaal	19.873	3.261	0	23.134

Vanwege de omstandigheid dat de Open Universiteit niet de beschikking heeft over een positief privaat vermogen kan de OU enkel private activiteiten uitvoeren die gefinancierd worden met publieke middelen. Zowel de positieve als negatieve resultaten die hieruit voortvloeien dienen toegevoegd dan wel onttrokken te worden aan de algemene reserve publiek. Dit betekent dat de OU niet in staat is om het negatief privaat vermogen van 399 om te buigen in een positief privaat vermogen. Om die reden is besloten om in 2021 de negatieve private reserve te verrekenen met de algemene reserve publiek.

Algemene reserve (publiek)

Het verloop van de algemene reserve in 2021 kan als volgt worden weergegeven:

	2021	2020
Stand per 1 januari	21.405	18.867
Bij/af: overboeking negatief eigen vermogen privaat	(399)	0
Bij/af: voorstel resultaatbestemming	3.986	2.538
Stand per 31 december	24.992	21.405

Algemene reserve (privaat)

Het verloop van de algemene reserve in 2021 kan als volgt worden weergegeven:

	2021	2020
Stand per 1 januari	(399)	(399)
Bij/af: overboeking naar eigen vermogen publiek	399	0
Stand per 31 december	0	(399)

Bestemmingsreserve**Bestemmingsreserve (publiek)**

Het verloop van de bestemmingsreserve in 2021 kan als volgt worden weergegeven:

	2021	2020
Stand per 1 januari	2.128	1.405
Dotatie	1.075	2.181
Onttrekking	(1.507)	(1.458)
Stand per 31 december	1.696	2.128

Voorgaande bestemmingsreserve wordt als volgt gespecificeerd:

Bestemmingsreserve it-transitie en informatieveiligheid	2021	2020
Stand per 1 januari	0	0
Dotatie	271	0
Onttrekking	0	0
Stand per 31 december	271	0

In 2021 is door het college van bestuur besloten om het niet bestede IT-budget 2021 te doteren aan een bestemmingsreserve, ter financiering van de uitgaven in 2022 verband houdende met de voorbereiding en implementatie van de IT transitie en de informatieveiligheid. De omvang van de bestemmingsreserve ultimo 2021 bedraagt 271.

Bestemmingsreserve kwaliteitsafspraken	2021	2020
Stand per 1 januari	302	174
Dotatie	534	302
Onttrekking	(125)	(174)
Stand per 31 december	711	302

Over de middelen met betrekking tot de kwaliteitsafspraken worden bestedingsafspraken gemaakt met de medezeggenschap en hierover wordt inhoudelijk separaat gerapporteerd in het jaarverslag. De bestemmingsreserve kwaliteitsafspraken bestaat uit de nog niet-bestede bedragen die door het Ministerie van OCW via de rijksbijdrage worden toegekend. In 2020 is aan de Open Universiteit een bedrag toegekend van 854.

Voor 2021 was het toegekende bedrag 1.392. Van de toegekende bedragen is aan het einde van 2021 een bedrag van 711 nog niet besteed aan de realisatie van de kwaliteitsafspraken. Hiervoor is per 31 december 2021 een bestemmingsreserve gevormd, opgebouwd uit de overloop uit 2020 van 177 en 534 uit 2021.

Bestemmingsreserve strategische middelen	2021	2020
Stand per 1 januari	1.335	761
Dotatie	0	1.335
Onttrekking	(891)	(761)
Stand per 31 december	444	1.335

De bestemmingsreserve strategische initiatieven is gevormd voor het niet bestede budget uit 2020. Door corona en een andere prioriteitenstelling heeft de uitvoering van deze initiatieven vertraging opgelopen. Per 31.12.2021 resteert nog een te besteden bedrag van 444.

Bestemmingsreserve sectormiddelen	2021	2020
Stand per 1 januari	297	258
Dotatie	270	329
Onttrekking	(297)	(290)
Stand per 31 december	270	297

De sectormiddelen Rechtsgeleerdheid uit 2021 van 337 zijn nog niet volledig besteed per einde boekjaar. Ondanks de oormerking van deze middelen bestaat er op grond van de regeling jaarverslaggeving onderwijs geen mogelijkheid de niet-bestede middelen op de balans te passiveren. Om de middelen desalniettemin te oormerken heeft de Open Universiteit voor de niet in 2021 bestede middelen, net als in voorgaande boekjaren, een bestemmingsreserve gevormd. Het in 2021 nog niet bestede deel van 270 is gedoteerd aan deze bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve (cao middelen)	2021	2020
Stand per 1 januari	194	0
Dotatie	0	215
Onttrekking	(194)	(21)
Stand per 31 december	0	194

Onderdeel van de CAO 2020 was dat partijen eenmalig 0,45% van de loonruimte zouden reserveren voor de incidentele financiering van knelpunten naar aanleiding van kosten gemaakt door COVID-19 problemen in relatie tot de arbeidsvoorwaarden van onze medewerkers. Daarbij kan gedacht worden aan de verlenging van tijdelijke contracten van onderzoekers, promovendi, docenten en van OBP dat hen daarbij ondersteunt. Dit is een bijzondere afspraak die uiting geeft aan de solidariteit en betrokkenheid met name met universitaire medewerkers met tijdelijke contracten. Inzet / realisatie van deze middelen door de OU heeft plaatsgevonden in 2021 waarmee de bestemmingsreserve volledig is ingezet in 2021.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van deze post is als volgt weer te geven:

	2021	2020
Stand per 1 januari	3.320	4.558
Mutaties	(237)	(1.238)
Stand per 31 december	3.083	3.320

2.4.3 Crediteuren

	31-12-2021	31-12-2020
Crediteuren	2.841	2.903
Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0
Totaal	2.841	2.903

Resultaat deelneming

De opbrengst deelneming kan als volgt worden gespecificeerd:

	2021	Begroting 2021	2020
OU Holding BV	0	0	0
Totaal	0	0	0

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum.

Nevenvestigingen

De Open Universiteit heeft nevenvestigingen in de vorm van zeventien studiecentra verspreid over Nederland en Vlaanderen. Naast Heerlen zijn de studiecentra gevestigd in Amsterdam, Vlissingen, Leeuwarden, Groningen, Zwolle, Enschede, Utrecht, Rotterdam, Nijmegen, Eindhoven, Antwerpen, Brussel, Gent, Hasselt, Kortrijk en Leuven.

Ondertekening door College van bestuur voor akkoord
Heerlen, 8 juni 2022

origineel getekend door:
prof. dr. F.A van der Duijn Schouten

origineel getekend door:
prof. dr. T.J. Bastiaens

Ondertekening door Raad van Toezicht voor akkoord
Heerlen, 8 juni 2022

origineel getekend door:
drs. R.M. Smit

origineel getekend door:
drs. Ph.F.M. Raets

origineel getekend door:
prof. dr. V. Evers

origineel getekend door:
dr. E.M.M. de Brabander

origineel getekend door:
prof. dr. M.C. van der Wende

Overige gegevens

Voorstel tot resultaatbestemming

Van het resultaat 2021 ad 3.554 positief is 3.986 toegevoegd aan de algemene reserve (publiek) en 432 onttrokken aan de bestemmingsreserves.

Vooruitlopend op een definitieve goedkeuring door de Raad van toezicht is de resultaatbestemming reeds in de jaarrekening verwerkt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van de Open Universiteit

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de Open Universiteit te Heerlen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Open Universiteit op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
- de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving andere toelichtingen en overige gegevens.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Open Universiteit, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Maastricht, 8 juni 2022

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. T.A.G. van Bortel RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Open Universiteit
Bezoekadres
Valkenburgerweg 177
6419 AT Heerlen
Postadres
Postbus 2960
6401 DL Heerlen

Alles uit deze uitgave – met uitzondering van de foto's – mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt onder de vereisten van de Creative Commons-licentie Naamsvermelding-Niet-commercieel-Gelijk delen 3.0 Nederland. Zie de licentie voor details: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/nl/>.

Een digitale versie van Jaarverslag en jaarrekening staat op www.ou.nl.

